

Revista d'ensenyament de les Illes

PISSARRA

5 €

gener - febrer - març 2008

núm. 128

Sindicat de treballadores i treballadors de l'Ensenyament - Intersindical de les Illes Balears STEI-i

STEI-i
INTERSINDICAL

30 anys

30

20

10

Condicions especials
per pertànyer a

a **STEI-i**
INTERSINDICAL

l'assegurança
auto a la teva mida

8 opcions
combinables
per a assegurar
el teu vehicle

- ☐ **25%** de descompte per a tot el sector docent.
- ☐ **2 anys** de valor de nou.
- ☐ Reclamació de danys com a vianants i ciclistes.

I, a més:

5% de descompte per pertànyer a l'Stei-i.

4% de descompte per pagament anual.

Preus especials en contractar més d'una assegurança.

Truca'ns ara!

901 500 300

www.atlantis-seguros.es

Visita **ATLANTIS a Palma:**

C. Francesc de Borja Moll, 10

Tel. 971 71 86 81

PISSARRA

Revista periòdica d'informació de
l'ensenyament de les Illes Balears.

EDITA:

Sindicat de treballadores i treballadors
de l'Ensenyament · Intersindical
de les Illes Balears

Carrer Jaume Ferran, 58
07004 Palma

Telf. 971 90 16 00

Fax. 971 90 35 35

Pàg. WEB: www.stei-i.org

E-Mail:

mallorca@stei-i.org

llevant@stei-i.org

menorca@stei-i.org

eivissa@stei-i.org

CONSELL DE DIRECCIÓ

I REDACCIÓ:

Biel Caldentey

Pere Lomas

Onofre Martí

Tomàs Martínez

Pere Polo

Neus Santaner

Sebastià Serra

COORDINACIÓ:

Joan LLadonet

S'agraeix la col·laboració de les autores i
dels autors dels articles.

MAQUETACIÓ, COMPOSICIÓ

I IMPRESSIÓ:

Escola de Formació en

Mitjans Didàctics.

C/ Marià Canals, 13

07005 Palma

Tel. 971 91 00 60

PUBLICITAT:

Jaume Ferran, 58

07004 Palma

Tel. 971 90 16 00

FOTOS:

Ramon Mondéjar

Pere Polo

Internet

Els articles publicats en aquesta
revista expressen
únicament l'opinió de les seves
autores i dels seus autors.

Dip. Legal: PM 533/79

ISSN: 1133-052X

Editorial	5
30 anys d'història de l'STEI-i	6
30 anys d'STEI-i a Menorca	16
Quasi 30 anys de l'STEI-i a Eivissa i Formentera	18
Implantació de l'STEI-i a l'Administració pública	21
"L'STEI-i s'ha sabut mantenir fidel als objectius que motivaren la seva formació..."	23
L'STEI-i, entre el país i la professionalitat	24
A la institució escolar li falta suport social	26
Felicitació del GOB	27
Molts d'anys a l'STEI-i de part de l'OCB	28
Un sindicat majoritari de l'ensenyament, compromès amb la nostra llengua i cultura i defensor del valor de la igualtat	29
L'STEI-i: el seu futur	30
STEI-i: trenta anys de sindicalisme autònom a les Illes Balears i Pitiüses	32
Lletra de batalla per l'STEI-i	34
Més que un sindicat	36
STEI-i, un gran sindicat, un gran suport per als STEs-interindical	38
STEI-i, per molts anys	40
30 anys de l'STEI-i, 30 anys de la revista Pissarra	41
Un sindicat nacionalista i progressista	44
Felicitacions, opinions i agraïments des dels països llatinoamericans, Portugal i des del Marroc	45
La 42 Escola d'Estiu de Rosa Sensat	57
Les normes d'ús a l'escola	58
Lectoescritura i processos cognitius. Una experiència a l'aula	60
QUADERNS DE SALUT A L'ESCOLA (II): Que els menjadors escolars millorin els hàbits de salut de la Comunitat.	63
La didàctica de la Geografia, entre la innovació i el canvi	65
Llibres	69

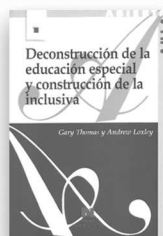
UNIVERSITAT

Rué, Joan
Enseñar en la Universidad
2007, 219 p. 18,75 €

EDUCACIÓ ESPECIAL

Thomas, Gary i Loxley, Andreu
Deconstrucción de la educación especial y construcción de la inclusiva
2007, 195 p. 10,61 €

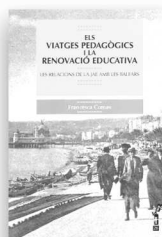
EDUCACIÓ PER ALS VALORS

Rebollo, Mª Ángeles (coord.)
Género e interculturalidad: educar para la igualdad
2006, 296 p. 12,90 €

Montero Rivero, Yolanda
Televisión, valores y adolescencia
2006, 220 p. 11,50 €

De Paz Abril, Desiderio
Escoles i educació per a la ciutadania global
2007, 292 p. 20 €

Vilà Baños, Ruth
Comunicación intercultural
2007, 125 p. 19 €

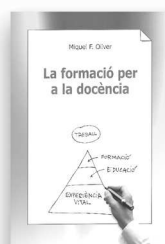

FORMACIÓ PROFESSIONAL

Oliver, Miquel F.
La formació per a la docència
2007, 282 p. 25 €

Güell Barceló, Manel
El mundo desde Nueva Zelanda
2008, 181 p. 15,50 €

Pollo, Mario i Miranda, Àngel
Educar comunicando, comunicar educando
2007, 200 p. 16 €

EDUCACIÓ INFANTIL

Corkille Briggs, Dorothy
El nen felix
2007, 237 p. 17 €

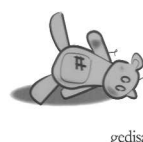
Rosado, Juan Antonio i Calvo, Francisco M.
Cuentos para ser jugados
2007, 126 p. 11,85 €

Anton, Montserrat (coord.)
Planificar la etapa 0-6
2007, 224 p. 18 €

Embat
Llibres

Niels Peter Rygaard
El niño abandonado
Guía para el tratamiento de los trastornos del apego
Prólogo de Miquel Barceló y Jorge Roldán

DIDÀCTICA

Cuesta, Raimundo
Los deberes de la memoria en la educación
2007, 158 p. 17,80 €

Prieto Navarro, Leonor
La enseñanza universitaria centrada en el aprendizaje
2008, 188 p. 17,80 €

Rygaard, Niels Peter
El niño abandonado
2008, 308 p. 22,50 €

HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ

Comas, Francesca
Els viatges pedagògics i la renovació educativa
2007, 319 p. 24 €

PSICOPEDAGOGIA

Moreno García, Inmaculada
Hiperactividad infantil
2007, 200 p. 14 €

Bonals, Joan i Sánchez-Cano, Manuel (coord.)
Manual de asesoramiento psicopedagógico
2007, 942 p. 38 €

MULTILINGÜISME

Editorial Graó
El tratamiento integrado de las lenguas
2008, 126 p. 21 €

Mendoza Fillola, Antonio
Materiales literarios en el aprendizaje de la lengua extranjera
2007, 138 p. 15,60 €

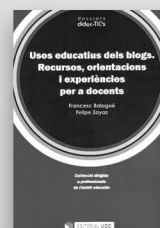
Camps, Anna i Milian, Marta (coord.)
Mirades i veus
2008, 302 p. 18 €

HABILITATS SOCIALS

Quintana Cabanas, José María
Las personas introvertidas
2007, 140 p. 7,90 €

EDUCACIÓ MITJANS AUDIOVISUALS

Balagué, Francesc i Zayas, Felipe
Usos educativos dels blogs. Recursos, orientacions i experiències per a docents
2008, 156 p. 16,50 €

Monsoriu Flor, Mar
Técnicas de hacker para padres
2007, 217 p. 13 €

editorial

STEI - INTERSINDICAL, 30 ANYS

L'STEI-i es troba en plena joventut, tant d'idees i d'ambicions com d'objectius de futur per millorar la situació laboral i social dels treballadors i de les treballadores, tant de l'ensenyament i de l'educació com de la resta de treballadores i treballadors des que el 1996 l'STEI-i es va obrir a tots els sectors laborals. Hem complit 30 anys. I això ho hem pogut fer gràcies a la col·laboració i la confiança de totes les persones que llegiu aquest escrit i de moltes altres que han cregut que valia la pena lluitar per millorar el món educatiu i altres àmbits de treball. Esperam poder continuar de la mateixa manera durant molts anys més i que ens ajudeu a seguir essent el sindicat amb representació majoritària a tots els sectors de l'ensenyament. També ho estam aconseguint a altres sectors.

En aquesta revista hi trobareu unes pinzellades sobre els principals esdeveniments que han marcat el camí del Sindicat durant aquestes tres dècades, especialment hi trobareu notícia dels seus congressos i les línies principals d'acció sindical a l'ensenyament que s'han anat assumint; també hi trobareu algunes de les vicissituds ocorregudes a Menorca i a les Pitiüses. Igualment una referència als inicis de la Intersindical, a través de l'Administració pública i com s'ha anat consolidant amb els pas dels anys.

També hi trobareu l'opinió que ha merescut la tasca de l'STEI-i durant aquest 30 anys a diferents persones i institucions. Entre aquestes persones podreu conèixer l'opinió d'exconsellers d'Educació, de la consellera actual, d'un dels delegats que hi havia abans d'assolir les competències educatives, de professors, d'advocades, del secretari de Política Lingüística de la Generalitat, de sociòlegs, d'historiadors, de periodistes, de sindicalistes i d'institucions com el GOB i l'OCB. Tots coincideixen en la importància que ha tengut l'STEI-i en el món sindical, en l'educatiu, en el de la normalització lingüística, en defensa de la igualtat de la dona, dels drets humans i del territori.

Paral·lelament als 30 anys del sindicat, també ha complit aquesta edat la revista que teniu entre les mans, *Pissarra*, i també hem explicat una mica les seves vicissituds i els continguts dels 127 números anteriors a aquest i que s'han publicat durant aquest temps.

A continuació, moltes personalitats de sindicats d'Amèrica Llatina, han explicat com havien arribat a conèixer l'STEI-i, quines havien estat les repercussions que havia tengut aquest sindicat en l'àmbit de la seva professió, com havien estat les relacions, tant personals com institucionals, amb l'STEI-i, l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics o Ensenyants Solidaris, quina era la seva qualificació de les idees, experiències, intercanvi de coneixements i altres aportacions que havien obtingut de la seva relació amb el sindicat, al mateix temps que han explicat quines havien estat les seves aportacions. Finalment també han exposat quins eren els projectes que tenien per dur endavant en l'actualitat. Tots han coincidit en la gran tasca que ha fet el Sindicat a Amèrica Llatina, i han destacat la feina de Pere Polo. També han destacat la tasca de cooperació que es fa i de les persones que viatgen cada estiu allà per formar professors i dur endavant distints tallers. Tots s'han alegrat i han felicitat l'STEI-i per haver complit els 30 anys d'existència. També han arribat felicitacions des de Portugal i des del Marroc.

Després, a la revista hi trobareu diferents articles de persones que ens expliquen les seves experiències educatives des de diferents àmbits i de distints temps, i finalment, hi trobareu la secció de llibres que es recomanen. Molts d'anys a tothom!

30 anys

D'HISTÒRIA DE
L'STEI-i

Neus Santaner, secretària general de l'STEI-i

Biel Caldentey, secretari d'Acció Sindical i Comunicació de l'STEI-i

Naixement del Sindicat l'any 1977

El Sindicat de Treballadores i Treballadors de l'Ensenyament - Intersindical de les Illes Balears, que és la denominació aprovada al congrés celebrat el maig de 2000, va tenir els seus orígens en el moment àlgid de l'exaltació política, social i cultural de les Illes Balears, en el moment de la transició democràtica. Després dels anys de foscor i repressió que va significar l'època franquista, era el moment d'obrir un ample procés amb la finalitat que valors com la llibertat i la democràcia es plasmassin en tota la societat. L'STEI (Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes), juntament amb els Moviments de Renovació Pedagògica i "l'Escola d'Estiu", va treballar per aconseguir aquests objectius i, a més, es va esforçar a mobilitzar i agrupar un col·lectiu històric, cultural i socialment implicat en la lluita per les llibertats, el ressorgiment de la llengua i la cultura pròpies i el sentiment de país.

Així, l'any 1977 va sorgir l'STEI de les moviments unitaris de les treballadores i dels treballadors de l'ensenyament, entre

la coordinadora de mestres de l'ensenyament públic i de les agrupacions professionals de l'ensenyament privat. El projecte era construir un sindicalisme unitari que concentràs, des de posicions progressistes, la majoria de les persones que treballaven en l'ensenyament, fossin docents o no docents.

Les que treballaven en el sector de l'ensenyament privat varen començar assumint parcel·les de representativitat, mitjançant les eleccions celebrades en el si del sindicat vertical franquista i el varen desbordar en tots els sentits.

"...punts bàsics que han caracteritzat la nostra organització sindical: independent, unitària, de classe, assembleària, reivindicativa, sociopolítica, apartidista i confederal."

Mentre que l'ocasió els va arribar a les que treballaven en l'ensenyament públic, quan el ministre franquista Robles Piquer va convocar les primeres eleccions a representants provincials de Magisteri a MUFACE. A la majoria de territoris de l'Estat espanyol, igual que a les Illes Balears varen guanyar les candidatures progressistes.

El model sindical unitari que representava l'STEI a les Illes i UCSTE (Unió Confederal de Sindicats de Treballadors de l'Ensenyament) en l'àmbit estatal coincidia amb l'existència de poderoses centrals sindicals en altres sectors laborals. Això va tenir com a conseqüència que una part de la militància plantejàs el debat sobre la conveniència de seguir amb el model unitari, o formar el sector de l'ensenyament de les centrals.

Aviat, el setembre de 1977, l'STEI va tenir la seu a Palma, al carrer de la Vinyassa. Més tard es varen obrir les d'Eivissa i la de Ciutadella, a Menorca.

L'STEI-i es consolida (1977 - 2007)

En el I Congrés de l'STEI, celebrat el desembre de 1978, es varen aprovar els punts bàsics que han caracteritzat la nostra organització sindical: independent, unitària, de classe, assembleària, reivindicativa, sociopolítica, apartidista i confederal. Es va definir el model educatiu que preteníem, l'alternativa

educativa que plantejàvem per a les Illes: un ensenyament com a dret i servei públic, universal, adaptat als trets específics de la nostra realitat cultural, lingüística, social i econòmica, amb especial reivindicació de la normalització lingüística; amb una funció bàsica en el foment de les igualtats, així com a impulsor de la preservació del medi ambient.

La transició democràtica va suposar la legalització dels partits polítics i dels sindicats, així com l'aprovació de la Constitució, l'any 1978. Un any abans s'havien signat "Els Pactes de la Moncloa" que suposaren un impuls en les construccions escolars, oblidades a les Illes des del temps de la II República.

D'aquesta època cal recordar la massiva participació, a les Illes, a la vaga de l'any 1978 que va suposar trencar els límits salarials fixats. Mesos abans la vaga del professorat del sector públic per aconseguir la dedicació exclusiva havia estat un èxit total. L'STEI va encapçalar totes les mobilitzacions que varen durar més de quinze dies. El setembre d'aquest mateix any, l'STEI inicià una campanya per aconseguir que els i les mestres destinats fora de les illes quedassin a la pròpia Comunitat. En aquell moment, també es va aconseguir que tots els i les mestres del curs de l'any 1936 reingressassin en el Magisteri, quaranta anys després d'haver sofert represàlies per part de la dictadura franquista.

"...noves característiques del nostre sindicat: la d'ecologista, impulsor de la formació professional ocupacional i de la formació permanent..."

Deu anys després d'haver aprovat les línies generals de l'alternativa sindical que representava l'STEI i el seu model d'escola, calia revisar aspectes, adequar-los als canvis socials, polítics i culturals que s'havien produït en la primera dècada democràtica. Per aquest motiu, el novembre de 1988 se celebrà el II Congrés de l'STEI on s'hi reafirmà el model d'escola com a "escola al servei del poble", una escola nacional, així com s'havia aprovat en els seus inicis. Per aconseguir aquest

objectiu d'escola nacional era fonamental obtenir les transferències educatives encara que l'Administració no acceptàs el seu traspass. L'STEI va treballar perquè les dues administracions, la central i l'autonòmica, arribassin a un acord, i es coordinassin per fer efectius els drets de la nostra llengua i cultura a les escoles, perquè solucionassin els problemes que hipotecaven el futur cultural de les Illes. La consecució de les transferències educatives era una condició necessària, encara que insuficient per al model d'escola que reivindicàvem:

- una escola nacional, normalitzadora de la nostra cultura i de la llengua catalana
- el cos únic d'ensenyants
- un ensenyament no jerarquitzador
- la millora de les condicions econòmiques, laborals i socials de les treballadores i treballadors de l'ensenyament
- democratització dels centres, amb la reforma de la LODE, especialment pel que fa referència als privats concertats
- elaboració de la normativa referent als elements de participació educativa com els Consells Escolars
- adequació de la reforma als nostres trets culturals i lingüístics

El maig de 1990, el III Congrés de l'STEI va debatre les bases de la reunificació de l'escindida Confederació d'STEs (de l'UCSTE i l'STEC).

Dedicació exclusiva

+ Jubilació 65 anys

+ Gestió democràtica

= Cap a la qualitat d'ensenyament

a les escoles estatals

30 anys

A més, s'afegiren als estatuts les noves característiques del nostre sindicat: la d'ecologista, impulsor de la formació professional ocupacional i de la formació permanent de les treballadores i treballadors al llarg de la seva vida, així com la del treball més intens per a la assumpció de les competències educatives, i per a la reinstauració de la cultura i la llengua del nostre poble. Així, l'STEI considerà una reivindicació fonamental de les treballadores i dels treballadors la formació professional ocupacional, la formació inicial continuada del professorat en actiu, i la requalificació del professorat a l'atur, així com l'adaptació curricular dels cursos a les necessitats i exigències d'una societat determinada: la balear, amb unes característiques socioculturals, econòmiques i laborals diferenciades, i la utilització de les noves tecnologies i els recursos audiovisuals.

Així, des del mes d'abril de 1991, l'STEI comptà amb l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics, fruit d'una iniciativa pròpia a través d'un conveni amb la Direcció General Ocupacional de la Conselleria de Treball.

L'increment del temps d'oci i l'aparició de noves tecnologies, l'augment de la informació, la pèrdua de l'hegemonia educativa dels centres educatius davant els mitjans de comunicació, que es converteixen

en transmissors de cultura, els nous reptes tecnològics... obligaren l'STEI a prendre part activa per oferir al professorat aquestes necessitats de formació.

La filosofia del projecte es defineix amb aquests objectius, que s'han anat complint des de la seva inauguració:

- preparar personal especialitzat en la creació i ús de mitjans didàctics, audiovisuals i informàtics.
- proporcionar nous recursos pedagògics als centres de formació professional ocupacional.
- dinamitzar la utilització dels recursos didàctics.
- produir material didàctic per iniciativa pròpia o a petició de col·lectius.

"...de l'assemblearisme participatiu a la delegació de responsabilitats, del sindicalisme amb fort compromís ideològic a la demanda de serveis i gestió eficaç per a l'afiliació."

Tres anys més tard, maig de 1993, se celebrà el IV Congrés de l'STEI amb el lema "L'ensenyament del nostre poble, eina de futur", es ratificà el model d'escola que defensàvem com a escola pública, gratuïta, autònoma, democràtica, ideològicament pluralista i laica, arrelada en el medi, científica, activa, polivalent, alliberadora i per a la vida. Es defensà un ensenyament públic gratuït des del naixement i a tots els nivells i, obligatori dels 3 als 18 anys. Es va promoure un model d'escola com a part essencial d'un projecte nacional, tenint en compte que a les Illes coexisteixen realitats diverses i, que la interrelació de totes elles configura aquest projecte. Es defensà que la nostra llengua, la catalana, fos la llengua de l'ensenyament, la d'ús social i públic; al mateix temps es reivindicà intensificar les relacions amb els Països Catalans, amb intercanvi de professorat i alumnat, elaboració de materials i homologació de titulacions.

30 anys

S'analitzà la dicotomia de la falta de participació social i el nostre model participatiu, amb elevades dosis de compromís de la nostra afiliació, voluntarisme militant i estímul de participació enfront de la desmobilització social. Del canvi manifest del voluntarisme militant a les permanents sindicals, de l'assemblearisme participatiu a la delegació de responsabilitats, del sindicalisme amb fort compromís ideològic a la demanda de serveis i gestió eficaç per a l'afiliació.

L'STEI com a organització conseqüent amb les lluites per la dignificació de les dones i els homes de qualsevol país, així com amb la defensa dels drets humans, va decidir l'any 1993 obrir un espai en la seva línia de treball per cooperar amb els països desfavorits o subdesenvolupats, sobretot amb els països de Llatinoamèrica.

L'STEI va començar a dur a terme un model de cooperació amb l'objectiu bàsic d'establir una doble via: atendre les peticions que organitzacions locals ens demanden i tractar d'incidir a la nostra Comunitat en la sensibilització i conscienciació de les problemàtiques que afecten els països empobrits i, a més, en les formes de cooperació.

En el **V Congrés de l'STEI**, maig de 1996, amb el lema "La força de l'ensenyament, construïm l'alternativa", es va obrir un nou camp d'acció sindical cap a altres sectors laborals, en la perspectiva d'enfortir una pràctica sindical que fa de la participació i la consulta l'eix de la seva actuació i s'impulsà una campanya per assolir les transferències educatives. Es va seguir apostant per la lluita unitària, sense hegemonies, del moviment sindical per a la defensa de l'estat del benestar, dels serveis públics i dels drets socials, econòmics i laborals dels assalariats. Al mateix temps, es va seguir reclamant el dret de la nostra Comunitat a autogovernar-se i a gaudir del major sostre competencial, comparable almenys al de les autonomies de l'article 151; es va exigir un marc descentralitzat en la negociació col·lectiva i la total oposició a l'aprofundiment de la Reforma Laboral.

Però va ser a partir del **VI Congrés de l'STEI** amb el lema "La força necessària. Construïm alternatives", celebrat el maig de 2000, mitjançant la ponència d'organització sindical, quan es varen proposar una sèrie de reptes a partir dels quals es feia més tangible l'objectiu de la intersectorialitat. A partir

d'aquí, a la denominació tradicional, STEI, s'hi va afegir la "i" d'intersindical de les Illes Balears, STEI-i. Es plantejà racionalitzar l'estructura organitzativa i redefinir l'acció sindical per aconseguir dinamitzar la participació i omplir de major contingut ideològic i de reflexió la praxi sindical.

"Tant a Menorca i a les Pitiüses com a Mallorca hem participat en totes les mobilitzacions reivindicatives..."

Amb aquestes línies aprovades, l'STEI-i va afrontar aquesta nova etapa d'obertura cap a altres sectors. Així, el juny de 2001 es va signar la integració de la Unió Obrera Balear (UOB), que just abans del darrer Congrés no va acceptar aquesta integració de ple, i del Sindicat de Treballadors de les Illes Balears (STIB) en consonància amb el nou projecte d'Intersindical de les Illes Balears. En el VII i VIII Congressos de 2004, la proposta d'intersectorialitat es va veure ja plasmada als seus estatuts. S'aprovà una reforma

30 anys

dels estatuts en consonància a l'entrada de persones d'altres àmbits laborals que no són únicament i exclusiva del sector de l'ensenyament.

Des del maig de 2004 l'extensió del sindicat és evident i prova d'això és l'increment de la representativitat i de l'afiliació i, al mateix temps, l'STEI-i manté la seva representativitat com a sindicat majoritari als seus sectors històrics.

S'ha consolidat com la primera força sindical en el darrer procés electoral a la Mesa General de Negociació de la CAIB, que integra els àmbits de l'ensenyament públic, la sanitat i els funcionaris de serveis generals, tant en nombre de delegats, 34, que representen el 30% com en nombre de vots, 4.211, que equivalen al 42,36%. Revalidarem la condició de primera força sindical, augmentant la representativitat, tant a l'ensenyament públic, 59%, com a la UIB, 29 delegats sobre 43, que representa el 67%. Igual ha passat a l'ensenyament privat on hem aconseguit 141 delegats, que suposen el 54%. A altres sectors com ajuntaments, Consell Insular de Mallorca, empreses públiques municipals i de la CAIB, laborals de la Comunitat Autònoma, empreses de neteja, conservatori superior de Música i altres han suposat 91 delegats i delegades més que ens han fet arribar als 295. Aquesta representativitat ens situa com la 4a força sindical de les Illes Balears.

Això significa que som el sindicat majoritari de les funcionàries i funcionaris de la nostra Comunitat, de l'ensenyament (públic, privat concertat, universitari...) i de molts d'ajuntaments i comitès d'empresa.

A l'hora de tancar aquesta revista ja s'està organitzant el IX Congrés de l'STEI-i, que se celebrarà durant el mes de maig de 2008 i que té com a principal repte la consolidació de la Intersindical de les Illes Balears.

Les principals accions reivindicatives i actuacions sociopolítiques de l'STEI-i (1977 - 2007)

Des de la seva fundació l'STEI-i ha format part activa del teixit sociocultural de la nostra Comunitat. Tant a Menorca i a les Pitiüses com a Mallorca hem participat en totes les mobilitzacions reivindicatives, des de les històriques manifestacions del Primer de Maig a les de temàtica específica i puntual: "Salvem la Dragonera", demanant que aquesta illa fos Parc Natural, contra la violència de gènere, les del 8 de març, contra la integració de l'Estat espanyol a l'OTAN (recordau la campanya "1.000 mestres per a la pau"), per la pau en diverses dates (contra la guerra a la exIugoslàvia, Afganistà, contra el genocidi del poble palestí...) en defensa del poble sahrauí, defensant la nostra terra de més destrosses ecològiques, contra el pla hidrològic, "Salvem Mallorca"...

30 anys

L'STEI-i sempre ha estat una organització impulsora i motivadora de la major part de les mobilitzacions a la nostra Comunitat. Fent una mica d'història, qui no recorda aquella gran DIADA per l'Autonomia de dia 29 d'octubre de 1977 amb l'objectiu de donar suport a les institucions pròpies per aconseguir un Estatut d'Autonomia i per un ràpid traspàs de competències?

L'STEI-i s'ha significat sempre en la defensa del nom de la nostra llengua, la llengua catalana, que en la primera època encara produïa cert temor. La nostra activa participació en els esdeveniments de l'octubre de 1979 es pot qualificar d'històrica. El rebuig a la política social del Govern de la UCD, visualitzada mitjançant la gran participació de la nostra afiliació a la manifestació i el suport constant a l'assemblea de les persones aturades, en són bona prova.

La vaga de l'ensenyament privat que va suposar la ruptura dels Pactes de la Moncloa (amb UCD en el govern de l'Estat) n'és un altre botó de mostra. La campanya contra les joguetes bèl·liques durant el curs 1982-83 fou àmpliament seguida per les escoles, grups d'esplai, objectors de consciència i altres col·lectius i entitats vinculades al món de l'educació.

"Els mil mestres per a la pau" fou el lema de la campanya pacifista en què l'STEI-i participà perquè l'Estat espanyol sortís de l'OTAN, el febrer de 1986. Una vegada aprovada la LODE al parlament espanyol, l'STEI-i impulsà una forta campanya per a la participació en els Consells Escolars durant el curs escolar 1985-1986.

Des dels seus inicis, l'STEI-i ha estat clar impulsor de la normalització lingüística. Les persones capdavanteres en la introducció al currículum de la nostra cultura a les escoles il·lenques formen part d'aquest professorat, base de la nostra afiliació, que ha estat defensor de l'escola propera al poble. L'elaboració de material educatiu en fou un repte. Les pàgines de la revista PISSARRA en donen bon testimoni.

"...l'STEI va ser impulsor i motor de la gran participació a la Diada per la Llengua, on es va traslladar el Manifest reivindicatiu de mà en mà en una gran cadena humana..."

La campanya a les primeres eleccions a representants del professorat com assessores i assessors dels CEP, el novembre de 1986, foren la prova de la primera elecció democràtica d'aquest i on l'STEI-i fou la institució que més treballà per a la participació, malgrat l'apatia institucional del moment.

La campanya "Salvem sa Dragonera" per salvar aquesta illa va ser motiu d'una àmplia campanya en els centres educatius. Com a treballadores i treballadors vàrem rebutjar la transformació d'un sòl d'utilització pública en utilització d'un sòl d'elits. La manifestació celebrada l'any 1987 fou de les més concorregudes de la nostra Comunitat. El resultat va ser prou positiu: Sa Dragonera fou declarada Parc Natural.

Durant el curs 1989-1990 vàrem dur a terme la campanya de retirada dels parallamps radioactius dels centres educatius, que va tenir una forta implicació per part de la comunitat educativa i que donà com a resultat l'esperada retirada.

30 anys

El 27 de gener de 1994, l'STEI-i va donar suport i impulsà la vaga general que convocaren les dues grans centrals sindicals arreu de l'Estat espanyol. L'aprovació dels pressuposts generals de l'Estat per part del PSOE i CIU amb les partides més restrictives en els aspectes educatius i socials dels darrers anys fou l'espina que encengué aquesta protesta. Les causes es venien arrossegant des de feia mesos, la culpabilització per part del Govern de l'Estat a les treballadores i treballadors de la crisi econòmica (salaries massa elevats, garanties laborals, drets socials...) i la divulgació que l'estat del benestar era econòmicament insostenible. Tot això va desembocar en la primera gran Reforma del Mercat Laboral que fou contestada amb la primera vaga contra el Govern socialista. Al voltant del 60% del professorat dels centres públics i el 40% dels centres privats la secundaren.

El 15 d'octubre de 1996 es participà massivament a la manifestació organitzada en contra de la política econòmica del PP. Les mobilitzacions davant els continus atacs i privatitzacions dels serveis públics i les reiterades pèrdues del poder adquisitiu dels salaris, culminaren en la vaga de dia 14 de desembre

del mateix any. Vaga que fou seguida per més del 81'69% del professorat de les Illes Balears. El maig de 1998, una altra vegada l'STEI-i va ser impulsor i motor de la gran participació a la Diada per la Llengua, on es va traslladar el Manifest reivindicatiu de mà en mà en una gran cadena humana per ser lliurat al conseller de Cultura del Govern. Hi varen treballar molt els centres educatius per tal que la participació de la comunitat educativa fos important i així es va demostrar.

Durant el període que va de 1998 a 2002 com a sindicat sociopolític, l'STEI-i ha participat en manifestacions, vagues i concentracions per expressar la seva solidaritat amb els pobles pobres i oprimits (cimeres antiglobalització com el Fòrum Mundial de Porto Alegre, la cimera de Barcelona i la de Sevilla; actuacions pel dret a l'autodeterminació del poble sahrauí), per la defensa del medi ambient (cimera de Palma del 2002) i pel rebuig a la violència de gènere i el sexisme. Durant aquests anys ha participat al Fòrum Mundial d'Educació; ha impulsat projectes de cooperació i solidaritat; s'ha oposat a la Llei d'estrangeria; és membre fundador de la Plataforma per la Democràcia i la Globalització Social; ha rebutjat i

30 anys

rebutjarà la guerra com a falsa solució dels conflictes (Afganistà, Iraq, Palestina i Israel...); ha participat a les jornades reivindicatives per la llengua catalana i la cultura; i per assolir més autogovern, ha donat suport a les mobilitzacions i convocatòries de vaga contra la pèrdua de poder adquisitiu; s'ha posicionat en contra de la política educativa del Govern central del PP: LOU, Llei de Formació Professional i Llei de Qualitat (LOCE) i per això ha donat suport a la vaga del 29 d'octubre de 2002 contra aquesta llei.

I durant el darrer període que va de 2003 a 2007, la majoria d'accions dutes a terme han estat en defensa de l'ensenyament en català, que es trobava constantment atacat pel Govern autonòmic del PP. L'STEI-i ha impugnat tota la normativa que ha sortit al BOIB: l'exempció de català als majors de 50 anys, que va ser declarada il·legal pels tribunals; juntament amb l'OCB va posar un recurs contenciós administratiu perquè no es convocava el Consell Social de la llengua catalana; una demanda judicial contra l'ordre de poder triar la llengua del 1r ensenyament, qüestió que no havia passat pel Consell Escolar; impugnació del decret que obligava el professorat a anar a corregir proves, ja que la Conselleria de Cultura havia suprimit la Junta Avaluadora de Català, i es va fer rectificar la Conselleria; també va fer rectificar la Conselleria que havia intentat donar el nivell C a l'alumnat de 4t d'ESO; impugnació del decret de trilingüisme, juntament amb l'OCB i la FAPA de Mallorca.

És a dir, l'STEI-i ha portat al carrer la seva ideologia recollida als estatuts, donant suport actiu a totes les

reivindicacions i mobilitzacions ciutadanes. L'STEI-i ha fet de la democràcia un camí actiu, viu i participatiu.

"La insuficient dotació econòmica ha incrementat el dèficit pressupostari per plaça escolar de la nostra Comunitat respecte a la resta del territori MEC."

Les transferències d'Educació, una aspiració i una mala dotació econòmica (1998)

L'STEI, com a sindicat de classe i nacional de les Illes, ha lluitat i ha reclamat l'assumpció de les competències educatives, en el doble vessant d'augmentar la capacitat de decisió política -assolir més sobirania pròpia- i de reforçar la nostra identitat cultural i nacional. Després de tants d'anys d'haver-se aprovat l'Estatut d'Autonomia, encara, no havíem aconseguit aquestes fites. Elaborarem un estudi sobre la situació del nostre sistema educatiu, davant el repte de les transferències educatives, i un document, que fou lliurat al Conseller de Cultura i al Director General de Personal on explicitàvem les nostres demandes sobre els diferents aspectes educatius de la nostra Comunitat i fèiem 10 propostes per al nostre autogovern educatiu.

Les conclusions d'aquest estudi es feren públiques i el temps ens ha donat la raó sobre allò que anunciàvem. La insuficient dotació econòmica ha incrementat el dèficit pressupostari per plaça escolar de la nostra Comunitat respecte a la resta del territori MEC. Si hi afegim l'increment constant de l'alumnat, la població nouvinguda i tot el dèficit històric que patim, fa que la nostra realitat educativa sigui la que és, oblidada de tots els governs centrals.

Negociacions autonòmiques a l'àmbit d'educació

Una vegada assumides les competències per part de la Conselleria d'Educació del Govern de les Illes

30 anys

Balears, l'STEI-i ha assistit a les reunions de la Mesa Sectorial d'Educació i ha aconseguit acords rellevants, d'entre els quals destaquem: l'acord de plantilles de 8 de març de 2000; l'oferta d'estudis de mestre especialista en Educació Especial; s'ha impulsat una campanya de recollida de signatures (més de 7.000) per reclamar l'equiparació retributiva i social, al Govern Autònic; s'ha tancat favorablement la negociació sobre l'equiparació a l'acord de 20 d'abril de 2002; s'ha fet l'equiparació social gràcies a les prestacions que es varen aconseguir; el 2005 s'ha arribat a un acord per a la conciliació de la vida laboral i familiar; el 2006 s'ha arribat a un acord per a la millora de l'ensenyament públic amb l'augment de les plantilles i millores retributives, socials i laborals per al professorat, com és l'augment de 90 euros mensuals per a tot el professorat i com a eix central de l'acció sindical de l'STEI-i, s'ha duit endavant l'eliminació del treball precari, per això sempre -amb diferents governs autonòmics- hem negociat pactes d'estabilitat per al professorat interí, des del 1998 fins al 2012.

Quant al sector privat, l'STEI-i, com a sindicat majoritari a les Illes Balears del sector de l'ensenyament concertat i acollint-se a l'article 49 de la LODE, que deia que s'havia de tendir a promoure el procés d'analogia del professorat de la concertada amb els de la pública i a una disposició addicional dels

IV i V Convenis estatals de l'ensenyament sostingut amb fons públics, que manifestava que es podran negociar acords amb les administracions autonòmiques pertinents, l'STEI-i ha negociat i signat un acord de millora el 30 d'abril de 2001 que recollia un complement d'analogia retributiva (CRIB), que permetia incorporar unes quantitats que avançaven en el procés d'acostament del salaris del professorat del sector concertat als del sector públic. També un acord de plantilles que entre d'altres permetia passar de les 25 hores lectives a 24, reconeixent que es necessitava horari per a altres tasques complementàries dels centres com tutories, coordinació... i un acord de recol·locació del professorat de centres que perdien unitats.

El 23 de febrer de 2004 vàrem signar un segon acord en la mateixa línia que l'anterior, que endemés recollia un complement retributiu per al personal d'administració i serveis i un calendari d'abonament per al professorat que complia els requisits d'haver treballat 25 anys en el mateix centre educatiu.

En aquests moments i a partir del gener de 2008 estam negociant un nou acord en base a un "Compromís d'Acord" signat el dia 7 de maig de 2007, que esperam que pugui acabar signant-se. Aquest ha de contemplar seguir amb el procés d'analogia, completar el calendari d'abonament de la paga dels 25 anys, ara dins l'àmbit del V Conveni i un apartat que permeti acumular la lactància d'un mes més al permís de maternitat.

30 anys

La revista PISSARRA, companya de viatge de l'STEI-i (1977 - 2007)

Des dels inicis del Sindicat, la veu externa escrita fou la revista *PISSARRA*. La revista ha recollit un ampli ventall de temes: des de les reivindicacions sociolaborals de les treballadores i treballadors del sector, les nostres reivindicacions davant les transferències, el disseny curricular propi, les lluites i esforços per la normalització lingüística no solament en l'àmbit educatiu, sinó dins la societat en general, a la reivindicació constant d'una escola pública de qualitat, l'exigència de democratització dels centres mantinguts amb fons públics...

No pecam de fatum, ni arrogants si consideram que la revista *PISSARRA* ha omplert i omple un espai dins el nostre àmbit educatiu. En un altre article hi trobareu més informació.

"...la intersindical que impulsam faci possible un nou sindicalisme que, també, aconseguixi una realitat més justa, més solidària i més equitativa de la nostra terra."

El nostre futur

L'STEI-i sempre ha estat una organització participativa, impulsora i motivadora en tots els moviments reivindicatius de la comunitat de les Illes Balears que tenguessin com a conseqüència un avanç progressista fos en l'àmbit que fos; des de la reivindicació autonomista o contra la política antisocial dels diferents governs, fins a les grans mobilitzacions contra la urbanització d'àrees de gran valor ecològic o les diades per la nostra llengua. Sempre hem participat i impulsat les vagues generals, i podem afirmar que el sector del professorat de les Illes, els ha donat suport majoritàriament i activament.

Aquest any complim més de 30 anys en la realitat social balear i el nostre desig és que la intersindical que impulsam faci possible un nou sindicalisme que, també, aconseguixi una realitat més justa, més solidària i més equitativa de la nostra terra. □

30 anys

D'STEI-i
A MENORCA

Onofre Martí,

membre de la Comissió Executiva de l'STEI-i, en representació de Menorca

1. Inici i constitució de l'STEM

Com a la resta de l'Estat, l'STEM, Sindicat de Treballadors de l'ensenyança de Menorca, sorgeix d'un moviment unitari de treballadores i treballadors de l'ensenyament que es va organitzar com a coordinadora de mestres de l'ensenyament públic i privat, però definitivament en el BOE de dia 18 de març de 1978, quedava constituït de forma legal i dipositats els estatuts del "Sindicato de Trabajadores de la Enseñanza de Menorca, cuyos ámbitos territorial y profesional son: Isla de Menorca y trabajadores de la enseñanza que sean funcionarios públicos o personal contratado en régimen de derecho administrativo al servicio de la Administración Civil del Estado, Local y Organismos Autónomos o Entidades gestoras de la Seguridad Social".

Més tard, a finals de l'any 1978 es va constituir una Federació de Sindicats de l'Ensenyament de les Illes, i es va quedar l'STEI com a sindicat d'ensenyament de les Illes.

L'origen coincideix amb el període de màxima participació social i política: la transició democràtica.

"...condicions professionals i laborals del professorat i millores als centres educatius, a fi i efecte d'aconseguir una millora de la qualitat de l'ensenyament."

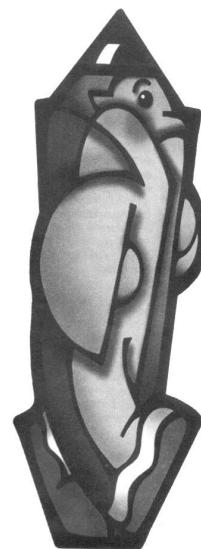

La primera etapa de l'STEM comprèn des del 1977 fins al 1983 amb una gran activitat reivindicativa, tant en defensa de les condicions laborals com per millorar les qüestions pedagògiques. Fruit d'aquesta activitat pedagògica són les cinc primeres **Escoles per a Ensenyants a Menorca**, organitzades després pel MRPM.

De l'any 1983 al 1985 l'STEM viu un període d'hivernació sindical, a causa d'una relaxació general, ocasionada, segurament, per la victòria a les eleccions generals del PSOE.

2. Afiliació a l'STEI

Després d'aquesta etapa torna a començar amb força la lluita sindical, una vegada congelats definitivament els estatuts de l'STEM i amb la decisió d'afiliar-nos directament a l'STEI (Palma). Hem d'esmentar que a partir de l'any 1983, sorgeixen els moviments de renovació pedagògica, a Menorca, el Moviment de Renovació Pedagògica de Menorca (1984), que defensarà els grans temes pedagògics, mentre, l'STEI defensarà la part reivindicativa: condicions professionals i laborals del professorat i millores als centres educatius, a fi i efecte d'aconseguir una millora de la qualitat de l'ensenyament.

De la primera etapa hem de destacar:

- La vaga de mestres interins de l'any 1977.
- Eleccions sindicals a privada, 1977, i forta vaga, 1978.
- Un fet que mereix un especial esment és la vaga de mestres estatals de 1978, que va ser tot un èxit.

L'STEI comença un altre període a partir del 1987 quan se celebren eleccions sindicals a l'Escola Pública, on l'STEI va creixent a l'Illa, essent el sindicat majoritari a l'ensenyament, des d'aquest any.

30 anys

3. Consolidació

Una vegada consolidat l'STEI, seguirà la seva lluita per la normalització lingüística i per aconseguir el millor grau d'Autonomia per a les Illes. Així com també, per les transferències educatives.

Tampoc no deixarà de banda reivindicacions com: regulació i resolució legal de la responsabilitat civil dels funcionaris docents, homologació amb la resta de funcionaris, no a la carrera docent jerarquitzadora i estabilitat per al professorat interí...

Dins aquest període es produeix el desenvolupament legislatiu de l'article 27 de la Constitució: la LRU, la LODE, la LOGSE i la LOPEGCE. Es fa difícil de sintetitzar la posició sindical davant l'allau legislativa i de propostes de l'Administració (cal destacar la vaga de 1988 a l'ensenyament públic).

"...ha evolucionat cap a una delegació de la responsabilitat i del compromís en les i els representants sindicals electes i en l'aparell."

La manca d'un finançament adequat, la reconversió laboral i de mesures burocràtiques que limiten la participació (LOPEGCE-1995) han suposat la introducció d'elements de deserció i d'involució.

A partir de 1996 entrem dins d'una etapa on les eleccions generals han permès al PP governar. La política del PP en el camp educatiu és de caire neoliberal; una política que deixa l'ensenyament en mans del mercat, que propugna la privatització del sistema educatiu.

L'any 1998 serà l'any del traspàs de l'educació. Érem la darrera comunitat autònoma amb llengua pròpia diferent de la castellana que assolírem aquesta competència i fórem la primera de les comunitats de l'article 143 que ens atrevírem a fer-ho.

4. Moment actual i reptes de futur

En el Congrés de l'any 2000, es va aprovar afegir a les sigles una "i" STEI-i, Sindicat de Treballadores i Treballadors de l'Ensenyament Intersindical de les Illes Balears, obrint les portes a altres sectors laborals, fet que quedà consolidat en el darrer congrés del maig de 2004.

La participació de les i dels ensenyants, canalitzada a través d'assemblees en l'origen del sindicat i tret diferencial del model sindical, ha evolucionat cap a una delegació de la responsabilitat i del compromís en les i els representants sindicals electes i en l'aparell.

Els nostres reptes de futur a Menorca passen per l'ampliació del Sindicat a altres sectors, ja tenim una petita participació a Sanitat, obrir una nova seu a Maó i consolidar l'oferta de formació, via que es va començar el curs passat a través de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics, ja que el nou local del carrer de St. Rafel de Ciutadella ens ho permet.

Tampoc no podem deixar de banda el tema de la Junta de Personal Docent no Universitari a Menorca i el tema de les transferències en Educació. □

QUASI 30 anys DE L'STEI-i A EIVISSA I FORMENTERA

Pere Lomas Torres,

membre de la Comissió Executiva de l'STEI-i, en representació de les Pitiüses

Aquest escrit vol ser un recordatori i també un agraïment a totes les persones que dedicaren amb entusiasme el seu esforç, per posar en funcionament l'STEI-i a Eivissa i Formentera. No vol ser un relat exhaustiu dels fets però sí una bona aproximació a tot allò que va passar fins arribar a on som.

L'STEI-i, és ara per ara a Eivissa i Formentera una realitat ben present. Som el sindicat majoritari en l'Educació Pública, on rebérem a les passades eleccions sindicals de fa gairebé un any més del 51 % dels vots emesos a Eivissa i quasi el 66% a Formentera. A l'ensenyament concertat continuem sent el sindicat majoritari, a pesar de les dificultats que, cada vegada més, ens posen les titularitats dels centres. A Funció Pública ens hem implantat amb la suficient força com per a ser un referent. Som presents a l'IBANAT i l'Ajuntament de Vila, continuant amb la línia de fer bo a tots els sectors un sindicalisme exitós a l'educació, que fou l'origen del nostre sindicat.

Però la veritat és que no ha set així sempre, de fet, tot té un origen, uns inicis i sobretot unes persones que impulsaren, quasi sense saber-ho, el començament de l'STEI-i Pitiüses allà pels inicis de la dècada dels anys 80.

Prèviament que a Eivissa i Formentera començàs a funcionar l'STEI, ja existia en aquells dies d'incipient democràcia, un moviment d'associacionisme del professorat, podem dir una mena d'Associació de Mestres. Hi havia uns socis, una gestora amb un funcionament assambleari i un petit local al carrer Carles III d'Eivissa. Tenia unes inquietuds relacionades amb el món escolar, que de fet era el seu nexa d'unió, ja que aglutinava gent de diferents tendències polítiques.

*"Els arxius, representats
principalment per les fitxes
dels afiliats, sortiren de la seu
per acabar amagats en els
armaris de la roba..."*

L'animació d'aquesta associació no es va incrementar i poc a poc minvà el seu nivell d'activitat fins que la situació del moment va fer que acabés per desaparèixer. Però sense dubte, aquell fou el germen del nou STEI. D'allà va sortir la gent (tot i que altres seguien camins diferents) que impulsà amb voluntarisme una línia de sindicalisme més centrat en temes laborals que pedagògics.

Significatives varen ser, en aquells dies, les repercussions que en aquella associació va provocar el televisat cop d'estat del 23-F, interpretat per Tejero. Estant alguns membres de l'Associació a les classes de reciclatge de català, que es feien a l'antic edifici de l'escola de Sa Graduada, interromperen les classes per informar del que passava a Madrid. De seguit les telefonades i les anades al local de Carles III tingueren solució de continuïtat. Els arxius, representats principalment per les fitxes dels afiliats, sortiren de la seu per acabar amagats en els armaris de la roba, a casa de n'Alfonso Herrero i a la casa de na Joana Torres i en Daniel Moreno, camuflats en una habitació de trastos dins el petit desordre allà existent. El cert és que dormiren poc i escoltaren molta ràdio aquella nit. Ja mai més aquells papers no sortiren d'allà on varen ser dipositats, uns destruïts i altres oblidats.

Però tornant als inicis de l'STEI, ja passats uns anys, a finals dels 80 hi va haver una vaga de professorat en l'àmbit nacional. Per qüestió de l'atzar, des de Madrid en Carlos Cermeño de l'UCSTE es va posar en contacte telefònic amb l'escola de Sant Jordi. El telèfon acabà en mans de n'Alfonso Herrero, ja que formava part d'aquella associació de mestres i potser era ell, el que més relació podia tenir amb la paraula "sindicat". La idea era responsabilitar-lo en el tema i a pesar de les reticències inicials, es va prestar a fer aquest treball a Eivissa.

Cal imaginar la situació d'aquells moments; sense local, sense estructura organitzativa, sense hores de dedicació, amb l'ajuda separada per unes quantes milles nàutiques, amb poca formació sindical, etc.,

30 anys

amb la col·laboració de persones com Leopold i Daniel.

Poc després, Pere Polo va visitar el centre per parlar de la vaga i va conèixer en aquell moment n'Alfonso. D'aquesta forma el va animar i ajudar a fer la feina de relleu del sindicat STEI.

I així va començar la tasca de la primera persona encarregada de dur cap endavant l'STEI a Eivissa i Formentera, impulsant així la xarxa de gent que li permetia cada vegada fer més coses.

La seu informal era al Bar Moreta del Carrer Madrid a Vila, era on es podien deixar documents, recollir-los i trobar n'Alfonso fora de l'horari escolar, quan feia alguna tarda una partideta a les cartes. Es per això que alguns la consideren, de fet, la nostra primera seu a les Pitiüses.

"...començaren a funcionar per primera vegada els cursos de Formació i l'afiliació va anar creixent i consolidant definitivament el sindicat."

En Biel Caldentey venia a Eivissa, quedant-se uns tres dies i així feia l'acció sindical. Des d'Eivissa s'organitzava una ruta pels centres i amb el cotxe de n'Alfonso es desplaçaven per l'illa. Fins i tot, conten que un dia la culata del motor va dir prou i es va rompre. Aquell any li va sortir car fer sindicalisme al nostre primer alliberat!

La informació de què es disposava era majoritàriament oral i els documents arribaven per correus.

Més o manco així era la feina sindical aquells dies. Un punt d'inflexió fou a principis dels 90, concretament des de l'octubre de 1992, quan n'Alfonso troba i equipa el primer local de l'STEI a Vara de Rey (inicialment compartit amb una gent que feia traduccions). Aquell curs s'allibera a temps complet per primera vegada una persona a Pitiüses, n'Edelmiro Fernández. Això va permetre visitar els centres d'Eivissa i Formentera, disposar d'un espai i

un horari per mantenir contactes amb la premsa, les institucions i principalment, l'afiliació.

Després na Joana Torres va conduir l'STEI-i durant els set cursos següents, fins a l'any 2001. Aquesta va ser una etapa on es va iniciar el treball en temes de solidaritat, començaren a funcionar per primera vegada els cursos de Formació i l'afiliació va anar creixent i consolidant definitivament el sindicat. En tots aquests processos hi va tenir gran importància l'articulació del Consell Permanent de Pitiüses: el fòrum de debat i presa de decisions de l'STEI-i Pitiüses.

L'ONGD Ensenyants Solidaris va començar fent una gran feina que després ha continuat. Com a detall, s'ha de recordar que en aquella etapa es va fer una recollida de sous, amb la importantíssima implicació dels centres educatius d'Eivissa i Formentera. Es va poder construir una escola a El Salvador amb tot el que es va recaptar.

La forma de fer sindicalisme d'aquells anys, anant als centres a informar i amb presència als centres, va ser després la fórmula copiada per la resta de sindicats.

Ja a finals del 90 na Joana trobà una nova seu, l'actual, al carrer Madrid núm. 7, ja que l'antiga amenaçava ruïna i ens vérem forçats a sortir.

30 anys

"En aquesta època férem un bot qualitatiu en equipaments informàtics i en atenció als diferents sectors."

Durant aquesta fructífera etapa, na Joana va compartir espai i feines amb més permanents sindicals, primer amb n'Alfonso i ja després amb na Xesca, na Isabel, na Mariví, na Mar i en Juanjo que va ser el nostre primer alliberat a Eivissa de l'escola concertada.

Els cursos 2001-2002 i 2002-2003, en Juanjo Cardona va agafar el relleu de na Joana i va ser el portaveu de l'STEI-i Pitiüses. Hi havia a Eivissa per primera vegada, quatre permanents sindicals a temps complet: dues dedicades a l'Educació Pública; l'enyorada i estimada Rosa i na Mariví, una a Funció Pública, na Reis i un a l'Ensenyament Concertat, el mateix Juanjo. En aquesta època férem un bot qualitatiu en equipaments informàtics i en atenció als diferents sectors.

Des del curs 2003-2004, na Mariví Mengual, com a cap visible, va aportar a l'STEI-i una etapa on el treball tranquil, el bon tracte a l'afiliació, la ferma creença en la intersindical i en l'àrea de la dona, es veren fortament impulsats en molts aspectes, per exemple la formació als diferents sectors, l'acció sindical, la dedicació i el compromís.

L'STEI-i es va comprometre, des del primer dia, de ple en les lluites contra les autopistes. Na Mariví era part d'aquella colla de gent bona que per Can Pere Casetes, una freda matinada de febrer, a trenc alba i després d'una bona espera, va ser arrossegada per la Guàrdia Civil fora de la línia de pas de les maleïdes màquines.

Cal dir que no era l'única afiliada a l'STEI-i que era per allà; ni tampoc l'única que va ser a les "guàrdies" fetes a Ca Na Palleva i a Can Malalt. L'STEI-i va viure en primera persona els primers èxits, quan no hi havia prou guàrdies civils a Eivissa per impedir que molta gent solidària fes enrere les excavadores. I també les massives manifestacions en contra de les autopistes, l'impuls a la vaga general de 27 d'abril i les nombroses accions realitzades tenien, sense dubte, molta gent compromesa amb l'STEI-i.

Na Mariví va acabar el curs 2006-2007 la seva etapa al sindicat, passant a la política municipal, on ara treballa per fer possible un altre món.

Na Magdalena, na Joana, n'Edelmiro i jo mateix, el que he resumit en un parell de folis quasi 30 anys de l'STEI-i a Eivissa i Formentera, iniciam una nova etapa que ja veurem per on continua. El que sí és segur és que té molts de reptes, sobretot perquè les circumstàncies socials, sindicals, polítiques i, especialment, de la situació de l'ensenyament i del professorat a les Pitiüses, és clarament diferent de la dels anys 80 o 90. □

Implantació de l'STEI-i a l'Administració pública

Sebastià Serra Joan,
secretari d'Administració Pública de l'STEI-i

Quan en el V Congrés de 1996, l'STEI va decidir ampliar a tots els sectors laborals el seu àmbit d'actuació, pocs prevèiem que tan sols deu anys més tard assoliríem el primer lloc en nombre de vots i delegats a l'àmbit de la Mesa General de Negociació de la Funció Pública i ens convertiríem en la primera força, empatada amb CCOO, a la Junta de Personal de Serveis Generals. Precisament va ser aquest sector laboral d'empleats públics al servei del Govern Balear el nostre primer objectiu d'actuació.

No fou casual començar l'expansió de l'STEI dins aquest col·lectiu de treballadores i treballadors. La proximitat del personal d'administració i serveis dels centres educatius i del personal no docent de la Conselleria d'Educació, amb els delegats i alliberats sindicals de l'STEI que visitaven i feien l'acció sindical entre el personal docent d'aquests centres i les diverses gestions sindicals davant la Conselleria, varen fer possible que poguessin anar coneixent i contrastant un model sindical basat en les assemblees de centre, un sindicalisme que podem anomenar "de proximitat", no tan sols pel contacte directe amb la problemàtica de les treballadores i treballadors, reivindicant la millora de les condicions sociolaborals, sinó també per la implicació en la defensa d'interessos col·lectius del conjunt de les persones, en defensa de la llengua, cultura i territori i la denúncia de les injustícies socials.

Més d'una vegada vàrem sentir dels companys del personal d'administració i serveis que ens preocupàvem més per ells i els donàvem més informació que els sindicats que teòricament els representaven. Amb les transferències educatives, aquest personal va passar a dependre del Govern Balear, i ens trobàrem que aquest mateix any 1998 s'havien convocat eleccions sindicals a l'àmbit del personal funcionari al servei del Govern Balear.

"...hem esdevingut la primera força sindical, empatats amb el sindicat que fins ara era hegemònic."

Des de l'STEI ens plantejàrem aquest repte amb il·lusió com una primera passa cap a la implantació del nostre model sindical dins altres sectors laborals. Això fou possible perquè es varen acostar a l'STEI un grup de treballadors, bàsicament tècnics de la conselleria d'Obres Públiques, que juntament amb el personal d'administració i serveis de la Conselleria d'Educació foren la base dels 100 vots i 2 delegats que obtinguérem per primera vegada i fora del sector d'ensenyament. Més tard se celebraren eleccions dins l'àmbit del personal

laboral, on també obtinguérem representació; i de manera més significativa al Comitè d'Empresa d'Educació, bàsicament pel mateix motiu ja comentats anteriorment.

Dos anys més tard, en el VI Congrés de l'any 2000, l'STEI va afegir al seu nom original, "Intersindical de les Illes Balears", i va incorporar a les seves sigles la "i" d'Intersindical. Dos anys més tard se'ns plantejà la primera revàlida d'aquesta nova singladura: així, a les eleccions sindicals de 2002 passàrem de 100 a 189 vots i obtinguérem el doble de delegats. També incrementàrem la nostra representació dins l'àmbit del personal laboral. S'anava consolidant el nostre model sindical dins l'Administració autonòmica. Ara ja era el personal de la resta de conselleries que anava coneixent la nostra bona pràctica sindical. Però ha estat a aquestes darreres eleccions sindicals de 2006 quan hem assolit la màxima representació sindical dins l'àmbit del personal funcionari al servei del Govern Balear. Hem incrementat els nostres vots i hem passat de 189 a 325 i de 4 a 6 delegats, i així hem esdevingut la primera força sindical, empatats amb el sindicat que fins ara era hegemònic.

Amb les transferències de Sanitat ens plantejàrem també la possibilitat d'assolir representació dins aquest àmbit. En part el procés d'implantació es basà en confluència amb un grup de treballadores i treballadors del Complex Hospitalari de Mallorca i contactes directes des del sindicat. Però a les eleccions de 2002 del personal estatutari (Atenció Primària i Especialitzada) les llistes es varen fer, persona a persona, anant a cercar gent que ens coneixia, i fins i tot en base a la relació personal de "pacient-personal sanitari". Hi va haver una actitud molt agressiva per part dels sindicats ja implantats en aquest àmbit. Malgrat tot, per primera vegada aconseguírem la fita d'obtenir 4 delegats dins l'àmbit sanitari, 2 dins el personal estatutari i 2 dins el Complex Hospitalari de Mallorca. Posteriorment obtinguérem 5 delegats a GESMA, i vàrem ser la segona força sindical. A les darreres eleccions de 2006 aconseguírem incrementar a 3 delegats la representació dins el personal estatutari de l'àrea de Mallorca. També obtinguérem representació per primera vegada, amb una delegada a l'àrea de Salut de Menorca i a l'Hospital de Manacor, amb 2 delegades. Actualment tenim 13 delegats a l'àmbit sanitari.

"Ara, després d'aquests 10 primers anys d'implantació a altres sectors, podem començar a fer un balanç positiu d'aquesta implantació."

L'any 2004, amb la integració del sindicat STIB, s'amplià encara més la nostra implantació dins l'àmbit dels empleats públics, especialment dins l'àmbit de l'Administració local. Actualment ens hem consolidat com a sindicat representatiu amb més d'un 12% de delegats, essent la tercera força sindical dins aquest sector. Cal destacar que l'STEI-i és el sindicat majoritari a ajuntaments com Inca, Calvià i Manacor, i amb una forta representació a l'Ajuntament de Palma i a molts d'altres de les Illes.

Ara, després d'aquests 10 primers anys d'implantació a altres sectors, podem començar a fer-ne un balanç positiu. Però també hem de fer la reflexió de com anar avançant i consolidant aquest model d'intersindical. Caldrien canvis organitzatius per poder assimilar, ampliar i consolidar aquesta implantació. També hem de ser conscients que la implantació del nostre model sindical, especialment fora de l'àmbit de l'Administració, tan sols serà possible si seguim el model que hem explicat anteriorment. És a dir, partint de contactes que podem generar des de la nostra pròpia acció sindical, però també i necessàriament des de la confluència amb grups de treballadors organitzats sindicalment i amb altres organitzacions sectorials amb què podem compartir bàsicament el model sindical.

Des de la Intersindical reivindicam un marc laboral propi de negociació. Un espai que ha d'incloure, a més a més, la negociació de convenis autonòmics de sector. Aquest marc afavorirà un model de negociació més pròxim a la realitat laboral i econòmica del país. Davant el repte de continuar creixent, ens avala el nostre bagatge sindical en els sectors on estem consolidats i també el fet que som l'únic projecte sindical que té per àmbit territorial exclusivament les Illes. Ens comprometem a continuar practicant un model de sindicalisme de classe, participatiu, democràtic, nacional, solidari i plural, arrelat a la nostra Terra. □

"L'STEI-i s'ha sabut mantenir fidel als objectius que motivaren la seva formació..."

Bàrbara Galmés Chicón,
consellera d'Educació i Cultura

L'evolució significativa que ha experimentat l'educació a les Illes Balears en les darreres tres dècades, coincidint amb el període de renovació que es va iniciar amb la transició política espanyola, ha comptat amb el testimoni actiu de l'STEI-i que durant trenta anys s'ha anat consolidant fins a convertir-se en la força sindical amb major presència dins el sector de l'ensenyament.

Un recorregut que no ha resultat senzill sinó que ha estat condicionat pels diversos i continus canvis educatius i socials ocorreguts des de finals dels anys setanta, als quals s'han hagut de readaptar tots els agents implicats, a fi de donar una resposta adequada a les noves realitats que periòdicament sorgien en l'entorn docent.

D'aquesta manera, l'STEI-i s'ha sabut mantenir fidel als objectius que motivaren la seva formació, al mateix temps que els actualitzava per atendre les exigències de cada moment.

Així, a la tasca sindical que van emprendre per aconseguir la millora de les condicions laborals dels treballadors i de les treballadores de l'ensenyament de les Illes Balears i per promoure el reconeixement constant de la feina del personal docent, s'hi han d'afegir la incorporació progressiva de nous reptes com l'avanç en el procés de normalització dins el món educatiu; l'impuls de preceptes favorables a la preservació mediambiental, o la promoció del sistema de formació professional ocupacional i de la formació contínua del professorat, entre d'altres.

"Un gran pacte social per a l'educació que reconegui la feina i atorgui el prestigi que mereix la comunitat educativa..."

Tota aquesta activitat ha tengut com a punt de partida un model basat en la concepció de l'educació com a servei públic. Un plantejament amb el qual coincideix plenament el nou equip de govern de la Conselleria d'Educació i Cultura, com a principal garant de la igualtat d'oportuni-

tats de tots els ciutadans i de l'equitat d'un sistema educatiu de qualitat i arrelat a la nostra realitat.

Principis i objectius en el compliment dels quals el Govern de les Illes Balears inverteix tots els seus esforços, amb el convenciment que es fa necessari reajustar les actuacions en matèria educativa a les circumstàncies que envolten el nostre ensenyament i que reclamen la posada en marxa d'iniciatives específiques, a fi de respondre amb eficàcia a les demandes socials actuals, a les noves fonts de desigualtat i als riscos d'exclusió de determinats sectors de la societat.

Som conscient que quan parlem d'educació no existeixen fórmules màgiques ni solucions atemporals, sinó que cada moment requereix l'aportació de respostes concretes i readaptades als temps que corren.

La realitat s'imposa. Ara per ara, la situació d'alumnat i de personal docent ha sofert una sèrie de canvis significatius que aconsellen l'aplicació de mesures encaminades a corregir fenòmens com els alts índexs de fracàs i abandonament escolar o la bifurcació creixent del nostre sistema educatiu en dues xarxes amb valoració social diferent, malgrat que ambdues tenen finançament públic.

És per això que la Conselleria d'Educació i Cultura fa una aposta clara i ferma pel diàleg i pel consens. Hem de començar, i així ho vaig expressar a l'acte de constitució del Consell Escolar de les Illes Balears, per posar en comú els diferents punts de vista, a través d'un gran pacte social per a l'educació que ens permeti aconseguir un nou model educatiu que garanteixi la cohesió social, la igualtat d'oportunitats de les persones i la qualitat de l'ensenyament.

Un gran pacte social per a l'educació que reconegui la feina i atorgui el prestigi que mereix la comunitat educativa i permeti posar al seu abast els recursos necessaris per avançar en la construcció d'un sistema modern, pròsper i solidari.

Sobre una nova etapa il·lusionant en la qual el Govern de les Illes Balears situa l'educació com a eix estratègic de la seva gestió i com a fonament bàsic i indiscutible per al futur de la nostra societat. □

L'STEI-i, entre el país i la professionalitat

Damià Pons,

exconseller d'Educació i Cultura (1999-2003)

La meua relació amb l'STEI-i és quasi tan antiga com la seva mateixa història. L'any 1977 jo era PNN de la Facultat de Filosofia i Lletres de Palma. Eren uns temps de contractes laborals precaris i de sous ben esquifits. Per això, i també perquè l'època encara semblava oberta a totes les oportunitats polítiques de transformació real, era ben freqüent que cada curs ens involucràssim en algun tipus de mobilització o, fins i tot, de vaga. Aquells PNN en lluita que vàrem ser nosaltres, una part dels quals a més a més teníem un sentiment i un compromís de país, vàrem endevinar d'immediat que aquell sindicat que tot just acabava de néixer era la plataforma des de la qual podríem aconseguir el doble objectiu que desitjàvem: dignificar la nostra condició professional i contribuir a crear un sistema educatiu per a les Balears que fos, alhora, coherent amb la nostra realitat nacional i pedagògicament innovador.

Supòs que va ser l'any 1978 quan m'hi vaig afiliar. Sobretot ho vaig fer perquè vaig veure en l'STEI un instrument útil per anar fent el país del qual a mi em feia il·lusió esser ciutadà. Aquesta en va ser la motivació principal. Els qui tan sols som capaços d'imaginar un futur per a les Balears que es fonamenti en la sobirania i en l'autocentrament, el fet que l'STEI-i fos una força sindical no dependent ens ha semblat sempre el seu valor més rellevant: amb capacitat de prioritzar en qualsevol temps i circumstància la defensa i la promoció dels elements identitaris que ens donen la condició de poble diferenciat, així com també de tenir en compte les problemàtiques específiques del nostre sistema escolar i de l'exercici professional dels nostres ensenyants. Ben sincerament he de dir que pens que l'STEI-i mai no ha frustrat les expectatives que jo hi vaig projectar en el moment d'afiliar-m'hi. Sense l'existència i el treball infatigable de l'STEI-i, el sistema educatiu balear a hores d'ara seria nacionalment molt menys nostre i l'eficiència del seu funcionament encara presentaria més mancances. Així mateix, a mi l'STEI-i m'ha proporcionat en moltes ocasions una satisfacció que en altres terrenys de participació ciutadana m'ha estat reiteradament negada: l'opunitat de guanyar eleccions, i sempre de manera clara i contundent. Que l'organització a la qual

pertany, i amb la qual comparteixes principis i objectius, sigui capaç de donar-te a tastar el gust de la victòria, és un regal que s'ha d'agrair.

"Sense l'existència i el treball infatigable de l'STEI-i, el sistema educatiu balear a hores d'ara seria nacionalment molt menys nostre i l'eficiència del seu funcionament encara presentaria més mancances."

Per circumstàncies de la vida, durant quatre anys la meua relació amb l'STEI-i no va ser la que durant tant de temps havia estat l'habitual, la d'un afiliat distant i fidel. Entre el juliol de 1999 i el juny de 2003, ens vàrem veure les cares en una situació que d'alguna manera era, alhora, de col·laboració i de confrontació. Encara que de vegades hi pugui haver motius per a dubtar-ne (em permetreu que insinuï el meu escepticisme respecte a la voluntat del PP de beneficiar l'educació amb les seves polítiques), de bon principi se suposa que l'administració i els sindicats comparteixen sempre l'objectiu de millorar el sistema educatiu; a la vegada, però, tenen condicionaments, limitacions i beneficiaris que poden no ser coincidents. El responsable polític que gestiona l'administració està molt més mediatitzat que no els sindicats per la xarxa complexa d'interessos, de col·lectius, d'objectius i d'expectatives que inevitablement acaben ocupant el terreny de joc. Les propostes de negociació que els sindicats plantegen a l'administració -en general concretades en reivindicacions ben raonables-, passen a ser una mena de cartes als reis en la mesura que topen amb la misèria pressupostària d'unes Balears que són tan vergonyosament espoliades per l'Estat que deixen de tenir la capacitat de decidir moltes mesures positives que sí que poden ser adoptades per aquelles comunitats autònomes que són beneficiàries de la nostra solidaritat. Amb l'afegit, a més, que al dèficit inicial

30 anys

que es va produir en el moment de la transferència de l'educació a causa de la ineptitud negociadora del PP balear (el PP que governava l'estat, en canvi, va ser ben espavilat), s'hi ha hagut d'afegir el creixement de la població escolar i, sobretot, la necessitat d'incrementar molt considerablement els recursos humans destinats a la gestió de la complexitat que l'alumnat immigrant i la societat de l'oci permanent han introduït a les aules. Davant aquesta allau de necessitats, l'administració educativa ha de procurar disposar del major nombre possible de recursos, en batalla campal amb les altres àrees del govern, tanmateix també mal finançades i amb molts de reptes igualment necessaris pendents. I els sindicats, obviant les limitacions pressupostàries de les institucions, però sense desconèixer-les i molt menys encara sense deixar de tenir consciència de qui n'és el responsable, han de continuar reivindicant tot allò que és just i convenient, encara que sobrepassi les disponibilitats governamentals. Mai no aconseguirem que la pedra que llançam a la lluna arribi al seu destí, però, a força de provar-ho, la pedra de cada vegada farà un vol més llarg i més alt. Si s'exerceix amb responsabilitat i rigor, aquest és el digníssim paper del sindicalisme.

*"A l'hora del diàleg i del
consens, l'STEI-i sempre va
estar disponible.
I sempre amb l'aportació d'un
plus ben alt de
professionalitat..."*

La meua etapa de Conseller em va permetre arrodonir una mica més el perfil de l'STEI-i que jo amb els anys m'havia anat fent. Sobretot vaig tenir l'oportunitat de copsar que era posseïdor de dos atributs que a mi em semblen molt valuosos: el primer, la voluntat i la capacitat de diàleg; el segon, la professionalitat. En la gestió educativa, les decisions són complexes, per tant convé que en la mesura que sigui possible tinguin el màxim consens, que siguin el resultat final d'un procés de reflexió i de debat compartit amb el major nombre possible de

col·lectius i de persones directament implicades. A l'hora del diàleg i del consens, l'STEI-i sempre va estar disponible. I sempre amb l'aportació d'un plus ben alt de professionalitat: coneixement a fons del món educatiu, documentació extensa, reflexió prèvia, argumentacions ben construïdes. Un sindicat d'aquestes característiques facilita la tasca de l'administració política -fins i tot en aquells casos en què l'entesa no és possible-, i per extensió contribueix eficaçment a la millora gradual i general del sistema educatiu. Arribar al trentè aniversari amb la collita d'aquestes medalles ha de ser un motiu de satisfacció per a tots els qui han fet possible l'STEI-i, els seus dirigents i els seus afiliats. I també ha de ser un motiu d'alegria per a qualsevol ciutadà que desitgi pertànyer a un país nacionalment normal. □

Informàtica Ciutat

Servei Tècnic
Venda d'Ordinadors
Servei a domicili

tenda@informaticaciutat.com

TEL: 971 289 898

FAX: 971 451 694

C./De la Balanguera, 10 baixos
07011 Palma de Mallorca

A la institució escolar li falta suport social

Andreu Crespi,

exdirector provincial del Ministeri d'Educació i Ciència

Ara fa trenta anys que es va crear l'STEI. També fa un poc manco que jo vaig esser anomenat Director Provincial del Ministeri d'Educació i Ciència i poc després se celebraren les primeres eleccions sindicals.

Ha passat molt temps certament, però no prou per oblidar aquells moments on hi havia tant per fer a la nostre nova i imperfecta democràcia, cada un des del lloc en què l'hi havia correspost estar.

La història conserva els grans esdeveniments, però sovint oblida aquelles coses menys rellevants sense les quals la societat no hauria acabat d'avançar i, sense cap dubte, el fet de establir una representació democràtica del professorat n'era una d'elles.

L'educació té unes característiques que la diferencien d'altres drets reconeguts a la Constitució. El que es vol aconseguir i com s'aconseguirà, duen darrera un contingut ideològic que explica, en certa manera, el continu debat sobre el sistema educatiu i els canvis que aquest ha sofert al llarg del temps. Afortunadament, com ha passat en altres camps i en altres contrades, s'aconsegueixen produir canvis positius pel conjunt de la societat malgrat els impediments que els partidaris de l'immobilisme posen contínuament.

El sistema educatiu del nostre país ha experimentat, des de l'aprovació de la Constitució, un canvi, tant quantitatiu com qualitatiu, d'un abast enorme i això s'ha produït en molts pocs anys. Aquest creixement també ha produït nombrosos problemes, alguns dels quals són de complexa solució.

No obstant quan es reflexiona sobre la qualitat del sistema educatiu, a vegades no es posen sobre la taula tots els elements que constitueixen els objectius del sistema i les anàlisis que es produeixen no acaben de encertar en la proposta de mesures convenients.

La publicació ara fa poc temps de l'informe PISA, l'Anuari de l'Educació que promou l'entitat Caixa de Colònia, i també les dades de l'estudi que ha realitzat la UIB posen de manifest que a la nostra Comunitat els indicadors de resultats acadèmics no es troben entre

els millors de l'Estat, però també demostren que hem millorat respecte d'èpoques anteriors.

"Els representats del professorat, els sindicats, tenen un paper gairebé decisiu en aquest procés a l'hora de negociar els procediments d'accés a la funció docent i els processos d'actualització permanent del professorat."

És la meua opinió, i no només meua, que a la institució escolar li falta suport social. Falta que es posi en valor la bondat i necessitat que la formació dels nostres infants i joves sigui l'instrument mitjançant el qual aconseguiran individualment i també col·lectivament ocupar un lloc rellevant dins un món que, agradi més o manco, es globalitza vertiginosament.

Aquest reconeixement social de la institució escolar, des de l'Educació Infantil fins a la Universitat, ha de dur implícita la valoració del paper insubstituïble del professorat i conseqüentment el suport a la seva tasca. Perquè això sigui possible, les persones que ens dediquem a la docència hem d'ésser conscients de la responsabilitat que la societat ens atorga i exercir-la amb la dignitat exigible.

Els representats del professorat, els sindicats, tenen un paper gairebé decisiu en aquest procés a l'hora de negociar els procediments d'accés a la funció docent i els processos d'actualització permanent del professorat.

Ara fa trenta anys amb la incorporació de l'STEI-i al món dels sindicats d'ensenyants es va fer sens dubte una passa endavant.

Enhorabona! □

Felicitació del GOB

Macià Blázquez Salom,

president del Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa, GOB

Sindicats, plataformes, cooperatives, col·lectius, ateneus... i associacions omplim de sentit la política i la democràcia; més enllà dels partits en els quals se'ns obliga a delegar la nostra representació a les institucions públiques, que sovint són immobilitistes quan no estan descaradament sotmeses al poder econòmic. Fem política més enllà de la "democràcia de baixa intensitat", amb què es pretén convèncer la ciutadania que la política és millor deixar-la en mans dels poderosos. En canvi, els moviments socials bregam per dignificar la política des de la ciutadania conscient i mobilitzada. La nostra vigilància i pressió alerta els polítics que "no val tot", que no tenen carta blanca per governar entre promeses electorals (tanmateix massa sovint traïdes). Tot just posam veu al pensament crític, per denunciar i corregir les polítiques errònies i els abusos de poder. Per predicar amb l'exemple, és imprescindible que ens organitzem internament amb transparència informativa, participació assembleària, debat d'idees i renovació constant.

"Amb l'STEI-i, l'ensenyament s'ha arrelat al medi, per surar generacions d'alumnat que ha après a defensar la natura i a responsabilitzar-se amb conductes més justes."

El territori, la cultura, la llengua, la pau i, en resum, la justícia han unit l'STEI i el GOB a moltes reunions i campanyes, fins arribar a omplir molts de carrers. L'anonimat dels membres pren forma en cares i sigles, que tanmateix tenen la seva força en la seva diversitat i multitud.

A l'STEI-i també l'han caracteritzat d'altres atributs que ens apropen. L'ensenyament dona a conèixer i transmet valors que ens fan estimar i respectar els altres i el món. Amb l'STEI-i, l'ensenyament s'ha arrelat al medi, per surar generacions d'alumnat que ha après a defensar la natura i a responsabilitzar-se amb conductes més justes. L'STEI-i ha

obert el ventall dels seus interessos i reivindicacions, des de l'educació vers tots els altres sectors d'activitat amb la incorporació de la intersindicalitat. Pissarra reflecteix la participació de l'STEI-i a les campanyes ecologistes -com a sindicat que s'ha autodenominat ecologista als seus estatuts d'ençà 1990-: des de la protecció d'espais naturals des dels anys 70, fins a l'anàlisi política, econòmica i social, per exemple al Fòrum Social de Mallorca o a la Plataforma per la Democràcia i la Globalització Social. També promou la participació dels seus membres a la cooperació per al desenvolupament, per tal de pal·liar l'empobriement i els conflictes dels quals som principals responsables. I tot des de l'àmbit balear, com també ho fa el GOB, amb la defensa de la identitat local, però àmpliament enriquida i responsable per la consciència global.

L'STEI-i ha contribuït a aquestes causes amb honestat i compromís.

Enhorabona i per molts d'anys de part del GOB! □

Molts d'anys a l'STEI-i de part de l'OCB

Jaume Mateu i Martí,
president de l'OCB

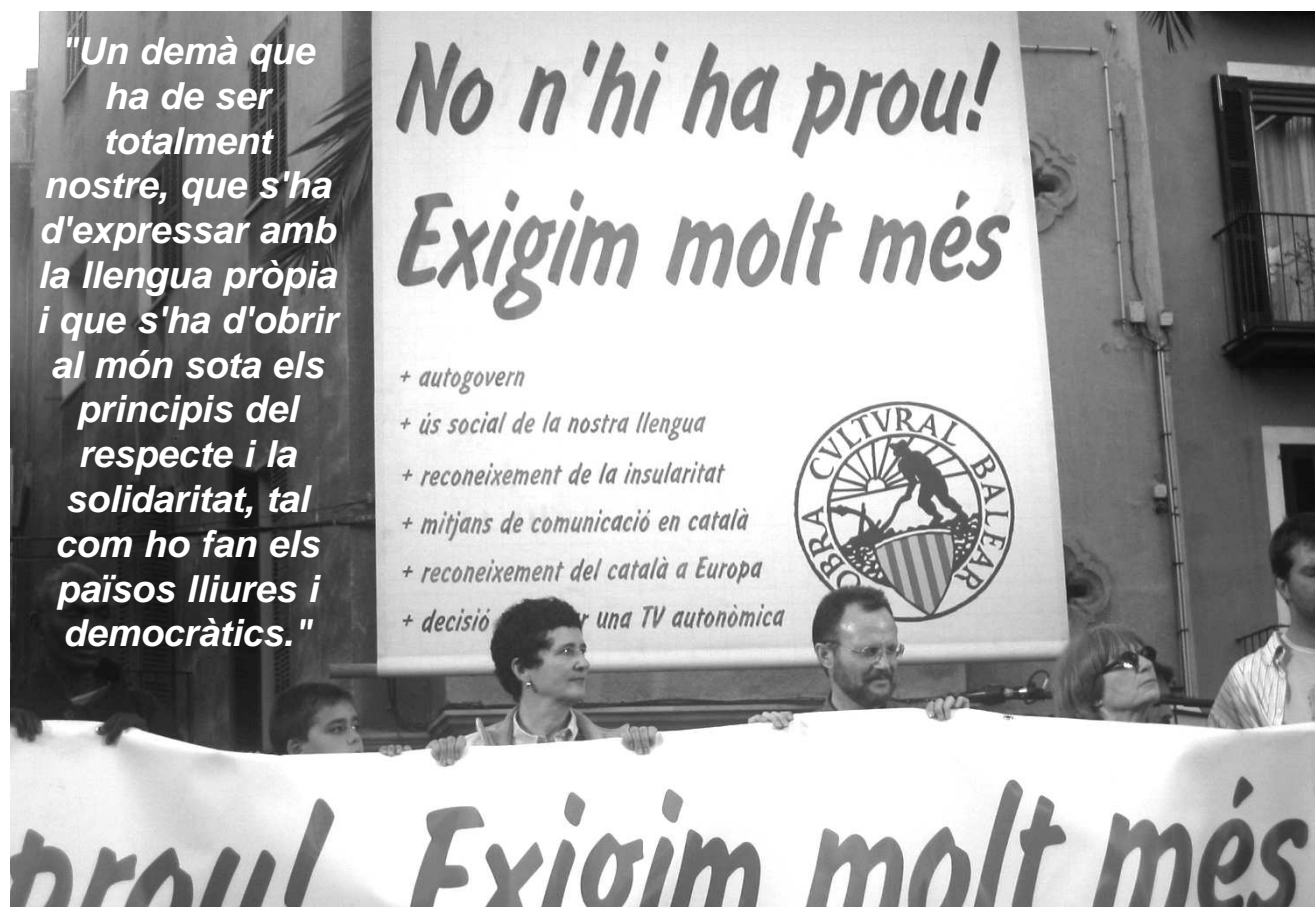
Des de l'OCB és un goig poder celebrar amb l'STEI-i el seu trentè aniversari en el moment just que la nostra entitat celebra el seu quaranta-cinquè. Són moltes les cuites i les lluites que hem compartit ambdues entitats durant tots aquests anys. Tant una com l'altra foren peces fonamentals a l'hora de democratitzar la societat de les illes i de mostrar-li el camí per recuperar el temps i la vigència de la nostra història, cultura i llengua.

Però encara fa més plaent celebrar aquesta efemèride en un moment de clara puixança de totes dues societats. El creixement de l'STEI-i es palesa en la seva presència cada cop més activa tant a les institucions com en el moviment sindical de les Balears. Igualment, el pes cívic de l'OCB va afermant-se de cada vegada més, convertint l'entitat en la

referencial a l'hora d'exigir el respecte als nostres trets identitaris.

Per això, STEI-i i OCB estam en bona posició -no la millor, indubtablement- per acarar amb certes garanties d'èxit el futur, un avenir que volem aixecar sobre els pilars de la nostra identitat col·lectiva; d'acord amb els bastiments de la nostra manera particular d'entendre la vida i les relacions que se'n deriven. Un demà que ha de ser totalment nostre, que s'ha d'expressar amb la llengua pròpia i que s'ha d'obrir al món sota els principis del respecte i la solidaritat, tal com ho fan els països lliures i democràtics.

Molts d'anys, STEI-i, no defalliu mai en el treball exigent per la dignificació de la persona i del nostre país. □

Un sindicat majoritari de l'ensenyament, compromès amb la nostra llengua i cultura i defensor del valor de la igualtat

Francisca Mas Busquets,

exdirectora de l'Institut Balear de la Dona (1999-2003)

Que a Mallorca, illa amb una ciutadania més indolent que dinàmica, un sindicat nascut aquí, sense "obediències" estatals, compleixi 30 anys amb una salut admirable, és una bona notícia per a tots, per tres raons que més endavant concretaré.

Era l'any 1978. La primera referència jurídica que em ve a la memòria és la data de la Constitució espanyola, ara un text malauradament massa reverenciada i bandera de personatges indesitjables, però que va reconèixer per primera vegada en 48 anys, com a principi fonamental la no discriminació per raó de sexe, retrobant un dels principis de la Constitució republicana de 1931, després del parèntesi de la dictadura. Però també és precís recordar altres normes concretes i conceptes generals que hi havia dins aquest cercle màgic, on es troba tancada la ciència jurídica i que afectaven especialment l'estatut de la dona. Feia tan sols 3 anys que s'havia suprimit la llicència marital -aquell anacronisme que suposava la incapacitat de les dones casades per a qualsevol acte de disposició- i el mateix any es va suprimir el delictes d'adulteri i d'amistanyament, també es despenalitzaren els anti-conceptius, però encara la pàtria potestat sobre els fills la tenia en exclusiva el pare i estava pendent l'aprovació del divorci. Era un moment en què les transformacions socials assumiren un ritme accelerat i els grups i associacions de dones, contribuïen amb especial èmfasi al nou clima de reivindicació de llibertats i drets. És bo recordar ara, en plena ofensiva de l'extrema dreta catòlica, que un tema prioritari era el reclam d'una maternitat lliurement decidida, el respecte dels drets reproductius.

Doncs en aquest moment tan propici va néixer aquest sindicat. Sé de la passió i coratge dels fundadors (Pere Polo, Neus Santaner, Pere Rios, Asunción Parrón...) que tot d'una aconseguiren la presència d'una veu distinta a l'àmbit sindical. Al

llarg dels anys s'han convertit en un referent ineludible a la nostra vida pública i pens que per tres motius bàsics: és un sindicat majoritari de l'ensenyament, compromès amb la nostra llengua i cultura i defensor del valor de la igualtat.

"...podent constatar que dins la grisor i complaença d'alguns sindicats, continueu creient amb el que feis i posant la mateixa generositat..."

Ja han passat 30 anys i l'STEI-i segueix. El clima de canvi, d'il·lusió efervescent del anys en què es va crear, s'ha transformat en un clima social d'apatia, de prevalença del benestar individual, sobretot a través d'un consum estúpid, i de manca de compromís públic. Però ara elles, són majoria les dones i per tant em permetreu el femení com a genèric, segueixen més llestes i feineres que mai. Les actuacions de les dones de l'STEI-i sempre destaquen sobre les d'altres, perquè utilitzen sàviament la dialèctica espontaneïtat-organització. Són imaginatives i participatives, a més d'assenyades; militants, moltes, de la causa feminista com ho demostraren amb el seu suport actiu i valuós quan es va crear l'Institut Balear de la Dona i sobretot, ben convençudes que, com ens va ensenyar Hannah Arendt, no hi ha més "miracle" que la llei de l'acció.

Voldria poder celebrar d'aquí a molts d'anys, una vegada més, la vostra existència, podent constatar que dins la grisor i complaença d'alguns sindicats, continueu creient amb el que feis i posant la mateixa generositat i així seguiu essent dignes hereves de les dones valentes que a principi del segle passat treballaren molt per la renovació pedagògica, perquè sabien que l'educació és l'única eina de regeneració i d'emancipació. □

L'STEI-i: el seu futur

Antoni Tarabini,

sociòleg i president de la Fundació Gadeso

L'STEI-i ha complert els 30 anys d'existència. Són molts. Quan s'acompleix una efemèride com aquesta, la temptació és limitar-se a mirar cap enrere, quan el més important és mirar cap endavant: els molts d'anys que, se suposa, li queden encara de vida activa al sindicat. Per això mateix, en aquestes línies exposaré la meua opinió personal sobre els reptes de futur als quals haurà de fer front l'STEI-i.

Amb excessiva freqüència els sindicats tenen dificultats per adaptar-se a les noves demandes del segle XXI. Solen ésser institucions nascudes al segle XIX, que fan plantejaments per al segle XX, encara que ja vivim al segle XXI. Dins aquesta dinàmica, no és estrany que es converteixin en sindicats corporativistes que, dit amb altres paraules, vol dir defensar els interessos només d'un col·lectiu determinat. Més encara, aquesta feina sindical sol concretar-se en una mena de gestoria on, d'una manera més o menys correcta pretenen solucionar els problemes administratius i/o burocràtics dels seus afiliats.

Els reptes de l'educació del segle XXI són greus i fonamentals per anar construint una societat més lliure, justa i solidària. Difícilment tindrem ciutadans i ciutadanes responsables dels seus drets i dels seus deures, sense una educació correcta i de qualitat.

El primer repte estratègic que hauria d'intentar liderar l'STEI-i és la redacció i posada en pràctica d'un **Pacte Social per l'Educació**. A partir del lamentable estat del sistema educatiu a la nostra Comunitat, és imprescindible abordar d'una manera urgent i seriosa l'anomenat Pacte per l'Educació. Aquesta tasca no correspon només ni a l'Administració educativa ni als professionals de l'ensenyament. És imprescindible implicar tota la societat. A Catalunya han emprès aquesta tasca. Com es pot suposar, les dificultats són moltes perquè es poden ferir moltes sensibilitats, però almenys han començat la feina. Quan posarem el fil a l'agulla a la nostra Comunitat?

L'existència d'aquest gran repte no significa que haguem d'oblidar altres feines més concretes, però no per això menys importants. És necessari i urgent reforçar i potenciar l'**autonomia dels centres**, entesa com *la facultat de prendre decisions sobre l'organització i el desenvolupament de l'activitat educativa* a partir d'un **projecte educatiu propi** (PEC) que impliqui tota la comunitat educativa.

"En aquest sentit, no cal dir que l'STEI-i té molt a dir i molt a fer, però està clar que no volem un sindicat burocràtic que només faci feina administrativa."

També és necessari i urgent revisar els criteris vigents d'**elecció de centre** a la nostra Comunitat que "de facto" estan primant els centres concertats. Hi ha la necessitat urgent de recuperació de l'escola pública en equipaments, qualitat pedagògica i condicions de treball del professorat. La tasca fonamental de la política educativa és la de planificar un mapa escolar equilibrat des d'un punt de vista territorial i social i regular les condicions d'accés de l'alumnat a les escoles que se sostenen amb fons públics.

Cal treballar per la prevenció del **fracàs escolar** abandonant les actuals estratègies enfocades a la

30 anys

consecució d'individus competitius i potenciar aquelles que ens permetin ampliar el nombre d'individus competents, posant especial esment en l'alumnat d'incorporació tardana amb mesures específiques d'acolliment i adscripció, eliminant els factors de discriminació negativa presents en el nostre sistema educatiu i no hem d'oblidar que el fracàs escolar és més evident en els més febles.

És prioritari revisar a fons els plans de formació dels mestres i dels professors de secundària per tal de respondre al repte d'assolir l'èxit educatiu de l'alumnat. S'han de dissenyar i posar en pràctica plans i programes de formació permanent que no només informin sinó que formin i que es facin en els centres implicant tota la comunitat educativa i que ajudin a avançar en la línia de l'escola comprensiva que acull l'heterogeneïtat actual i on tots els alumnes hi tenen cabuda, independentment de les seves circumstàncies personals, del seu lloc d'origen i de la seva cultura familiar. S'han de transformar les expectatives educatives i de promoció social dels infants, les famílies i la comunitat en general.

"El més important és que en aquest sentit l'STEI-i segueixi treballant per l'escola pública com a eix vertebrador del sistema educatiu dins una política d'igualtat d'oportunitats..."

S'ha de seguir treballant per aconseguir baixar les **ràtios actuals**, absolutament desproporcionades, quan es parla d'impartir ensenyament personalitzat i de qualitat.

Ja sabem que totes aquestes mesures corresponen a l'Administració, però l'STEI-i com a sindicat majoritari dins l'àmbit educatiu, té l'**obligació moral** de vetllar per l'obligat compliment de la llei i de continuar treballant (com sempre ha fet) per tal d'impulsar i dinamitzar polítiques educatives per treballar en prevenció i garantir l'objectiu bàsic de l'educació: educar ciutadans i ciutadanes preparats

per exercir els valors de convivència, dotar-los d'unes competències comunicatives i formació en competències instrumentals bàsiques. En aquest sentit, no cal dir que l'STEI-i té molt a dir i molt a fer, però està clar que no volem un sindicat burocràtic que només faci feina administrativa. Volem un sindicat per al segle XXI, capdavanter com ha estat sempre en la defensa del sistema educatiu.

Sens dubte queden moltes coses en el tinter. El més important és que en aquest sentit l'STEI-i segueixi treballant per l'escola pública com a eix vertebrador del sistema educatiu dins una política d'igualtat d'oportunitats, la qual cosa -com és lògic- també suposa continuar defensant els drets de tot tipus que tenen les persones que fan feina en els centres educatius i en el seu entorn. □

**PLAÇA 18®
serigrafia**

*La millor selecció tèxtil per a
promocions en serigrafia i brodats*

Tel. 971 660 422
www.pl18.com

Polígon Son Noguera (Llucmajor)
Fax 971 661 922 · e-mail: pl18@pl18.com

STEI-i: trenta anys de sindicalisme autònom a les Illes Balears i Pitiüses

Bernat Joan i Marí,

secretari de Política Lingüística del govern de Catalunya

La Transició, a les illes Balears i Pitiüses, ens va aportar un mapa polític força dissociat de la realitat social, cultural, històrica, lingüística i nacional. Així, mentre els Països Catalans constituïen una realitat des de tots els punts de vista esmentats anteriorment, això no es va traduir en cap plasmació política. El nacionalisme polític d'alliberament va ser el gran damnificat de la Transició. En una primera etapa, UCD i PSOE constituïen les forces majoritàries; després de la desfeta de la UCD, el PP va passar a ocupar aquest espai, tot i que molt més escorat cap a la dreta. El PSM, el socialisme autònom, va ser minoritari, encara que en determinades etapes ha tengut una força ben considerable. I el projecte d'Unió Mallorquina va anar quallant entre atzars i batzegades, sense arribar a fer forat definitiu ni en UCD ni, posteriorment, en el PP (tot i que avui UM és decisiva, com ho és el PSM, o fins i tot ERC, en la configuració de majories de progrés a les illes Balears). Ras i clar, el mapa polític de les Balears, al llarg de la transició i posttransició, s'ha assemblat més al de Castella-La Manxa que no al del País Basc o de Catalunya (on el sistema de partits polítics clarament difereix del més general arreu de l'estat).

"Entenc que fa molta falta, dins l'àmbit sindical, igual que dins l'àmbit polític, que es construeixin instruments autònoms, sense obediència forana..."

L'STEI-i, emperò, ens va salvar el mapa sindical, almenys dins l'àmbit de l'ensenyament. El Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes, des de fa trenta anys, constitueix l'opció autònoma, desvinculada de poders centrals i de disciplines estatals, al servei de les persones que treballen en l'àmbit educatiu, a les illes Balears i Pitiüses. Prova d'aquesta força és avui l'àmplia majoria de represen-

tants de l'STEI-i a les eleccions sindicals, a l'àmbit educatiu, al nostre arxipèlag. L'STEI-i té majoria absoluta a Educació. En cap altre àmbit no trobam una victòria tan clara i tan contundent de l'opció nacionalista d'alliberament, de l'opció autocentrada, pròpia de la nostra comunitat mal anomenada autònoma.

Vista la força dins l'àmbit educatiu, l'STEI-i ha volgut fer un pas endavant, més recentment, i constituir-se en intersindical de les illes. En relació a això, l'únic que puc escriure és que consider que fa molta falta. Fora de l'àmbit educatiu, les majories sindicals solen venir marcades pels sindicats que també són majoritaris a la resta de l'Estat, si descomptam Euskadi (amb majories sindicals d'ELA o de LAB, ambdós sindicats autònoms, ben arrelats a la nació basca i sense obediències estatals), Galícia (amb la Intersindical Galega) i, d'una altra manera, Catalunya. A Catalunya s'ha produït el curiós fenomen de l'autonomització dels sindicats espanyols (a través de la Comissió Obrera Nacional de Catalunya i de la UGT catalana, amb branques i sectors amplis que, a hores d'ara, per exemple, aposten clarament per la independència nacional).

Entenc que fa molta falta, dins l'àmbit sindical, igual que dins l'àmbit polític, que es construeixin instruments autònoms, sense obediència forana, ben imbricats en la pròpia societat, destinats a servir-la i a no fer concessions externes, que tendeixen a desvirtuar la pròpia tasca sindical.

Avui dia, tant el sindicalisme com el món educatiu tenen plantejats tota una sèrie de reptes, en molts casos substancialment diferents d'aquells que havíem d'afrontar al principi de la Transició a la democràcia, ara fa trenta anys, quan es va crear l'STEI. Vivim en una societat cada vegada més diversa i plural, en la qual hem de treballar perquè tothom tengui igualtat d'oportunitats, sense caure per això en l'intervencionisme estatalista ni en estratègies que tendeixen a fer minvar el dinamisme de la nostra societat i de la nostra economia. Per

30 anys

això necessitam analitzar molt bé tots aquests canvis, tenir ben presents els nous reptes i cercar les solucions més adients a cada problema.

"Fa falta un STEI-i fort, fa falta un professorat amb les idees clares i fan falta institucions que estiguin disposades a treballar per la nostra llengua i cultura."

L'STEI-i no és un sindicat inflexible ideològicament ni esclerosat en els seus plantejaments i pràctiques: al contrari, si ha mantengut i ha fet créixer la seua influència ha estat precisament per la capacitat d'adaptació a les necessitats de cada moment. Quant als reptes en educació, voldria remarcar-ne un que consider que serà clau per al nostre futur com a poble: em referesc, naturalment, al repte d'incorpo-

rar a la nostra societat (i, amb això, vull dir a la nostra llengua i a la nostra cultura) l'enorme contingent de persones novvingudes que han passat, passen i passaran a viure entre nosaltres. Si els convertim en mallorquins, menorquins, eivissencs i formenterers que puguin desenvolupar-se amb igualtat de condicions amb tota la ciutadania de les illes, garantirem un futur conjunt i una cohesió social del tot necessària. Si no ho aconseguim, ens endinsarem en un camp de mines que podria acabar amb la fragmentació de la nostra societat i en l'afebliment nacional a la nostra part del món.

Fa falta un STEI-i fort, fa falta un professorat amb les idees clares i fan falta institucions que estiguin disposades a treballar per la nostra llengua i cultura. Per tant, llarga vida a l'STEI-i! Tot sabent que, d'aquí a un parell de dècades, quan el nostre sindicat compleixi mig segle, viurem, altra vegada, en un món totalment diferent. Ja amb perspectiva, podrem començar a escriure la història dels fonaments que les dones i els homes de l'STEI-i han contribuït a assentar fermament dins la nostra societat. □

Lletra de batalla per l'STEI

Joan F. López Casasnovas,

professor d'ensenyament secundari a l'IES Josep Maria Quadrado

No sé si el professorat està avui, en general, prou implicat i preparat per fer front als reptes de l'ensenyança o si, en canvi, ho ha estat mai tant com ara; però sí que crec en l'educació, en l'escola, com a clau d'accés a la llibertat. No cal ser un Joan Benejam per entendre-ho.

En aquesta tasca tan important, a les illes Balears hem tingut la sort de comptar amb un esplet de professionals competents, una mena d'ordre de cavalleria (lluitadors de la llibertat) i amb una organització que els ha fornint d'arnesos contra els cops que els seus enemics (el drac que treu foc pels queixals) han descarregat des de determinats mitjans polítics i mediàtics (el lector ja deu pensar en noms) contra la llengua i la cultura del nostre país en un intent -per sort no del tot reeixit- de convertir aquestes Illes en un erm cultural, en una província espanyola.

"Parlàvem dels treballadors de la cultura en aquells dies il·lusonants i intensos; reivindicàvem el cos únic d'ensenyants..."

Aquesta organització benemèrita i estrènua no és altra que l'STEI-i, que ha estat especialment activa no sols en la defensa dels drets laborals dels docents i en la millora de la qualitat d'ensenyament sinó també en altres camps de la nostra vida. Ha treballat amb el professorat que no renuncia a fer-ho bé. Seguint la via traçada pels bons mestres, que hem tingut, han engrandit una tasca de formació permanent i han dignificat la professió docent. En aquesta tasca contínua i discreta trobam l'STEI-i; més encara: crec que el sindicat neix d'aquest plantejament de renovació pedagògica i sentit de país. Per açò, el reconeixem reivindicant les prioritats d'inversió en capital humà, cosa que vol dir una veritable regulació educativa; maldant d'esvair la trampa del model que ens volia bilingüitzar mentre mantenien en el monoligüisme estricte els castellano-parlants. Contra una geografia emmirallada en una

metròpoli aliena, l'STEI-i sempre ha partit d'un model pedagògic autocentrat. Contra el discurs ingenu de la multiculturalitat, que reduiria el nostre poble a una part d'un puzzle de diversitats, on acabaria imposant-se la "diversitat" més poderosa, o sigui la que compta amb l'estaló de l'Estat, la interculturalitat que dialoga des del nostre espai concret, on ja existeix una identitat prèvia i comuna, la que és pròpia de les illes Balears al llarg de la seva història. Contra lectures imposades de la història, la història com a eina per entendre millor la complexa societat del present i projectar-nos cap al futur. Contra l'adoctrinament dels moralistes neocons, un model laic i científic. Contra la ignorància programada, està lluitant, també, des de trenta anys ençà, el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyança de les Illes.

En el seu nom ("treballadors de l'ensenyança"), em sembla veure-hi la deixa d'un concepte que era vigent en el temps de la sortida del franquisme: la idea de la proletarització de determinades professions, abans considerades 'liberals' en la sanitat, l'ensenyament, l'administració pública... Parlàvem dels treballadors de la cultura en aquells dies il·lusonants i intensos; reivindicàvem el cos únic d'ensenyants, des de les escoles bressol fins a l'ensenyament superior. Aquelles utopies igualitaristes i dignificadores segurament se'n són anades en orris, com tantes altres idees-força. Avui els que ens dediquem a la docència som un cos funcional esbocinat, jerarquitzat, dividit, enfrontat i, corol·lari d'açò, fàcilment manejable des del poder. Com abans i com altres.

I si aquesta realitat actual ens marca una expectativa frustrada, és ver que la feina organitzada dels docents, amb l'STEI-i al capdavant (no debades, el seu caràcter de sindicat majoritari elecció rere elecció), ha obtingut canvis qualitatius força importants en el procés de transformació de l'educació a les Illes.

Per a mi, un dels actius més potents que l'STEI-i pot oferir és, paradoxalment, allò que més neguiteja i posa nerviosa la drete cavernària espanyola, vull dir els seus escuders balears, delegats provincials més notoris. Em referesc a la feina de reconstrucció nacional, a la defensa insubornable de la catalanitat

30 anys

cultural dels pobles de les Balears i les Pitiüses. En aquest combat de resistència contra els que ens voldrien beneïts, anorreats i diluïts, la solidesa de l'STEI-i ha estat de pedra picada. Als grans enemics de la nació catalana, tot parangonant la frase de Clinton en campanya ("és l'economia, estúpids!"), diríem des de l'STEI-i, "és la consciència...!" i prou, deixem-nos d'insults o exabruptes.

"La llengua és la pedra de toc de la identitat i constitueix la clau que obre l'accés a cada cultura, a la Cultura."

En el nostre racó mediterrani esquitxat d'illes n'hem vistes de tot color: corrupcions, manipulació d'immigrants, precarietat laboral, destruccions de tota mena (del territori, del medi, del patrimoni, de la memòria...), atacs a la llengua, autoodi, malbaratament de recursos públics, insults a la ciutadania, mentides... La societat balear ha fet confiança reiteradament a polítics caragirats a la identitat dels

pobles que representaven. Ens volen fer veure que les polítiques identitàries són un anacronisme, pertanyen a un passat obsolet; ens ho repeteixen aquells que no deixen de practicar-les en profit del seu inconfessat nacionalisme. Insisteixen que de les lleis del mercat emana el contingut de la llibertat. Però no és ver: ser consumidors no vol dir ser més lliures. Ser o no ser en el món globalitzat passa pel manteniment de les identitats: la diversitat és vida, la identitat implica diferència, és permanència relativa i adaptació continuada. Damunt aquestes dues pilastres els pobles vius fonamenten el seu futur. La llengua és la pedra de toc de la identitat i constitueix la clau que obre l'accés a cada cultura, a la Cultura.

Ernest Renan, en el seu llibre *Marc Aureli o la fi del món antic* (1881), havia insistit en el fet que "...durant molts segles, la filosofia grega fou l'educadora de l'alta societat romana; gairebé tots els preceptors eren grecs; l'educació es feia tota en grec. Grècia no ha tingut cap més extraordinària victòria que la que guanyà a través dels seus pedagogs i dels seus professors". S'entén ara millor per què l'existència de l'STEI-i treu de polleguera els "pretors" balears enemics de la nació catalana? □

Més que un sindicat

Joan Blanco Paz,
STEPV - Intersindical Valenciana

Cantava Gardel allò de "veinte años no es nada" i potser tingués raó. Trenta anys, però, no passen debades i són quasi una vida que dóna per a saber d'èxits i de fracassos. I temps més que suficient per comprovar totes les coses que han canviat en la societat al llarg d'eixos anys i la relació que hem tingut nosaltres amb eixos canvis. Sense anar més lluny, com no recordar ara aquella campanya de "Cap nin sense escola"!

STEI-i, el sindicat de les Illes Balears, aquell que s'autodefinia com "una veu forta, una veu nostra", compleix ara 30 anys i gaudeix d'una salut excel·lent, mostra inequívoca que la balança s'ha inclinat en favor dels èxits. I mostra, també, que no ha fallat mai a la cites que la història li ha posat per davant, ni en allò que té a veure amb el compromís amb els treballadors i treballadores, ni amb la renovació pedagògica i la democratització de l'ensenyament, ni amb la contribució a la recuperació nacional i a la normalització de la nostra llengua, ni amb el compromís amb el territori, amb les causes socials... i de manera especial -per la intensitat i perseverança- amb la solidaritat internacional.

Al País Valencià, també estem de celebració. I repassant els trenta de l'STEI-i i comparant el que estem preparant per a commemorar-lo, observem l'enorme paral·lelisme que hi ha entre els dos sindicats. Conjuntament hem desplegat un treball clau en tot allò relacionat amb la recuperació nacional del nostre poble, en fer del català una llengua de futur a l'ensenyament; hem impulsat polítiques de democratització dels centres; hem treballat per complementar -i no enfrontar- la defensa dels drets de treballadors i treballadores en les xarxes educatives públiques i privades, en la universitat; hem assumit -adoptant iniciatives per a garantir-la- una oferta formativa democràtica i sense clientelismes sectaris; hem iniciat processos de confluència amb persones i organitzacions d'altres sectors que compartien amb nosaltres la necessitat d'un sindicalisme democràtic i participatiu que atorgara als treballadors i les treballadores la decisió en tot allò que els afectava; i un procés electoral darrere un altre hem comprovat, amb enorme satisfacció, com aquesta manera de fer un altre sindicalisme era premiada pels treballadors i treballadores atorgant-li majories sindicals que mai no han defraudat les expectatives dipositades en elles.

*"Des de la nostra
condició
inequívoca de
sindicats
sobirans, hem
compartit un
model confederal,
primer l'UCSTE,
ara la
Confederació
Intersindical..."*

30 anys

Això sí, una altra vegada la balança s'inclina del costat de l'STEI-i i algunes de les seues iniciatives són l'orgull i l'espill en els quals ens mirem tots els dies. L'Escola de Formació en Mitjans Didàctics o el projecte d'Ensenyants Solidaris en són una bona mostra.

Conjuntament vam nàixer de moviments unitaris de caràcter sectorial però, des de primera hora, vam comprendre la necessitat de superar el sector i disposar d'un sindicat unitari de tot l'ensenyament, i fugint de localismes vam apostar per adoptar una perspectiva nacional, alhora que confederal.

Des de la nostra condició inequívoca de sindicats sobirans, hem compartit un model confederal, primer l'UCSTE, ara la Confederació Intersindical, perquè hem entès que moltes de les nostres actuacions necessitaven del treball comú amb aquella gent que compartia amb nosaltres reivindicacions i il·lusions en altres territoris. I en els moments bons i en altres no tan bons, que també n'hi han hagut, hem estat per aportar propostes i energies que asseguraran la continuïtat del model sindical confederal. Així ho vam fer des de 1984, quan la nostra UCSTE es va trencar en dos, fins a l'any 1990, quan feliçment es va tornar a reunificar. Ara em ve al cap aquell viatge que Pere Polo i jo mateix vam fer a Canàries, al congrés de l'STEC, per reiniciar contactes que s'havien perdut. Què equivocades estaven les persones que m'asseguraven, ja el 1984, que l'STEI estava desfet!

Conjuntament també vam comprendre el paper que hi juga la informació en la democratització de la vida sindical, engegant projectes, com PISSARRA en les Illes o ALLIOLI en el País Valencià, que després de trenta anys de publicació ininterrompuda són una eina indispensable per saber què ha passat en aquests anys. Hem entrat al meu arxiu de publicacions per repassar els números de PISSARRA que guarde i he pogut comprovar la gran quantitat d'idees enlairades ahir que conserven una frescor excel·lent avui. També he vist tantes altres idees que s'han convertit en realitats. I és que no hi ha com mirar arrere i aprendre del passat, per encertar en el present i per saber interpretar el futur. Al llarg de trenta anys, PISSARRA ha complert una funció clau: difondre informació i presentar a la societat una definició del col·lectiu que hi ha darrere. Compartir la informació és condició necessària per crear opinió i prendre decisions. En aquest sentit, PISSARRA és,

després de tres dècades, l'eina més eficaç i que millor representa el tarannà participatiu que caracteritza l'STEI-i.

"...ha estat el sindicat en la història recent de les Illes, el que és ara o el que segur que serà en el futur, diríem "STEI-i, més que un sindicat"."

Però trenta anys donen per a moltes més coses, com haver tingut la sort de compartir vivències i il·lusions amb persones com Pere, Neus, Biel, Sebastià, Onofre, Paulí... i tantes d'altres amb les quals sempre ens hem trobat a gust. Quan hem assistit a actes de l'STEI-i, sempre ens hem sentit a casa.

STEI-i, el sindicat de les Illes Balears, celebra aniversari. Brindem per desitjar trenta anys més de treballs i d'il·lusions i de molta i diversa feina ben feta. Deien d'un equip de futbol que era més que un club. Si haguérem de definir amb una frase la globalitat del que ha estat el sindicat en la història recent de les Illes, el que és ara o el que segur que serà en el futur, diríem "STEI-i, més que un sindicat". □

STEI-i, un gran sindicat, un gran suport per als STEs-Intersindical

Augusto Serrano,
del Secretariat de la Confederació Intersindical

Els aniversaris, i més quan són tan rodons com el que està commemorant ara l'STEI-i, són un bon moment per mirar endarrere, i reflexionar sobre el treball realitzat, i amb la base d'aquesta reflexió, intentar veure el treball que tenim per davant i fixar els objectius del futur.

La celebració del Primer Congrés de l'STEI, el desembre de 1978, va venir precedida d'anys d'una gran agitació unitària en el conjunt de l'ensenyament públic i privat amb un objectiu molt clar, portar la llibertat i la democràcia a les escoles, als instituts i al funcionament administratiu de l'ensenyament, i d'aquest moviment unitari dels sectors progressistes de les Illes va néixer l'STEI, que va tenir la seva gran prova com a organització amb la llarga vaga del professorat de l'ensenyament públic el 1978, amb la qual es va aconseguir la dedicació exclusiva, i amb ella un fort augment salarial. L'STEI es va consolidar com la gran força sindical de l'ensenyament a les Illes; ho va fer defensant l'ensenyament com a dret de la ciutadania i com a servei públic adaptat a la realitat social, cultural, lingüística i econòmica de les Illes, i estructurant-se com a sindicat autònom, unitari, de classe, assembleari, reivindicatiu, socio-polític, defensor de la normalització lingüística i confederal.

L'STEI es va definir des del seu naixement com a sindicat "confederal", per la qual cosa no va treballar només per a la seva consolidació com a sindicat de les Illes, sinó que va treballar, i molt, per a la construcció d'una confederació d'àmbit estatal; aquesta confederació es va fer oficialment realitat el dia 28 de gener de 1978, dia en què es va constituir l'UCSTE (Unió Confederal de Sindicats de Treballadors de l'Ensenyament), que ha estat i és una realitat estatal des de llavors.

*"En la superació d'aquesta
ruptura hi varen treballar molt
activament diverses persones
del Secretariat de l'STEI..."*

Després, ja l'any 1984, es va produir la ruptura de l'UCSTE, la partició d'aquesta Confederació, conservant una part d'aquesta aquest nom i adoptant l'altra part el nom de STEC (Sindicats de Treballadors de l'Ensenyament Confederat).

En la superació d'aquesta ruptura hi varen treballar molt activament diverses persones del Secretariat de l'STEI. Es va produir la unificació d'aquestes dues organitzacions en la Confederació d'STEs (Sindicats de Treballadors i Treballadores de l'Ensenyament), en el Congrés celebrat el juny de 1990, sota el lema de "En l'ensenyament, tu decideixes".

Finalment, el novembre de 2007, de la unificació d'STEs i l'SF (Sindicat Ferroviari), neix la nova Confederació Intersindical, una Confederació de Sindicats d'àmbit territorial de l'Estat espanyol, amb representació en totes les comunitats i en els més diversos sectors, entre els que destaquem l'ensenyament, les administracions públiques i el transport ferroviari; una organització assembleària i de caràcter unitari, que s'ha presentat davant el

conjunt de treballadores i treballadors sota el lema de "El futur necessari".

L'STEI-i ha anat per davant en la seva conversió en una Intersindical i per aquest motiu des del Secretariat Confederal i des de tots els STEs que formem la Confederació seguim amb molt d'interès el procés seguit per l'STEI-i que va concloure amb la transformació d'aquesta organització en una Intersindical en el VI congrés, celebrat l'any 2000.

Des de tots els STEs s'ha valorat molt i bé el camí recorregut per l'STEI-i i la forma de fer-ho, així com les metes aconseguides en els dos àmbits d'actuació de l'STEI-Intersindical, en l'àmbit intern, pel nou tipus d'organització amb què s'ha dotat el Sindicat, que també han experimentat altres STEs amb èxit, i per la projecció externa de les alternatives sindicals presentades en els distints sectors de l'ensenyament públic i privat, de la funció pública i del món laboral, alhora que es mantenia com el primer sindicat en tot l'ensenyament i com el més representatiu en l'Administració Pública de les Illes.

L'organització i el seu mode de fer sindicalisme ha servit, està servint, per estendre fora de l'àmbit de l'ensenyament el model sindical autònom i assembleari, que representa l'STEI-i. Ara, la seva important presència en distints sectors, ensenyament públic i privat, universitat, funció pública..., és un orgull per a tota la Intersindical. L'STEI-i està parint i practicant, sens dubte, un nou tipus de sindicalisme que uneix nacionalisme amb visió estatal i internacionalista, i sectorialitat en l'ensenyament con intersectorialitat i treball en l'àmbit sociopolític, tot des de la perspectiva de sindicat de classe i des del convenciment profund que existeix en aquesta organització de la necessitat de potenciar la nova Confederació Intersindical.

En tots els STEs es coneix i s'aprecia l'esperit confederal de l'STEI-i; esperit confederal que s'ha demostrat en tots aquests anys amb les distintes i valuoses aportacions que ha realitzat, tant per al funcionament dels òrgans confederales com per al manteniment i potenciació de les estructures internes, aportacions que amb seguretat continuaran fent, perquè l'STEI-i és un dels grans suports de la Confederació.

"...les persones de l'STEI-i han participat en els treballs de l'àrea de Relacions Internacionals dels STEs, treballant en aquest àmbit des dels inicis de la Confederació..."

En aquest 30è aniversari de l'STEI-i, i mirant aquesta organització des de l'àmbit confederal, creiem que és necessari destacar en aquest moment el treball realitzat per les persones d'aquest sindicat en dos àmbits. El primer, la formació, des de l'any 1991 ve funcionant l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics que ha demostrat que es pot fer formació per cobrir les necessitats dels treballadors i treballadores i, al mateix temps, formar-los per a l'autonomia personal, per a la solidaritat... A través d'aquesta Escola, l'STEI-i ha pogut oferir plans de formació per al professorat en actiu i en atur, així com formació per a altres treballadors i ha aconseguit conformar, a més a més, un punt de trobada per a l'afiliació; un lloc per a la realització de cursos, seminaris, conferències i exposicions..., un lloc on s'edita material didàctic, al costat de les més diverses publicacions. El segon són les relacions internacionals. Els STEs formen part de la Internacional de l'Educació i les persones de l'STEI-i han participat en els treballs de l'àrea de Relacions Internacionals dels STEs, treballant en aquest àmbit des dels inicis de la Confederació, encara que en els últims anys el seu treball s'ha dirigit preferentment cap als sindicats d'ensenyament dels països llatinoamericans; i en tots els STEs es valora molt el treball que els grups de voluntaris i voluntàries, a través de l'STEI-i i Ensenyants Solidaris, realitzen en projectes de cooperació per al desenvolupament, amb diferents organitzacions socials i en la formació del professorat en diferents països.

En els STEs, i en la nova Intersindical, sabem que l'STEI-intersindical té consolidats tots els avanços que ha aconseguit en aquests anys i que continuarà avançant, i es té aquest convenciment perquè l'STEI-i és també "el futur necessari" per al sindicalisme de les Illes. □

STEL-i, per molts anys

Angel Jiménez,
USTEC-STEs-Catalunya

El temps passa i, encara que no ens n'adonem, és així. El fil de la memòria ens acompanya en aquest recorregut i ens permet recordar i fer balanç de tot el que hem viscut i compartit al llarg d'aquests anys.

Amb la gent de l'STEL-i hem viscut i compartit un llarg camí, un camí que va començar ja fa molts anys lluitant per acabar amb el sindicalisme franquista i intentant aconseguir un nou model sindical progressista, assembleari, participatiu i d'esquerres. Un nou model sindical que havia de lluitar pels drets i les llibertats dels treballadors i treballadores i per la dignificació de l'ensenyament.

Aquest camí no ha estat fàcil. Hem hagut de lluitar no només en contra de moltes de les propostes de les diferents opcions polítiques que ens han anat governant al llarg d'aquests trenta anys, sinó que també ho hem hagut de fer per desmuntar polítiques i acords de les grans centrals sindicals que intentaven vendre com a solució molts dels problemes del col·lectiu i del funcionament sindical.

Trenta anys són molts i al mateix temps són pocs, perquè a vegades han estat plens de ràbia, de desesperança, de..., però també d'il·lusió, de lluita, de resistència, de...; i el que és més important aquest temps no l'hem viscut sols, l'hem compartit amb vosaltres. Hem compartit espais de debat i reflexió comuns dins de marcs organitzatius que traspasaven els nostres territoris com han estat l'UCSTE o la confederació d'STEs, buscant sempre la unitat des del respecte a la diferència. Hem compartit lluites i desitjos en contra de lleis, en contra de la privatització dels serveis públics, per aconseguir un accés diferenciats a la funció pública, per un món més just o en defensa de la nostra llengua, el català. En definitiva, hem crescut junts, potser amb temps i processos diferents, però sempre amb la solidaritat que comporta la germanor i el nord d'un model comú.

Un model, que conservant la seva essència, hem sabut adaptar-lo a les diferents circumstàncies i que ens ha permès arribar a d'altres sectors laborals creant intersindicals i traspasant, per tant, el món de l'ensenyament. Intersindicals que, n'estem segurs, intentaran arribar molt lluny i acabaran amb l'aïllament a què pretén sotmetre'ns el sindicalisme burocràtic.

Un model sindical que ha de continuar el viatge que va iniciar fa trenta anys, reforçant les nostres posicions alternatives i de compromís social i educatiu. Posicions que ens han de permetre aconseguir una participació més activa del conjunt de les treballadores i els treballadors, aportant nous elements de crítica i d'anàlisi de la situació actual per tal de construir noves propostes que contrarestin l'actual pes dels corrents neoliberals i de les polítiques socials regressives. Tant vosaltres com nosaltres tenim la força del suport majoritari del sector on vam néixer, el professorat. Estem segurs que hi sabrem donar respostes.

"Teniu i tenim trenta anys, una edat magnífica per estar farcits de reptes i de somnis i tenim, encara que algú no s'ho cregui, força, vigor i coherència."

Heu estat i continueu essent un referent en iniciatives solidàries per incrementar el coneixement mutu entre el Nord i el Sud, en l'establiment de contactes més enllà de la territorialitat, en l'elaboració i la participació en projectes i campanyes per la pau i la cooperació i, el que és més important, l'aposta per un sindicalisme contrari a la indiferència. Perquè és veritat que un altre món és possible i nosaltres volem compartir amb vosaltres la lluita per aconseguir-lo. No hem dit noms al llarg de l'escrit i intentarem respectar-ho, però volem agrair la feina que heu fet per aconseguir un món on càpiga tothom.

Teniu i tenim trenta anys, una edat magnífica per estar farcits de reptes i de somnis i tenim, encara que algú no s'ho cregui, força, vigor i coherència. Companyes i companys de l'STEL-i, la lluita acaba de començar. □

30 anys de l'STEI-i, 30 anys de la revista Pissarra

Joan Lladonet i Escales,
coordinador de Pissarra

El setembre de 1977, la revista Pissarra va editar el seu número 1 a través de la qual es feia la presentació de l'STEI, sindicat de mestres d'estatal i privada i el setembre de 2007 s'acabava d'elaborar la revista 127, dedicada a la UIB. El 1977, l'STEI començava la lluita pel millorament de l'ensenyament i reivindicava baixar la ràtio de 40 i més alumnes per aula. Eren els temps de la ciclostil que empastifava de tinta tothom qui s'hi acostava, es feien cadenes humanes de mestres al voltant d'una gran taula, que una vegada acabada la seva jornada escolar, enquadernaven les revistes, les grapaven, les posaven dins sobres, escrivien les adreces i les enviaven a les escoles i als afiliats. Era el temps dels missatges reivindicatius; la revista informava, entrevistava, seguia el desenvolupament de les lleis sobre educació, reivindicava, emetia missatges pedagògics i didàctics, creava polèmiques a la secció de cartes dels treballadors i treballadores de l'ensenyament, i detallava l'evolució de les converses i negociacions amb la Delegació d'ensenyament. Tota aquesta etapa va quedar superada quan es va passar a la seva confecció amb l'offset i perquè es va canviar el seu contingut, que va passar a ser més ideològic, pedagògic, de reflexió i de treballs monogràfics, que es varen poder dur endavant quan va sorgir *l'STEI informa*, que s'encarregava de la informació immediata sobre negociacions, decrets, lleis, convenis, reformes, reivindicacions, etc., per arribar a *l'STEI-i informa* d'avui que surt puntualment amb periodicitat mensual. La revista Pissarra, durant els seus 30 anys d'existència ha mostrat una gran sensi-

bilització per un ampli ventall de temes, però especialment per les transferències educatives, per un disseny curricular propi, per la normalització lingüística de la llengua catalana, tant a l'àmbit educatiu com al social, per una escola pública de qualitat i per l'exigència de democratitzar els centres d'ensenyament mantinguts amb fons públics, pel medi ambient, per la solidaritat, per la cooperació, per la interculturalitat...

"...hi han destacat gran quantitat de projectes, treballs, llibres, tota casta de recursos per ajudar a introduir un nou model d'escola, arrelada en el medi, en català..."

A les pàgines de les 128 revistes editades durant aquests anys hi han destacat gran quantitat de projectes, treballs, llibres, tota casta de recursos per ajudar a introduir un nou model d'escola, arrelada en el medi, en català i tota casta de millores per fer una tasca adequada dins l'aula. Igualment han estat objecte prioritari de la revista la informació i la crítica, quan ha calgut, sobre les lleis educatives (LODE, LOGSE, LOPEGCE, LOCE i LOE). També s'ha anat fent informació puntual de les eleccions sindicals i també de les polítiques. Igualment s'ha fet càrrec dels fòrums socials i educatius que s'han celebrat a diferents indrets del món.

S'ha donat puntual notícia de la ingent quantitat de material elaborat per l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics en forma d'unitats didàctiques, guies, CD, DVD, llibres i de la seva actuació com a editorial, ja que han estat moltes vegades editats per la impremta de l'Escola, igualment que és allà on s'edita aquesta revista. També s'ha destacat de l'escola de formació el seu impulsor Pere Polo, que ha aconseguit que l'STEI-i hagi deixat la seva empremta a Llatinoamèrica tant per la seva tasca

30 anys

educativa com per la sindical, s'ha aconseguit un grau de sensibilització bastant elevat i s'ha detallat el treball de cooperació que molts de mestres fan cada estiu a Guatemala, Honduras, el Salvador, Perú... on imparteixen tallers i treballen en el camp de la formació de mestres (aporten els seus coneixements i la seva experiència i reben els coneixements i l'experiència dels mestres d'allà). A més, també s'ha tengut notícia gràcies a *Pissarra* de les ajudes que ha aconseguit el sindicat per fer projectes d'aules-taller per a nins i nines treballadores a Perú. També s'han conegut les cròniques dels seminaris que ha impulsat l'STEI-i sobre globalització i educació i de la intervenció en aquests de moltes persones de tot el món.

Igualment a les pàgines de *Pissarra* han aparegut les anàlisis d'experts en temes educatius que han aconseguit ampliar els coneixements dels lectors. Entre aquestes personalitats destaquem: Elisabet Abeyà, Carlos Augusto Abicalil, Antoni Artigues, Olivier Bonfond, Tino Brugos, Joan Buades, Llorenç Capellà, Jaume Carbonell, Isabel Carrillo, Sigfredo Chiroque, Bernat Cifre, Paulo Freire, Iolanda Fresnillo, Pablo Gentili, Nico Hirtt, Gabriel Janer, Bernat Joan, Francesc López Casesnoves, Isidor Marí, Martí Xavier March, Àngel Marzo, Rigoberta Menchú, Joan Francesc Mira, Aina Moll, Andreu Murillo, Emili Piera, Beatriz Quirós, Fernando Rodal, Marcos Roitman, Manel Santana, Maria Victòria Secall, Richard Stallman, Bernat Sureda, Leslie Toledo, Antoni Verger... i moltes més, que seria massa llarg enumerar però de les quals no ens oblidam.

També la revista ha retut homenatge a personalitats de la literatura catalana i de la nostra cultura en general. S'han dedicat monogràfics a Joan Alcover, Pere Capellà, Miquel Costa i Llobera, Joan Fuster, Josep Maria Llompart, Joan Marí Cardona, Francesc de Borja Moll, Rosa Sensat, Cèlia Vinyes, Jaume Vidal Alcover, Marià Villangómez...

"Té una tirada al voltant dels 5.000 exemplars i arriba a tots els centres educatius de les Illes Balears..."

Aquesta revista ha estat avaluada per una comissió d'experts i ha estat considerada de qualitat suficient perquè les persones que hi escriuen articles puguin obtenir puntuacions en el seu currículum, quan una institució acadèmica o administrativa els ha d'atorgar mèrits per les seves publicacions. Té una tirada al voltant dels 5.000 exemplars i arriba a tots els centres educatius de les Illes Balears, a diferents institucions de l'Estat espanyol, a Llatinoamèrica, i altres punt d'Europa. Ha estat durant la major part dels 30 anys de la seva vida l'única revista de les Illes dedicada als temes pedagògics, i avui continua essent-ho.

Segurament la pròxima meta sigui la celebració dels 50 anys de l'STEI-i i de la vida de la revista, o haver arribat al número 200. Durant aquest temps i el que segueixi després fins a l'infinit, esperam que continuï essent una bona eina per al professorat, també desitjam que a les seves pàgines apareguin tots els temes que vertaderament interessin als treballadors i a les treballadores de l'ensenyament. Volem que la revista continuï essent un lloc on es puguin fer tot tipus de reivindicacions, un mitjà de comunicació en llengua catalana que visqui amb tota normalitat en aquesta llengua i que denunciï els incompliments de les autoritats, que sigui la veu del STEI-i, sindicat que vol continuar lluitant per millorar el sistema educatiu i les condicions socials, professionals i de treball dels i de les docents i que confia, com fins ara, continuar rebent el suport majoritari de les persones que treballen en l'àmbit de l'ensenyament. També, a més de seguir comptant amb la veu de

persones expertes en el món de l'educació, vol oferir la possibilitat, com sempre ha fet, però ara més que mai, que totes les persones que es dediquen a l'ensenyament puguin utilitzar aquest vehicle de comunicació per informar de les seves experiències educatives, sempre que creguin que poden aportar algun coneixement nou o alguna ajuda a la resta de docents.

Han estat múltiples el temes tractats per *Pissarra*. En destacam aquesta llarga llista, que esperam ampliar a través del pas del temps:

- les vicissituds que s'han patit per fer l'escola en català
- l'entrada de la pedagogia del medi i de l'ecologia en l'àmbit escolar
- el desenvolupament de diferents vagues reivindicatives
- el desenvolupament dels congressos del sindicat
- les equivocacions de les autoritats educatives
- les tasques de renovació i innovació pedagògiques de les escoles d'estiu
- la defensa de la llibertat de càtedra
- el NO a l'OTAN, que després va ser sí
- la Llei de normalització lingüística i els entrebancs posats pels governs conservadors
- la participació dels pares en la gestió del centre
- la integració de la formació dels mestres a la universitat
- la regulació de la responsabilitat civil dels docents
- la necessitat, primer, i el mal finançament i desenvolupament, després, de les competències
- la implantació i desenvolupament de les lleis d'educació que hi ha hagut durant aquest període
- el futur del medi ambient a l'escola
- les reformes de l'ensenyament i la formació permanent del professorat de diferents nivells i etapes
- la contaminació radioactiva dels parallamps i els detectors d'incendis a l'escola
- el projecte lingüístic de centre i la llengua vehicular de l'escola
- la construcció del coneixement a través dels projectes de treball
- l'homenatge a Mossèn Alcover en el centenari de l'aparició del primer volum de l'Aplec de rondalles mallorquines
- el neoliberalisme com a política hegemònica de les grans potències del primer món
- l'educació a través de la música
- els resultats de les successives eleccions sindicals, sempre guanyades per majoria absoluta per l'STEI-i
- l'efecte "bournout" entre el professorat
- les escoles petites
- la normalització lingüística a l'ensenyament i a l'àmbit sindical
- la immersió a l'escola com a mètode per complir la Llei de normalització lingüística
- la integració de l'STEI-i en el Consell Social de la UIB
- la construcció de l'escola des de la diversitat i per a la igualtat
- l'ús real de la llengua catalana a l'ensenyament
- els projectes de cooperació any rere any
- els diferents fòrums socials mundials i de l'educació
- l'atenció a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu

30 anys

- l'educació ambiental a l'escola
- les eleccions generals, autonòmiques i municipals durant aquest període de 30 anys
- la immigració, la integració i la interculturalitat
- les jornades de normalització lingüística i cultura popular
- el Fòrum Social de Mallorca
- la depuració de mestres a les Illes Balears durant la guerra civil
- la violència de gènere

- l'autoestima de l'alumnat a través del joc dramàtic
- el Fòrum Social Ibèric per l'Educació
- la Universitat de les Illes Balears, un repte per al futur

Aquests serien els temes destacats, però n'hi ha moltíssims més. Més de 6.500 pàgines dedicades a l'ensenyament han servit per tractar infinitat de qüestions i també han estat moltes les persones que han dedicat moltes hores a l'escriptura d'articles sense cap compensació a canvi. El nostre desig és que continuïn aportant els seus coneixements i la seva experiència quan ho creguin convenient. Per molts d'anys! □

Un sindicat nacionalista i progressista

Antoni Marimon,
professor d'Història de la UIB

En un país que, en els darrers segles, mai no han tengut clara la seva identitat nacional i en el qual els sectors conservadors sovint han aconseguit esser predominants, un sindicat nacionalista i d'esquerres, i a més majoritari en un àmbit tan important com l'educació, és un autèntic luxe.

El tradicional centralisme espanyol ha configurat bona part del mapa polític balear i també el panorama sindical. El sindicalisme d'àmbit espanyol es va implantar amb força durant el primer terç del segle XX. De fet, UGT de Balears es va fundar el 1925, en plena dictadura de Primo de Rivera. Al final del franquisme i durant la transició, va arrelar CCOO i es reimplantà UGT, així com altres sindicats que no aconseguirien esdevenir majoritaris. Aquest sindicalisme estatal, amb el suport d'importants partits polítics i el reconeixement del Govern de l'Estat, ha dificultat el desenvolupament d'un model sindical propi. I és un element molt negatiu en una comunitat amb unes particularitats tan marcades com les Illes Balears, i no sols des del punt de vista històric i cultural, sinó també econòmic i social. Només els

sindicats nacionals, com l'STEI-i, han impulsat sincerament la construcció d'un marc de relacions laborals propi, entès com una eina real de construcció d'un país en l'àmbit socioeconòmic.

I a més, l'STEI-i no ha hagut de lluitar només contra la desídia del sentiment d'adscripció nacional i la competència estatal, sinó també contra les administracions autonòmiques ultraconservadores i castellanes. En molts de períodes, ha aconseguit el miracle d'esser el sindicat majoritari en un sector clau, l'educació, que sovint ha estat una eina de formació, i també de control, al servei del poder polític.

En definitiva, l'STEI-i és un dels elements més importants de cohesió nacional i de sensibilització progressista dels que s'han dotat les Illes Balears a partir de la Transició. Sense els homes i dones d'aquest sindicat, que des de l'ensenyament ha aconseguit implantar-se en altres sectors, el panorama illenc encara seria més gris, més neoliberal, més anodí i més provincial. □

Felicitacions, opinions i agraïments des dels països llatinoamericans, Portugal i des del Marroc

REBEU UNA FRATERNAL ABRAÇADA I SALUTACIONS DE TOTES I TOTS ELS DOCENTS

ANDES 21 de junio, (Associació Nacional d'Educadors Salvadorencs)

CONSELL EXECUTIU

Israel Montano Osorio, secretari general del Consell Executiu

En els primers mesos de 1992, després de la firma dels acords de pau, a través de l'ONG FUNSALPRODESE, vàrem establir els primers contactes amb persones de l'STEI-i; entre ells el company Pedro Polo Fernández i el primer suport que ens varen brindar va ser el finançament de beques d'estudi per a persones que havien treballat com a mestres populars en comunitats de l'àrea rural que havien estat escenaris de la guerra.

La repercussió que la vida de l'STEI-i i la seva actuació ha tengut en l'àmbit de la nostra professió com a educadors salvadorencs ha estat fonamental en molts aspectes; les relacions entre ANDES 21 DE JUNIO i l'STEI-i, les vàrem iniciar en un moment crucial en la vida de la nostra organització, el nostre país, El Salvador, estava immers en un conflicte armat en el qual el gremi de docents era un dels més reprimits per la seva activa participació en la lluita, ANDES estava delmada quant a membres i la seva supervivència especialment per l'economia era molt difícil, va ser llavors quan l'STEI-i va cooperar finançant-nos alguns projectes que ens varen ajudar a sobreviure com a organització, enviant-nos delegacions de mestres que ens varen impartir cursos d'especialització i seminaris en distintes matèries i la reconstrucció del local de l'escola, que havia estat destruïda pel terratrèmol

Consideram que en l'intercanvi de coneixements, idees i experiències, ambdues organitzacions hem aportat mútuament coneixements i experiències molt positives. Quant a cooperació per desenvolupar projectes, la nostra experiència amb l'STEI-i és excel·lent, el 1994 amb la seva cooperació vàrem desenvolupar dos projectes: un va ser la fundació d'una escola de producció de pa al forn de i la construcció d'aules per a una escola primària i l'altre va ser la construcció d'una altra escola.

A finals de 1996, ens varen finançar l'equipament de mobiliari a la nostra seu central; al mateix temps ens varen equipar amb tot allò necessari per a l'Escola de Formació Sindical a Santa Tecla, Departament de La Llibertat. El 1999, ens varen finançar el mobiliari i l'equip per a la nostra cooperativa "Magisterio Heroico" i ens varen aportar ajuda econòmica per al capital base. En el transcurs de 2001, ens varen finançar la reconstrucció i equipament de la Casa de l'Escola de Formació Sindical, a Santa Tecla, que havia estat destruïda pels terratrèmols de 2001. A banda de tots aquests projectes hem tengut assistència constant fins al 2005 de grups de mestres de l'STEI-i que han vingut a impartir seminaris i cursos sobre distintes assignatures.

Rebeu una fraternal abraçada i salutacions de totes i tots els docents que integram, l'Associació Nacional d'Educadors Salvadorencs, ANDES 21 DE JUNIO.

"...CONTINUAR EN LA TITÀNICA LLUITA PER ACONSEGUIR QUE L'EDUCACIÓ ARRIBI A TOTS ELS HABITANTS DEL NOSTRE PLANETA."

Ens alegrem molt en saber que compliu trenta anys de vida sindical, trajecte en el qual heu abanderat i demostrat com a STEI-i, que la germandat i la solidaritat és quelcom indispensable que ha d'existir entre tots els educadors del món.

La vostra aportació d'idees positives en el camp educatiu, així com en la lluita gremial, ha traspassat les fronteres de

l'Estat espanyol i unit a la significativa aportació econòmica que ens heu brindat, heu permès que la nostra organització, igual que altres més de Centreamèrica hàgim superat etapes difícils que ens ha tocat viure.

Que les celebracions del 30 aniversari de vida de l'STEI-i, omplin d'alegria els vostres cors i els impulsin a continuar en la titànica lluita per aconseguir que l'educació arribi a tots els habitants del nostre planeta.

Visca la solidaritat dels educadors del món! Visquen els 30 anys de vida de l'STEI-i! □

30 anys

AGRAÏMENT A L'STEI-i

Joviel Acevedo Ayala, secretari general de l'STEG-Guatemala
Carlos Fuentes, delegat magisterial davant la Comissió

La primera trobada que vàrem tenir amb l'STEI-i va ser el febrer de 1994, quan el company Pedro Polo Fernández, venint d'Hondures, va tenir com a referent a Guatemala el Sindicat de treballadors i treballadores de l'educació de Guatemala -STEG-, llavors liderat pel llicenciat Julio Roca, com a Secretari General. Va ser una primera trobada en la qual el company Pedro Polo va poder compartir criteris amb el Comitè executiu i el Consell executiu de l'STEG, part del qual era el professor Carlos Fuentes, i es varen establir les primeres línies de cooperació STEI-i - STEG.

La repercussió que tenen les accions de l'STEI-i en el magisteri de Guatemala és gran i positiva. Gran, perquè s'han atès més de 5.000 mestres del sector públic, i positiva, perquè els membres de l'STEI-i que vénen a Guatemala deixen una profunda empremta aquí. Per altra banda, les aportacions financeres, atorgades per l'STEI-i, han permès la construcció d'algunes edificacions com la casa habitació per al Comitè Executiu de l'STEG, la reparació de la Sala d'Usos Múltiples de l'esmentat sindicat i la construcció de dormitoris comunitaris per a homes i dones delegades, quan es desenvolupen esdeveniments de dos o tres dies. Igualment, la construcció d'un edifici educatiu per a nivell mitjà en Mazatenango, Suchitepéquez.

*"...AIXÒ HA PROPICIAT
FER CAMPANYES DE
SENSIBILITZACIÓ I
L'OBTENCIÓ DE
PROJECTES DE SUPORT A
LA INFÀNCIA I MAGISTERI
GUATEMALENC."*

Els projectes de cooperació de l'STEI-i també es manifesten en la visita que durant els mesos de juliol i agost fan diversos professionals de les illes

Balears, principalment de Mallorca, a Guatemala, portant informació i formació a educadors sobre diversos temes com la salut, l'economia, la seguretat social, etc. Igualment es rep cooperació de l'STEI-i per al pagament d'algunes funcions administratives. Així mateix és de reconèixer la importància i repercussió positiva que té el fet que l'STEI-i hagi finançat el pagament del bitllet d'alguns mestres cap a Palma, ja que això ha propiciat fer campanyes de sensibilització i l'obtenció de projectes de suport a la infància i magisteri guatemalencs.

Destaca una gran amistat personal, amb persones admirables no sols en coneixements tecnicopedagògics sinó també econòmics i polítics, que permeten aprendre molt d'elles. Quant a la qüestió institucional, s'ha vist que els companys Pedro Polo o Juan Rodríguez Recio acompanyaven els membres de l'Executiva de l'STEG en les seves entrevistes amb les autoritats educatives. També s'han vist els esmentats companys observant el procés electoral del país. La solidaritat es manifesta tant amb la institució com amb els membres del Comitè Executiu quan aquests són atacats. Això s'ha pogut observar quan les oficines de l'STEG varen ser violades per desconeguts o en la persecució del Secretari General Joviel Acevedo durant l'últim període de govern.

Les aportacions que hem rebut han estat sobretot en matèria d'educació. També han estat bones les idees i experiències en qüestions polítiques i econòmiques. Consideram que les que nosaltres hem aportat també són importants, ja que permeten als educadors i cooperants de les Illes Balears conèixer la realitat econòmica, política i social del nostre país.

De manera personal desitjam expressar el nostre agraïment a l'STEI-i i principalment als companys Pedro Polo Fernández i Juan Rodríguez Recio, de l'Escola de Formació. MIL GRÀCIES, STEI-i i felicitats en el vostre trentè aniversari. Que la lluita segueixi sempre i endavant, que la lluita és constant. □

30 anys

L'STEI-I TAMBÉ S'HA SOLIDARITZAT AMB EDUCADORS CENTREAMERICANS

Carlos Mauricio López,

director de l'escola República de Brasil a Hondures i expresident de "FOMCA"

Felicitacions a l'STEI-i per la celebració dels 30 anys des de la seva creació. El Sindicat de Treballadors i Treballadores de l'Ensenyament de les Illes Balears ha ofert, des de fa molts anys, solidaritat als educadors i educadores centreamericanes a través del comitè executiu de la Federació d'Organitzacions Magisterials d'Amèrica Central "FOMCA".

La Federació està constituïda per docents de Guatemala, El Salvador, Hondures, Nicaragua, Costa Rica i Panamà. S'ha rebut solidaritat per a la capacitat de professors i professores, a més a més, per a realitzacions de sessions del comitè executiu en diferents països de la regió. També per a la construcció d'aules escolars i d'una altra sèrie d'aspectes relacionats amb l'educació centreamericana

S'ha d'agradir que des de fa diversos anys brinda solidaritat econòmica per a la realització de projectes a Hondures i anualment assisteixen companyes i companys de l'Estat espanyol a impartir cursos de capacitat.

Cal esmentar que una sèrie de projectes a favor de la infància d'Hondures i d'educadores i educadors s'han realitzat com a producte de l'esmentada solidaritat internacional. Entre d'altres, s'han realitzat actuacions com aquestes: construcció de centres de capacitat per a docents, construcció de petites pistes esportives per a nins i nines, reparació de sostres d'escoles, construcció d'aules escolars, dotació de mobiliari per a biblioteques, armaris metàl·lics per a docents, construcció de locals perquè pares de família realitzin assemblees, pintat d'escoles, dotació d'útils escolars per a nins i nines, dotació de pupitres per a alumnes, etc.

Des de fa molt de temps assisteixen al país cada any delegacions d'educadors i educadores de l'Estat espanyol a impartir tallers de capacitat pedagògica. Com a producte d'aquestes capacitacions realitzades en diferents departaments del país ubicats al centre, sud, nord, orient i occident hem rebut testimonis de companys i companyes manifestant que han posat en pràctica el que aprenen i han obtingut resultats positius.

Per totes aquestes i per moltes altres raons desitjam llarga vida a l'STEI-i. Enhorabona! □

*"DES DE FA MOLT TEMPS
ASSISTEIXEN AL PAÍS CADA
ANY DELEGACIONS
D'EDUCADORS I
EDUCADORES ESPANYOLES
A IMPARTIR TALLERS DE
CAPACITACIÓ
PEDAGÒGICA."*

30 anys

30 ANYS DE SOLIDARITAT

Fernando Rodal,
secretari general de la Confederació d'Educadors Americans (CEA)

L'any 1997 vaig tenir l'oportunitat d'entrar en contacte per primera vegada amb els representants de l'STEI-i en ocasió d'una Cimera Internacional d'Educació celebrada per la CEA i patrocinada per la UNESCO, a la Ciutat de Mèxic. A partir d'aquí es va anar creant un coneixement mutu i al mateix temps un intercanvi que sens dubte, en observar-lo a través d'aquests últims 10 anys, ha estat més que fructífer per a tots.

Destacaria com a tret més important que presenta l'STEI-i la seva forma organitzativa i la capacitat per produir materials en l'àmbit tècnic i pedagògic, i en el polític i sindical, creant productes per a la tasca professional de summa rellevància.

El que més destacaria dels representants de l'STEI-i, tant si els consideram col·lectivament com individualment, és la seva capacitat per comunicar-se horitzontalment i en forma oberta, la qual cosa sens dubte facilita la relació institucional i personal dels qui ens relacionam amb el sindicat, permetent l'aprofundiment, el coneixement i la certesa de les accions que es porten endavant.

*"...UNA MOSTRA DE LA
COOPERACIÓ DE L'STEI-i EN
TERMES CONCRETS QUE
MOLT VALORAM I ESPERAM
PODER CONJUNTAMENT
REAFIRMAR AQUEST
TREBALL EN ESDEVENIMENTS
FUTURS."*

La qualificació té molt a veure amb les apreciacions ja realitzades en les preguntes anteriors, o sigui, l'intercanvi ha estat més que fructífer, no sols en l'elecció temàtica, sinó també en l'anàlisi crítica que acostumen a realitzar sobre els temes político-

educatius, que generalment i coordinats amb els de caràcter pedagògic, ofereixen un producte rellevant per al coneixement i per al debat.

Històricament la CEA ha mantingut un intercanvi permanent en el nivell tecnicopedagògic, però és interessant assenyalar puntualment una experiència

realitzada amb la promoció de l'STEI-i a la ciutat de Panamà, on es dugué a terme un Seminari en el qual varen participar representants sindicals i acadèmics de tota Amèrica, debatent els temes referits a les reformes educatives, tàctiques i estratègies del moviment sindical enfront de la conjuntura global, etc. Aquest esdeveniment, pel seu èxit no sols en l'elecció temàtica sinó també en l'àmplia participació rebuda, va ser sens dubte, una mostra de la cooperació de l'STEI-i en termes concrets que molt valoram i esperam poder conjuntament reafirmar aquest treball en esdeveniments futurs. Rebeu la nostra felicitació pels vostres 30 anys de solidaritat. □

També en rebut una felicitació de Francisco Nenna, responsable de Relacions Internacionals de la Confederació de Treballadors de l'Educació de la República Argentina (CTERA).

30 anys

AGRAÏMENT A L'STEI-i

José Martín Suazo Sandoval,
secretari de l'exterior de COLPROSUMAH d'Hondures

El propòsit d'aquest escrit és per agrair a l'STEI-i el gran suport que ens ha brindat i perquè ha tengut la bona voluntat de proporcionar-nos tallers, que són molt beneficiosos per als docents afiliats a la nostra Organització Magisterial i que tenen un efecte positiu en la població estudiantil d'Hondures.

Aprofitam per felicitar-vos en els vostres anys de tasca immensa per fer un món millor i per informar-vos que les persones enviades a fer els tallers a Hondures, varen demostrar un gran professionalisme, domini de la temàtica i sobretot la capacitat de convenciment per a l'aplicació de les metodologies treballades.

Els docents hondurenys capacitats ens proporcionen informes que ens omplen d'alegria i satisfacció, que és la mateixa que desitjam transmetre-us, com a Organització cooperant, ja que els tallers impartits pels companys espanyols han contribuït al millor desenvolupament pedagògic dels centres educatius i sobretot han generat grans expectatives d'iniciativa i creativitat en els docents del nostre país. Ha arribat a un grau tan elevat la seva motivació que els tallers pateixen efectes multiplicadors i es capaciten centenars de docents de tot el país, a més, es veuen classes més motivades, alumnes més atents, tot això perquè s'apliquen les diferents tècniques que ens transmeten els cooperants de l'STEI-i en els tallers.

*"...NO TENIM PARAULES
PER EXPRESSAR
L'ALEGRIA QUE TENIM
QUAN CONEIXEM
L'EFFECTE FINAL POSITIU
QUE ENS DEIXEN ELS
TALLERS QUE ENS
OFEREIX L'STEI-i."*

Observam un millor rendiment percentual dels alumnes i moltes classes són proporcionades com a jocs dinàmics d'aprenentatge. Volem també expressar-vos que els tallers pel seu alt grau d'importància han tengut incidència pel que fa a evitar la deserció escolar, element que ataca l'educació del país, perquè ens agrada saber que aquests tallers també contribueixen a evitar la deserció, ja que es genera un ambient més motivat i agradable.

La veritat és que no tenim paraules, ni frases, per poder agrair el generós gest de vostès i no tenim paraules per expressar l'alegria que tenim quan coneixem l'efecte final positiu que ens deixen els tallers que ens ofereix l'STEI-i. Que pugueu celebrar molts anys més d'existència i que ens pugueu seguir ajudant!

Per aquests motius, volem que tots els companys de l'STEI-i estiguin informats per part de la nostra organització que aquí, a Hondures, els tallers han tingut èxit i que esperam tenir més suport de vostès en els anys futurs.

Gràcies Pere Polo, moltes gràcies a l'organització STEI-i. Salutacions frateres a tots els docents. Que Déu us guardi i protegeixi per sempre.

Fins aviat. □

30 anys

30 ANYS DE LLUITES, DE COMPROMÍS I DE TREBALL COL·LECTIU EN DEFENSA DE L'EDUCACIÓ PÚBLICA

Emir Sader, secretari executiu de CLACSO

Pablo Gentili, secretari executiu adjunt de CLACSO

Com a reconeixement per aquests 30 anys de lluites, de compromís i de treball col·lectiu en defensa de l'educació pública, volem fer-vos arribar una fraternal salutació des del Consell Llatinoamericà de Ciències Socials (CLACSO).

Durant 30 anys l'STEI-i ha defensat el dret a una escola pública de qualitat per a tots i totes, promovent condicions de treball dignes per a l'exercici de la docència. Així mateix, ha desenvolupat una intensa agenda de cooperació amb diversos països i organitzacions de Llatinoamèrica, constituint així un exemple de solidaritat i compromís democràtic.

Ens unim de manera entusiasta al festeig d'aquests primers 30 anys de l'STEI-i, reafirmant el nostre desig de continuar compartint noves lluites, somnis i esperances. □

EL MEU TREBALL EN EL SINASEFE ESTÀ IMPREGNAT DEL QUE VAIG APRENDRE AMB L'STEI-i

Tania Guerra, de la Confederació d'Educadors Americans (CEA) del Brasil

Crec que ens vàrem conèixer el 1997 a la Cimera Internacional d'Educació a Mèxic. Em va causar una gran impressió conèixer el treball de l'STEI-i a l'àrea dels Drets Humans: gènere, projecte amb indígenes d'Amèrica Llatina i immigració. Tot això em va servir com a nord i inspiració per intentar construir el nostre sindicat. Per a la CEA va significar un gran avanç l'obertura de l'STEI-i a altres àrees, com la Salut, tot això ens va ajudar a millorar la nostra Confederació.

*"EN L'INTERCANVI
QUE HEM TENGUT,
CREC QUE HE
REBUT MÉS QUE
EL QUE HE
DONAT..."*

Les relacions personals són molt amistoses, ja que els companys i companyes de l'STEI-i són molt cordials i receptius. Institucionalment la CEA sempre ha estat companya i aliada de l'STEI-i.

En l'intercanvi que hem tengut, crec que he rebut més que el que he donat, ja que el meu treball en el SINASEFE (Sindicat Nacional d'Educació i Professió Tècnica de Brasil) està impregnat del que vaig aprendre amb l'STEI-i. Conec i admir molt la tasca que els companys i companyes estan realitzant per a l'educació dels pobles menys afavorits de la nostra Amèrica. Un projecte que valor molt és el que s'està fent amb l'Educació a distància. Només a partir d'ara, a Brasil s'està discutint com aprofitar aquesta modalitat d'educació. Salutacions pels 30 anys de l'STEI-i i pel treball que realitzau. □

30 anys

L'STEI-i, RELACIÓ FRATERNA DE COOPERACIÓ INTERNACIONAL, EN OCASIÓ DELS SEUS TRENTA ANYS D'EXISTÈNCIA

Julio Benjamín Roca Miró, president d'ADEHGUA de Guatemala

No hi ha dubte que quan una organització gremial arriba a aconseguir trenta anys d'existència, representa tot un esdeveniment en la vida de la lluita reivindicativa dels i de les treballadores, en aquest cas del sector educatiu. És llavors una ocasió especial per fer patent la nostra efusiva, solidària i fraterna salutació a les companyes i companys de l'STEI-i per tan feliç esdeveniment, desitjant-los molts anys més de vida i sobretot, per seguir mantenint la lluita frontal per les reivindicacions en el terreny de l'educació, avançant en la cooperació cap als països del Tercer Món.

Els antecedents de l'existència de l'Associació pels Drets Humans a Guatemala, ADEHGUA, és producte d'una trobada fortuïta amb un membre molt important de l'STEI-i, ni més ni menys que un dels seus fundadors, l'incansable i lluitador PERE POLO FERNÁNDEZ.

Al principi de la dècada dels anys noranta, qui escriu era membre de l'Executiu Nacional del Sindicat de Treballadors de l'Educació de Guatemala, STEG, i a través d'una altra organització obrera sindical de Guatemala, se'ns va demanar atendre dos companys que venien de l'Estat espanyol, un d'ells era Pere Polo, l'altre, un company de llinatge Cermeño, els dos mestres desitjaven conèixer escoles i saber la situació educativa de Guatemala. Aquest episodi seria el primer contacte amb l'STEI-i.

Més endavant, estant com a Procurador Auxiliar dels Drets Humans en el departament de Suchitepéquez, vàrem aconseguir establir una relació que es podria dir formal, entre l'STEI-i i la Procuradoria dels Drets Humans de Guatemala, fins al grau que tant el Procurador d'aquest temps, com qui escriu vàrem tenir l'oportunitat de viatjar a les Illes, i estar en contacte personal amb els i les dirigents de l'STEI-i.

L'any 2000, Pere Polo va venir novament a Guatemala, ocasió en la qual vàrem parlar de la possibilitat de conformar una estructura organitzativa que pogués treballar amb l'STEI-i.

"...EL VALUÓS SUPORT DEL SINDICAT A TRAVÉS DELS MESTRES, QUE EN QUALITAT DE COOPERANTS HAN VENUT A GUATEMALA A EFECTUAR TREBALLS AMB L'ASSOCIACIÓ."

Quant a la incidència o repercussió que l'STEI-i ha tengut, més que remarcar-ho a l'àmbit professional, ho emmarcaria en l'àmbit institucional. I en aquest sentit vull ressaltar el valuós suport del sindicat a través dels mestres, que en qualitat de cooperants han vingut a Guatemala a efectuar treballs amb l'Associació.

La relació interpersonal i institucional amb els representants de l'STEI-i ha estat en tot moment fraterna, solidària i de cooperació. A títol personal la relació ha estat molt càlida i molt humana, cosa que ha quedat demostrada en ocasió de les visites que hem realitzat a Palma (Mallorca) en dues oportunitats, essent la més recent l'any 2006.

En resum, aquest procés d'interrelació ha estat valuós, positiu i enriquidor en els dos sentits. Els projectes gestionats i treballats amb l'STEI-i són nombrosos, de l'any 2002 fins a l'actualitat, hem desenvolupat aproximadament trenta-quatre projectes, insistesc que és una dada estimada. En la seva majoria són projectes executats amb l'STEI-i i uns quants conjuntament amb l'STEI-i i Ensenyants Solidaris. □

30 anys

LA REPERCUSSIÓ DE L'STEI-I A LA NOSTRA ORGANITZACIÓ HA ESTAT MOLT IMPORTANT

Juçara Dutra Vieira, presidenta de la CNTE de Brasil i vicepresidenta de la IE

Coneixia l'existència de l'STEI-i, però el primer contacte va ocórrer durant el Fòrum Social Mundial de Porto Alegre el 2001. El fet que jo visqués allà va fer que cercàs un canal de comunicació entre les organitzacions nacionals i les internacionals en la construcció de la idea d'un Fòrum Mundial d'Educació que tengués impacte sobre el FSM. En aquest sentit, la CNTE (Confederació Nacional de Treballadors de l'Ensenyament) es va enriquir, integrant importants sindicats -com l'STEI-i- en les relacions polítiques i personals.

La repercussió d'aquest sindicat a la nostra organització ha estat molt important per a la comprensió dels fenòmens educatius europeus. Fa alguns anys, el govern brasiler, llavors d'orientació neoliberal, "es va inspirar" en intel·lectuals de l'Estat espanyol per promoure una reforma de l'ensenyament secundari. A nosaltres, del moviment social, com a referència per a anàlisi, ens interessen les reflexions sindicals i l'opinió dels treballadors de l'educació.

Em satisfà que l'STEI-i celebri els 30 anys d'existència i desig que en pugui complir moltíssims més, ja que tenc molt d'afecte pels companys i per les companyes, per la seva dedicació a la causa de l'educació i per la sensibilitat amb què condueixen el moviment. En termes institucionals, estic d'acord amb el zel per l'autonomia sindical, que no impedeix la interlocució, però que respecta la pluralitat de les bases. Em sobta, també, la inversió en cultura i les manifestacions que reflecteixen la història de la població.

Del meu contacte amb les persones de l'STEI-i he rebut aportacions molt valuoses. Em sembla molt bé la inversió en formació interna. La revitalització del debat al voltant de temes estratègics per al desenvolupament social, el combat de les exclusions i la cerca de noves perspectives per millorar la ciutadania té molt a veure amb la nostra tasca d'educadors.

Vaig tenir l'oportunitat de conèixer alguns projectes de cooperació de l'STEI-i, en especial a Guatemala. Els sindicats llatinoamericans, per regla general, tenen moltes dificultats per a realitzar activitats de formació. Per això, la cooperació és fonamental.

Com a presidenta de la CNTE i com una de les vicepresidents de la IE, vull fer constar el creixement i la qualitat de la intervenció internacional de l'STEI-i. □

30 anys

UNA VALUOSA RELACIÓ AMB L'STEI-i

Rosalina Tuyuc, coordinadora General de CONAVIGUA-Guatemala

Per centrar la nostra relació amb l'STEI-i, hem de començar fent una mica d'història:

CONAVIGUA va sorgir amb l'objectiu de cercar justícia per a les dones maies víctimes del genocidi, la terra arrasada i les massacres a Guatemala. En les últimes dècades del segle passat, es va patir un holocaust més per als pobles indígenes, producte del conflicte armat intern, a través del qual l'Estat guatemalenc va impulsar l'anihilament ètnic, ja que durant més de cinc segles aquesta havia estat la política del govern crioll eurocèntric, ja que va voler imposar les seves formes de vida a una civilització mil·lenària que sempre ha contribuït al món amb les seves grans aportacions i creacions. CONAVIGUA comença a visualitzar i somiar per un país millor i que els culpables dels crims del genocidi i delictes de la humanitat paguin pels seus actes violents cap a les dones maies, els pobles indígenes i els afectats per la guerra.

Dins el sorgiment de la Coordinadora Nacional de Viudes de Guatemala coneguda per les seves sigles CONAVIGUA, va ser difícil l'organització amb tota la llibertat plena. Les lluites no sols són reivindicatives, sinó també sentim que les dones som part de la construcció d'un nou país, però que en la realitat patim la quàdruple discriminació: per ser dones, per ser indígenes, per ser analfabetes i per ser pobres.

*"...AIXÍ VA SER COM
VÀREM CONÈIXER L'STEI
INTERSINDICAL QUE ENS
VA ESTENDRE LA SEVA MÀ
SOLIDÀRIA PER MÉS DE
DEU ANYS..."*

És evident que en els seus inicis vàrem necessitar bons aliats que poguessin lluitar conjuntament en la recerca constant de la justícia i equitat i d'aquesta manera va ser trobant persones individuals, organitzacions nacionals, organitzacions internacionals i altres que veien en CONAVIGUA algun punt com a comú denominador en les lluites socials, en tots els nostres passos com a dones en el caminar cap a un millor futur per als nostres fills, per a nosaltres i les nostres famílies i les nostres comunitats; així va ser com vàrem conèixer l'STEI-i intersindical que ens va estendre la seva mà solidària per més de deu anys, i si quelcom ens identifica amb ells és la lluita per una vida millor, que semblant anhel no el trobam en un sistema explotador, excloent, racista, discriminador del sistema capitalista, enquistat en els estats al servei de l'imperi per mitjà de les seves grans empreses i indústries, que s'aprofiten de la prepotència bèl·lica per extreure els nostres recursos naturals, que per a nosaltres ha estat, és i serà la nostra mare terra.

Entre els distints projectes realitzats amb l'STEI-i intersindical n'esmentarem alguns que han servit perquè les dones maies poguessin cercar cada dia la superació comunitària abans que la superació personal i individualista, entre ells:

1. Salut familiar i medi ambient
2. Capacitació i formació de líders maies
3. Promoció de les arts maies
4. Drets humans i drets indígenes
5. Drets de la infància
6. Alfabetització a dones maies
7. Programa d'horts familiars
8. Equitat i gènere

30 anys

9. Enfortiment d'organitzacions del poble maia, amb èmfasi en les dones maies
10. Programes d'agricultura
11. Ajudes emergents i urgents per a les famílies damnificades per algun desastre quasi natural, els aixoplucs mínims, reconstrucció d'habitatges, etc.
12. Campanya de solidaritat i acompanyament a les nostres lluites socials, en la denúncia d'abusos contra els drets humans i drets dels pobles indígenes.

Tot aquest treball per més d'un decenni ha contribuït a les famílies maies, en especial a les dones, que són les que hem patit més, i hem iniciat el procés de recuperació, i de l'actitud de ser víctimes i prenem el paper de ser subjectes socials i polítics, contribuint d'aquesta manera en la construcció d'un estat plurinacional, respectuós de les identitats que representam.

"L'STEI-i PER A NOSALTRES HA SIGNIFICAT UN ALIAT INCONDICIONAL PER A LA RECERCA D'IGUALTAT D'OPORTUNITATS I EL RESPECTE ABSOLUT ALS DRETS HUMANS..."

La consciència col·lectiva cada dia pren la seva pròpia dinàmica en les comunitats on s'està treballant i on l'STEI-intersindical de forma indirecta fa presència. Entre les regions sociolingüístiques hi ha les àrees; K'iche', Ixil, Q'eqchi, K'aqchikel, Poqomchi, Tz'utujil, etc.

En un futur pròxim esperam tenir més cobertura nacional, perquè les dones que estan directament o indirectament a CONAVIGUA, van multiplicant les idees de solidaritat que cercarà unificar esforços des dels distints espais de treball i de respondre les necessitats urgents com també la necessitat de formar una visió a llarg termini. Per això agraïm a STEI-intersindical els esforços institucionals i d'organització que fa a través dels seus projectes dirigits a altres organitzacions que lluiten per un món millor.

L'STEI-i per a nosaltres ha significat un aliat incondicional per a la recerca d'igualtat d'oportunitats i el respecte absolut als drets humans, així mateix ha obert espais de denúncia, i de recerca de millors oportunitats per a projectes de desenvolupament social, cultural i ha estat interlocutor a institucions i organismes de les Illes Balears per aconseguir ajudes i també ho ha estat amb els mitjans de comunicació, les autoritats autònomes i ha coordinat accions de sensibilització en l'àmbit públic sobre la problemàtica que pateixen els pobles indígenes a Guatemala i les víctimes del conflicte armat intern.

Deixam constància del nostre agraïment pel que ha contribuït a la lluita per la dignitat per la justícia i la pau a Guatemala. Enhorabona i molts d'anys! □

30 anys

EL NOSTRE CONTACTE AMB L'STEI-I PERMET UN INTERCANVI PERMANENT

Isabel Rivera Gonzales, presidenta de l'Institut de Pedagogia Popular (IPP) del Perú

El nostre primer contacte amb l'STEI-i va ser amb en Pere Polo Fernández, qui va conèixer Sigfredo Chiroque, membre de l'IPP en un Fòrum Mundial sobre Educació que es realitzava a Portoalegre.

Des de l'IPP ens vàrem comunicar amb en Pere i el vàrem convidar a participar en el nostre primer seminari internacional 2003 "Polítiques de Formació Docent i Lluita contra la Pobresa".

Assenyalam que va ser important aquesta primera relació amb una persona de la qualitat professional i sindical de Pere, perquè el seu missatge va ser significatiu per al nostre país per la importància del tema que va desenvolupar "La formació del professorat des del camp sindical".

És així que va sorgir una empatia i coincidència en els nostres objectius per aconseguir l'enfortiment en la formació de mestres i líders compromesos a impulsar un moviment pedagògic, per contribuir des de l'educació a millorar el desenvolupament humà dels més pobres del nostre país.

Actualment la nostra relació està consolidada no sols pel suport al seminari, sinó també pels projectes que venim desenvolupant en diferents zones del país. El nostre contacte amb l'STEI-i permet un intercanvi permanent. Els seus avanços ens permeten transmetre al magisteri del nostre país una perspectiva de canvi.

En termes personals, la relació més directa la tenim amb Pere Polo, i a través d'ell ens relacionam amb l'STEI-i. Respecte a Pere Polo, el consideram una persona solidària, sempre oberta als problemes dels mestres, no solament a l'Estat espanyol, sinó també a altres llocs del món, especialment a Amèrica Llatina.

"...QUE EL PROFESSORAT DE LES ILLES HAGI POGUT CONÈIXER DE PRIMERA MÀ ELS PROBLEMES DEL PROFESSORAT DE PERÚ."

També pels projectes que anam desenvolupant, tenim una major proximitat amb Juan Recio, amb qui cada cop és més àmplia la comunicació, sobretot en l'aspecte tècnic.

Esperam haver aportat quelcom perquè la nostra realitat es conegui en altres llocs i per tractar de fer causa comuna entre tots els sindicats magisterials del món. Les aportacions que s'han rebut de l'STEI-i són moltes: el coneixement dels problemes magisterials a les Illes Balears, la possibilitat d'intercanviar experiències i l'aportació solidària per al desplegament de diversos esdeveniments.

La participació de Sigfredo Chiroque, i Marta López de Castilla, antics presidents de l'IPP, en Seminaris organitzats per l'STEI-i, ha aconseguit que el professorat de les Illes hagi pogut conèixer de primera mà els problemes del professorat de Perú. Això ho hem comprovat amb les recents lluites del magisteri i amb l'ajuda pels desastres causats pel terratrèmol.

Hem tengut i tenim diversos projectes de cooperació com són un projecte de nutrició escolar (*Lonchera nutritiva*), la participació i ajuda per als seminaris i l'organització i participació en Tallers de formació del professorat amb docents voluntaris de l'STEI-i, el qual també, i a través de la nostra mediació, ajuda a construir aules a Huachipa, per a nines i nins treballadors. Felicitacions per haver arribat als 30 anys i que en compliu molts més. □

30 anys

"CADA VEGADA QUE HE VENGUT A COOPERAR AMB VOSALTRES M'HE SENTIT COM A CASA"

Ana Gaspar, FENPROF, Portugal

El primer contacte que vaig tenir amb l'STEI-i va ser en el FSIPE amb en Pere Polo, amb el qual compartesc una idea comuna sobre la tasca internacional dels sindicats, tasca política, sindical, solidària i afectiva.

La col·laboració entre sindicats i associacions d'ambdós països reforça els processos de solidaritat y lluita contra les polítiques que posen de relleu les desigualtats.

Cada vegada que he vingut a cooperar amb vosaltres m'he sentit com a casa. La mateixa casa en la qual construïm diàriament la utopia. Crec que els processos d'ensenyament - aprenentatge que hem fet junts han estat profitosos i científicament pertinents.

Amb tota seguretat seguirem cooperant i ens trobarem en el proper FSIPE, i en fòrums europeus i mundials. Rebeu una felicitació en el vostre trenta aniversari. □

RELACIONS PROFIToses DE L'ATED I L'STEI-i

Ahmed Achernan,

president de l'Associació per al Desenvolupament Ambiental (ATED) a Chefchaouen (Marroc)

El primer contacte de l'ATED amb l'STEI-i es va produir per l'encontre organitzat el 2002 a les Illes Balears entre ONG d'allà i ONG marroquines del nord del Marroc. Gràcies a aquest primer contacte, la nostra ONG es va beneficiar del finançament d'un centre educatiu al Rif; a més, les relacions que s'han establert entre ATED i STEI-i han estat molt importants en l'àmbit de la cooperació internacional entre les dues entitats (presència de les nostres ONG a les trobades organitzades per l'STEI-i).

*"...ENS HEM
BENEFICIAT DE LA
COMPETÈNCIA
DELS DIRIGENTS
DE L'STEI-i..."*

El 2006 es va obtenir el finançament d'un segon projecte: el projecte Khezana per al suport a la dona (alfabetització, aprenentatge d'un ofici i creació d'una cooperativa), que va suposar un avanç

molt important en el desenvolupament de la dona rural. El 2007 s'ha duit a terme el projecte integrat Izaren, el primer d'aquest tipus a la regió. A través de diverses activitats i dels projectes, les relacions entre els representants de l'ATED i de l'STEI-i s'han anat fent cada vegada més sòlides i més fortes, i l'STEI-i ha passat a ser un dels principals socis de l'ATED, perquè ens ajuda en la recerca de fons per als nostres projectes. Així que ens hem beneficiat de la competència dels dirigents de l'STEI-i, especialment en els molts projectes i programes planificats. Ha estat molt beneficiosa l'experiència obtinguda del representant de l'ATED en els tres encontres que hem tengut amb aquest sindicat. Felicitats pels 30 anys! □

La 42 Escola d'Estiu de Rosa Sensat

Elisabet Abeyà

Com cada mes de juliol, des del 1966, es va celebrar a Barcelona l'Escola d'Estiu, organitzada per l'associació de mestres "Rosa Sensat", que ha estat presidida fins fa només un any per la gran pedagoga que fou Marta Mata. Aquesta associació va saber reemprendre el fil del que fou la formació dels mestres en temps de la Segona República i que va ésser estroncada, com tantes altres iniciatives cíviques, amb l'establiment de la dictadura franquista. Al llarg d'aquests quaranta-dos anys, l'Escola d'Estiu ha representat sempre un lloc de trobada per als mestres inquiets, que volen actualitzar els seus coneixements i que volen una escola oberta al món i ben arrelada a la societat.

Per tenir informació sobre la pròxima Escola d'Estiu de Barcelona, podeu mirar cap al mes de maig: <http://www.rosasensat.org>

Cada juliol, a l'escola d'estiu de Barcelona s'hi troben uns quants centenars de persones relacionades amb l'ensenyament procedents d'arreu dels Països Catalans, i també gent d'altres parts de l'Estat espanyol i professors convidats de l'estranger. Per exemple, aquest any hi havia Mariano Dolci i Antonia Ferrari, de Reggio Emilia, Anna Lia Garlandini, Sonia Iozelli i Aldo Fortunati, de Pistoia.

Moltes de vegades hi coincidim mestres illencs. Aquest any hi havia n'Esther Aguiló, que impartia un curs d'Escola Bressol, n'Antoni Ballester, professor d'educació secundària, que impartia un curs dels anomenats comuns i jo que col·laborava en un curs destinat a mestres de parvulari. Els mallorquins, fora de casa, tendim a un enyorament que ens provoca complicitat i així, com és natural, parlarem de com de molt ens agradaria que hi hagués més participant illencs i de com seria de bo per a les nostres escoles eixamplar una mica els horitzons i compartir experiències amb altres mestres. Així és que amb aquesta nota volem fer-vos entrar una mica de ganes d'apuntar-vos a l'Escola d'Estiu de Barcelona el pròxim estiu.

"Ens comprometem a treballar per una cultura universal amb l'educació dels valors cívics de la llibertat, la igualtat i la fraternitat per una educació cada dia més democràtica."

Enguany s'hi oferien més de cent cinquanta cursos diferents (que s'ompliren tots!) Estan estructurats en quatre seccions: educació infantil, educació primària, educació secundària i cursos comuns, de manera que es facilita la tria segons els interessos. Als migdies hi ha una activitat que es diu "Migdies sense fronteres" en la qual acullen activitats musicals i presentacions de llibres i d'exposicions. Cada any es tria un tema general que vertebrava tota l'escola d'estiu i al voltant del tema triat hi ha una conferència cada dia. El tema d'enguany ha estat: L'educació de la llibertat. Per parlar d'aquest tema des de diferents punts de vista hi acudiren: Mercedes Cabrera, Xavier Bonal, Vicenç Navarro, Joan Manuel del Pozo, Asha Philips, Philippe Merieu, etc.

A les conclusions d'aquest tema general, s'especifiquen les demandes que s'elevan al govern de Catalunya i també el compromís que com a mestres estam disposats a acceptar. Què us sembla si ens el feim nostre?

"(...) Ens comprometem a continuar el testimoni dels mestres de la República per fer de l'educació un art que treballa en singular, perquè tots i totes trobin un lloc, el seu, en la societat democràtica i lliure.

Ens comprometem a treballar per una cultura universal amb l'educació dels valors cívics de la llibertat, la igualtat i la fraternitat per una educació cada dia més democràtica.

Ens comprometem a treballar per viure la democràcia a l'escola i per transmetre la importància del treball diari perquè aquesta democràcia sigui un fet a les institucions i a la vida social. Vetllarem perquè l'assignatura d'Educació de la ciutadania no sigui una mera informació o aprenentatge de conceptes sinó una forma de viure.

Ens comprometem a treballar l'educació de la responsabilitat, a tenir tacte i a saber captar l'oportunitat, el temps personal de l'altre, per donar una educació que respongui a la seva singularitat.

Ens comprometem a treballar pel progrés personal de tots els nens i nenes de forma equitativa en el nostre treball diari a la classe i a l'escola cercant la implicació i la complicitat de les famílies. [...] □

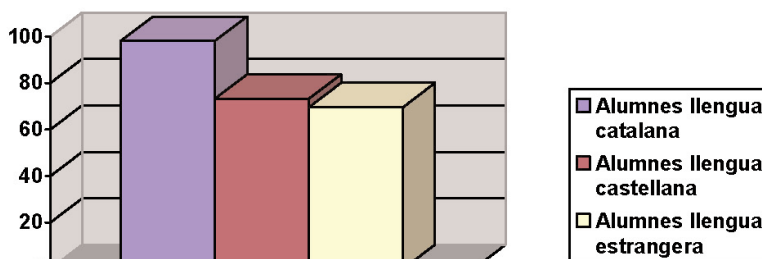
Les normes d'ús a l'escola

Sílvia Oliver Grau

Aquest article pretén mostrar una petita part dels resultats obtinguts en una investigació sociolingüística feta sobre "Competència, actituds i usos lingüístics dels mestres d'Educació Primària a Mallorca". Ens centrarem en l'anàlisi descriptiva dels usos lingüístics dels mestres amb els alumnes i, alhora, intentarem promoure una reflexió sobre les normes d'ús establertes.

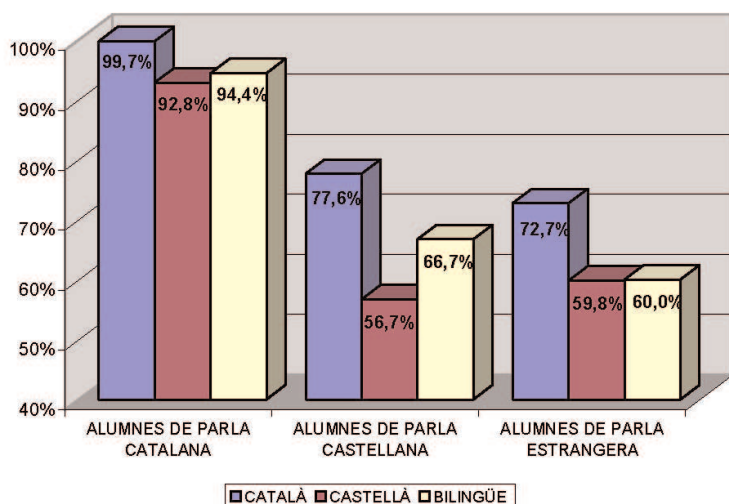
En el qüestionari lliurat als mestres -als quals torn a agrair la paciència que varen tenir en contestar-lo- entre d'altres preguntes, se'ls demanava d'un seguit de situacions, quina era la llengua que, habitualment o majoritàriament, empraven. La situació que nosaltres analitzarem en aquest article serà l'ús de la llengua catalana amb els alumnes de parla catalana, amb els alumnes de parla castellana i, finalment, amb els alumnes de parla estrangera.

L'ús del català que fan els mestres enquestats varia segons la llengua de l'alumne (veg. gràfic 1). Si parla en llengua catalana, els mestres que hi usen el català són el 98,2 %; en canvi, si els parla en llengua castellana, els mestres que hi parlen en català són un 73,3 % i, si els alumnes són estrangers, un 69,6% els parla en català.

Gràfic 1. Ús de la llengua catalana per part dels mestres

Si l'anàlisi es fa tenint en compte la llengua primera dels mestres, es manté una alta fidelitat, per part de tots els mestres, amb els alumnes de parla catalana (veg. gràfic 2). El grup que té el tant per cent més elevat (99,7) és el format pels mestres que tenen com a llengua primera la catalana i el tant per cent més baix, un 92,8, els que tenen com a llengua primera la castellana. Ara bé, també es produeix una davallada quan els alumnes no són catalanoparlants. El grup que mostra una major fidelitat és el grup que té com a llengua primera la catalana -malgrat que no supera el 77,6%- seguit del grup que es defineix com a "bilingüe" -el màxim és un 66,7%- i, finalment, el grup que té com a llengua pròpia la castellana, que no supera el 56,7%.

Gràfic 2. Ús del català tenint en compte la llengua primera del mestre.

Finalment, si prenem com a variable el tipus de centre i la zona, respectivament, veiem com l'ús que en fan els mestres amb els alumnes catalanoparlants continua essent un percentatge molt elevat -supera en tots els casos el 95,3%- i arriba al 100% als centres privats/concertats de Palma. Un cop més, amb els alumnes castellanoparlants i amb els alumnes de parla estrangera, l'ús de la llengua catalana davalla. Si quan hem tingut en compte les altres variables, en tots els casos se superava el 50%, en aquest cas el centre privat/concertat de Palma no hi arriba pel que fa a la relació amb els alumnes de parla estrangera (47,2%) i els tants per cent més elevats són un 84,8 en relació amb alumnes de parla estrangera, i un 84,2 en relació amb alumnes de parla castellana per part dels centres públics de pobles (veg. gràfic 3).

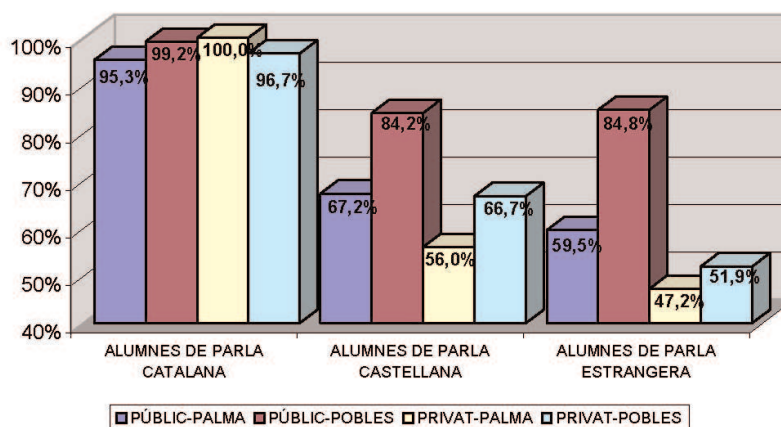

La gradació -tenint en compte el tant per cent- és la mateixa tant en l'ús que es fa amb alumnes castellanoparlants com amb els alumnes de parla estrangera. Seria la següent:

Centre públic > Centre públic > Centre privat > Centre privat
(poble) (Palma) (poble) (Palma)

Com es pot comprovar -un cop aplicades les diferents variables- existeixen diferències estadísticament significatives que, ara per ara, no entrem a comentar, sinó que la nostra intenció és fer-les conèixer.

A partir dels resultats es fa necessària una reflexió general sobre les normes d'ús observades. Com sabem, la tria d'una llengua està determinada pel que es coneix com a "norma d'ús". L'escola i els mestres tenen un paper força important pel que fa a la creació i difusió de models de comportament lingüístic i, consegüentment, pel que fa a l'adopció o el rebuig de determinades normes d'ús. Una norma d'ús que no vagi lligada a una actitud de fidelitat lingüística -actitud habitual entre les persones que parlen llengües plenament normalitzades- no afavorirà la supervivència de la llengua pròpia.

Gràfic 3. Ús del català per part dels mestres tenint en compte el tipus de centre i la zona.

Si el mestre tendeix a canviar de llengua, deixa d'actuar com a element favorable a la normalització lingüística i a la integració dels no catalanoparlants. Hauríem d'intentar, doncs, fer ús de la llengua catalana d'una manera permanent i habitual.

Canviar una norma d'ús és, de vegades, difícil; requereix un esforç, però ens hauríem de plantejar si aquesta norma d'ús -consolidada durant el franquisme- respon realment a allò que nosaltres volem, o bé és un hàbit rutinari que activam de manera inconscient. Potser si l'analitzàssim de manera objectiva veuríem que no és un hàbit necessari. Per part de l'alumne, es pot donar la circumstància que entén perfectament el català, sigui perquè és la seva llengua, o sigui perquè la coneix. També és possible que estigui fent un esforç per aprendre-la. En aquest segon cas, sobretot, la nostra actuació podria ser més un entrebanc que no una ajuda.

És necessari que prenguem consciència que constituïm un model sociolingüístic per a l'alumnat. Per aquest motiu, si nosaltres som coherents en les nostres actuacions, farem adonar als nostres alumnes que la llengua catalana és útil i necessària, i segurament els usos lingüístics dels nostres alumnes -independentment de quina sigui la seva llengua- milloraran.

Ara bé, cal una acció conjunta i coordinada per part de tota la comunitat educativa; probablement no és suficient amb actuacions particulars.

Trenquem aquesta norma d'ús i creem-ne una de nova -o potser recuperem-la. Legitimem-la i fem que amb el temps l'arribem a activar de manera inconscient, de manera rutinària: usar el català com a llengua habitual a l'escola. □

*"LEGITIMEM-LA I FEM QUE
AMB EL TEMPS L'ARRIBEM
A ACTIVAR DE MANERA
INCONSCIENT, DE MANERA
RUTINÀRIA: USAR EL
CATALÀ COM A LLENGUA
HABITUAL A L'ESCOLA."*

Lectoescritura i processos cognitius. Una experiència a l'aula

Miquel Àngel Mas Mas,
CEIP s'Auba

Aquest escrit té la intenció de comentar una sessió de lectura i escriptura des del CEIP s'Auba amb els alumnes de primer d'educació primària que tenen problemes en l'adquisició d'aquesta àrea. S'imparteixen tres hores a la setmana amb la intenció de:

- Afavorir les bases cognitives per l'assoliment de la lectura i l'escriptura.
- Potenciar l'aprenentatge de la lectura i l'escriptura.

La composició de la classe és el resultat d'un agrupament homogeni entre les dues classes de primer i en temps de l'àrea de llengua. La selecció de l'alumnat ve determinada per les proves que es realitzen a principi de curs.

L'estructura de la classe té dues parts molts diferenciades: la primera té una durada d'uns trenta minuts i es treballen les bases cognitives per a la lectura i l'escriptura fent ús de la pròpia lletra per assolir les bases. Durant la segona, d'uns vint minuts, es treballa la fitxa per potenciar els processos visomotors i fonològics.

Primera part de la classe

Consisteix en l'aplicació de l'esquema que es presenta a continuació, el qual és el resultat de la combinació de diferents enfocaments en processos cognitius respecte als problemes de lectura i escriptura. Els autors base per fonamentar el marc teòric són J. P. Das (2001), M. Frostig (1987) i A. J. Manso, Mª Elena Del Campo i P. Rejas (1996).

- **MARC AUDITIU I ARTICULATORI (so, lletra, síl·laba, paraula)**
- **DISCRIMINAR SO - LLETRA. SO ENTRE DIFERENTS SONS**
- **SEQÜÈNCIA**
- **TRETS DEL SO DE LA LLETRA. PRÀXIA**
- **SO DE LA LLETRA DINS EL CONJUNT PARAULA**
- **SO DE LA LLETRA I RITME**
- **MARC VISUAL (grafia, lletra, síl·laba, paraula)**
- **PERCEPCIÓ VISUAL:**
 - Coordinació visomotriu
 - Percepció figura-fons
 - Constància perceptiva
 - Posició a l'espai
 - Percepció espacial
 - Relacions espacials (Frostig, 1978)
- **SEQÜÈNCIA**
- **LA LLETRA AMB ELS SEUS DETALLS**

Aquest esquema es troba aferrat al costat de la pissarra i a cada sessió es treballen uns tres o quatre processos cognitius, els quals s'anoten per poder-los treballar tots de forma més controlada. Es treballa la lletra, la síl·laba i la paraula

global. Normalment la lletra i la síl·laba de forma més persistent i la paraula de forma més puntual (evidentment paraules representatives i d'interès per a l'alumne). La finalitat és incrementar el treball auditiu i fonètic sense descuidar el perceptiu i el visual. Uns exemples:

- Activitat A: treballar la seqüència visual i la síl·laba que pertany a la lletra m.
- Desenvolupament A: el mestre escriu a la pissarra la següent seqüència.

ma mi mo

Tots junts la llegim. Seguidament els alumnes la llegeixen sols. Passats trenta segons el mestre toca un nin a l'espatlla, aquest deixa de mirar la pissarra i recita la seqüència. En lloc de síl·labes es podria fer l'activitat en lletres o paraules globals i el nombre d'elements de la seqüència canviaria en funció dels trets dels alumnes.

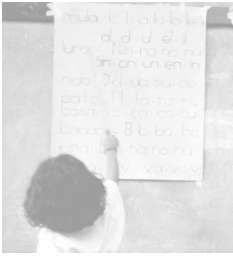
- Activitat B: treballar el so dins el conjunt paraula. So /m/.
- Desenvolupament B: el mestre apunta a la pissarra la lletra m. Es diu als alumnes que cada vegada que el dit del mestre toqui la lletra faran el so /m/. Després de repetir-ho tres o quatre vegades s'apunta una paraula amb el so treballat. Quan el mestre es tapa la boca amb la mà i diu la paraula, exagerant el so /m/, tots els nins i nines aixequen la mà. Assolint el procediment es generalitza a altres paraules (les quals ja no s'anoten a la pissarra), on primer s'exagera el so a treballar i després es normalitza la seva pronúncia.

Segona part de la classe

La grafia i la fonètica són els eixos essencials d'aquest moment. Per tot això es realitzen les següents activitats:

A. Autoverbalitzacions sobre la direccionalitat de la lletra. S'escriu la lletra a treballar a la pissarra i el mestre amb autoverbalitzacions externes comenta la direccionalitat de la lletra mentre l'escriu. S'esborra i es torna a escriure mentre les autoverbalitzacions externes ara les fan de forma conjunta mestre i alumnes (les vegades que siguin necessàries). És un moment idoni per treballar les nocions espacials.

Mentre el curs avança, i esperem que per bon camí, les autoverbalitzacions passen de ser externes a internes.

"A l'inici de la classe sí que és oportú recordar dos o tres objectius que considerem essencials per dur a bon port l'aprenentatge."

B. Allargament del so. Es reparteixen unes fitxes en funció de la lletra a treballar i mentre els nins o nines escriuen la lletra, allarguen la durada del so. El docent en tot moment sent la correcta pronúncia de la lletra que escriuen els nins i si no és així s'actua en conseqüència.

Autors com Luria i Boskis (1958) ja havien considerat insuficient l'anàlisi del so de la paraula i assenyalat la necessitat de realitzar a més un examen articulatori. Insistiren en la conveniència de diferenciar els sons pel punt i mode d'articulació, per considerar que l'escriptura en conté una bona dosi encoberta i que el seu deteriorament aporta moltíssimes errades. (A. J. Manso, Mª Elena Del Campo i P. Rejas. 1996:123)

Tot el procés descrit, en molts de moments està impregnat per dues eines metodològiques:

- Tècnica d'autoinstruccions de Meichenbaum (1971). Molt resumidament ve a dir:
- El mestre fa de model i parla en veu alta sobre el que fa.
- El nin (en el nostre cas la classe) fa la mateixa tasca que el mestre, sota la direcció de les instruccions d'aquest.

"Quan aquests objectius es compleixen es fa ús del reforç positiu amb totes les seves dimensions clíniques (mirar als ulls, reforç verbal, reforç d'activitat, immediat...)."

- El nin (sense la direcció del mestre) fa la mateixa tasca en veu alta, després en veu més baixa fins arribar a les autoinstruccions internes.

Evidentment tota aquesta manera de fer variarà en funció del temps disponible i de la resposta de l'alumnat a l'activitat.

- Reforç positiu. A l'inici de la classe sí que és oportú recordar dos o tres objectius que considerem essencials per dur a bon port l'aprenentatge. Aquests, en el meu cas, són la realització d'una grafia i vocalització correcta mentre s'escriu. Quan aquests objectius es compleixen es fa ús del reforç positiu amb totes les seves dimensions clíniques (mirar als ulls, reforç verbal, reforç d'activitat, immediat...).

La presentació, quasi esquemàtica, d'aquesta classe de lectura i escriptura simplement és un exemple més de com treballar aquesta àrea, sempre obert a la modificació i millora, però sí amb una estructura que intenta respondre a un marc teòric concret.

BIBLIOGRAFIA:

- FROSTIG, M. (1987): *Figuras y formas*. Madrid. Médica Panamericana.
- MANSO, A. J.; DEL CAMPO, M^a. E.; REJAS, P. (1996): *Dificultades de aprendizaje*. Madrid. Editorial Centro de Estudios Ramón Areces.
- P. DAS, JAGANNATH I ALTRES (2001): *Dislexia y dificultades de lectura. Una guía para maestros*. Barcelona. Ed. Paidós Educador. □

QUADERNS DE SALUT A L'ESCOLA (II): Que els menjadors escolars millorin els hàbits de salut de la Comunitat

Joan Fiol Reynés,

professor de Processos Sanitaris i de FOL

Els menjadors escolars han d'aprofitar l'avinentsa de donar de menjar a una gran part de la població escolar. Per fer molt més que alimentar els nins que tenen al seu càrrec, han d'ensenyar bons hàbits d'alimentació, fomentar el consum de peix, carn, verdura i fruita i rebutjar, a més, el consum de sucres refinats i pastisseria industrial.

Entre els objectius que hem de contemplar hi ha la lluita contra l'obesitat infantil, doncs el nombre de casos està augmentant molt a la Unió Europea; a més, l'obesitat infantil és un factor de risc per patir diabetis de l'adult (tipus 2), hipertensió arterial, hipercolesterolèmia i malaltia cardiovascular.

Un fet associat a l'alimentació no saludable és passar moltes hores davant de l'ordinador i la televisió i, per això, existeix l'opinió que el món occidental està davant una epidèmia d'obesitat, i que augmentaran els casos de diabetis i d'insuficiència cardíaca.

Es considera que l'impacte sobre la salut de l'obesitat superarà aviat el del tabaquisme, doncs l'obesitat redueix l'expectativa de vida en més d'una dècada. Els darrers 15 anys s'estima que l'obesitat infantil s'ha duplicat a la Unió Europea.

Les organitzacions de consumidors de la Unió Europea reclamen que els estats membres subvencionin l'oferiment de fruita i verdura per part dels menjadors escolars. També seria recomanable prohibir la venda de begudes refrescants amb sucre, que aporten calories buides que no tenen nutrients ni vitamines i per contra ens fan creure que ens hem alimentat. Encara més perillós és el consum de pastisseria industrial, que utilitza greixos molt perjudicials a base d'oli de coco i oli de palma, que ens aporten greixos saturats molt pobres en àcids oleic,

linoleic i linolènic i que augmenten les concentracions de colesterol LDL que és el més perjudicial. En definitiva, es recomana que els menjadors escolars facin una bona oferta de verdura i fruita, i que l'escola ensenyi les propietats nutritives d'aquests aliments com a continguts curriculars transversals.

Per altra banda, l'escola també ha de promoure l'accés a l'escola amb bicicleta o a peu, com un mitjà per evitar el sedentarisme i promoure hàbits de salut.

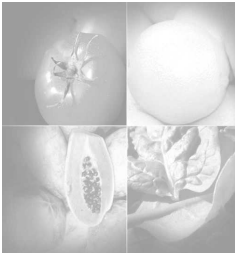
Ha quedat també demostrat que cada any hi ha més nins que utilitzen el servei de menjador, però manca una bona formació i informació per part de les empreses proveïdores de menús i per part de les persones encarregades del menjador a l'escola.

Quasi sempre els menús estudiats presenten un excés de greix i de proteïnes i un dèficit d'hidrats de carboni.

Les recomanacions podrien ser les següents: la verdura ha de consumir-se cada dia, el peix i la carn tres vegades per setmana i els llegums dues vegades per setmana.

Un problema afegit per al centre escolar és quan un alumne reivindica un règim dietètic especial per motius de malaltia (per exemple al·lèrgia al gluten) o per motius religiosos.

Un aspecte que també ha de recollir l'escola és ensenyar bons hàbits dietètics per al desdèjuni, malgrat aquest es faci al domicili familiar. L'escola ha d'ensenyar que la primera menjada del dia és la més important, perquè els nins desenvolupen la major part de la seva activitat durant el matí. En el desdèjuni hi ha d'esser present una quantitat

important d'hidrats de carboni, perquè així tendrem un subministrament energètic suficient. Un desdèjuni cardiosaludable inclou llet, sucre o mel, cereals, fruita i oli.

Durant els anys 1991-1995 vaig realitzar un estudi per enquesta alimentària a un Institut de secundària de Mallorca. Es varen passar als alumnes dos qüestionaris: un recordatori del dia anterior i un de freqüència de consum setmanal. Aquests qüestionaris es varen passar a alumnes de cicles formatius que tenien més de 16 anys i que estarien compresos entre 16 i 20 anys. El qüestionari recordatori de 24 hores es va passar sense avisar i demanant el que havien consumit el dia anterior. El qüestionari de freqüència de consum es va passar després d'avisar que duguessin un registre dels aliments que anaven consumint durant una setmana.

Els resultats d'aquests qüestionaris manifesten:

- Un consum molt baix de peix (cosa bastant preocupant perquè implica baixa aportació de iode i d'àcids grassos omega-3 i també inexplicable per ser nosaltres una illa i ser l'oferta de peix bastant àmplia).
- Un consum molt alt d'snacks (hi ha moltes marques i varietats, però en tots els casos és un hàbit dietètic que ens aporta massa quantitat de greix i de colorants); un consum moderadament alt de salsitxes tipus Frankfurt, que dominaven en consum a l'hamburguesa.

- Un consum de pizza inferior a l'esperat.
- El consum de crema de cacau tampoc va sortir alt, segurament perquè parlem d'alumnes de més de 16 anys.
- El consum de líquids refrescants amb sucre sí que va sortir molt alt destacant la clàssica beguda de cola.

M'agradaria recomanar als mestres una pàgina web-quest sobre alimentació que hi ha a la secció de recursos de la [weib.caib](http://www.weib.caib.es). Podeu consultar-la a la següent adreça:

[weib.caib.es/recursos/webquest/aliments funcionals](http://www.weib.caib.es/recursos/webquest/aliments funcionals):

<http://www.weib.caib.es/Recursos/aliments funcionals webquest/aliments funcionals.htm>

En conclusió, crec que els mestres poden i han d'investigar els hàbits alimentaris dels escolars, ja sigui a l'hora de tutoria a l'ESO o als continguts transversals de primària, comprovant si hi ha un consum adient de carn, peix, fruita i verdura i ensenyant a rebutjar els *snacks* i les begudes amb sucre. Cal aprofitar les possibilitats dels mestres gràcies al contacte diari amb alumnes. En un proper article parlarem dels aliments funcionals o terapèutics. □

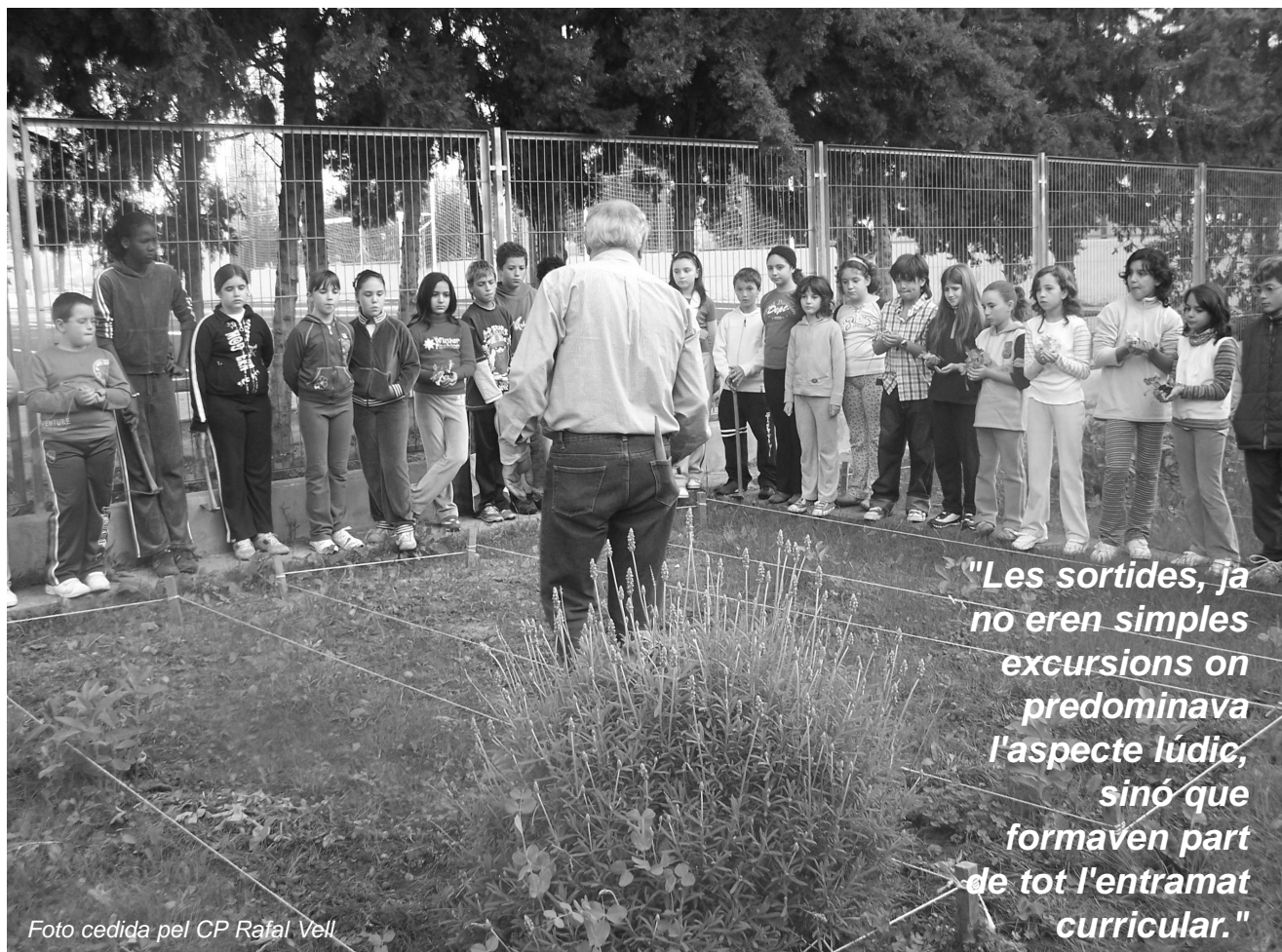
"Un consum molt baix de peix (cosa bastant preocupant perquè implica baixa aportació de iode i d'àcids grassos omega-3..."

La didàctica de la Geografia, entre la innovació i el canvi

Celso Calviño Andreu,
mestre i llicenciat en Geografia

A les Illes Balears, a partir de les dues darreres dècades del segle XX, una gran majoria de docents ens adonàrem de la necessitat que hi havia d'introduir uns canvis en l'educació si volíem que aquesta fos efectiva, real i en consonància amb el temps. Això es va afrontar de dues maneres, per una part assistint a cursos, seminaris de renovació i per altra part, amb la praxis diària a la classe, canviant les metodologies anomenades tradicionals que consideràvem obsoletes. Aquests aires de renovació, i jo diria encara més, d'innovació i de canvi total en les metodologies educatives practicades en aquells moments, ja venien expressats legalment com veurem, en la nova llei d'educació, coneguda popularment entre el professorat com la Llei Villar Palasí.

A la Llei General d'Educació de 2 de desembre de 1970, peça clau i mare de tots els canvis educatius posteriors, s'establia un sistema de revisió i actualització periòdica de plans i programes d'estudi, com s'anomenaven els actuals projectes curriculars, que permetessin el seu perfeccionament i adaptació a les noves necessitats educatives. Els canvis socials, econòmics, culturals i posteriorment polítics a tota Espanya així ho requerien. A la introducció es deia textualment: *"La promulgació de la nova Llei General d'Educació assenyalava el punt de partida per a una renovació profunda del Sistema Educatiu Nacional, i constitueix el marc de referència i el canal d'un procés, en què l'objectiu fonamental és proporcionar més i major educació a tots els espanyols a través de l'expansió i democratització de*

"Les sortides, ja no eren simples excursions on predominava l'aspecte lúdic, sinó que formaven part de tot l'entramat curricular."

Foto cedida pel CP Rafal Vell

l'ensenyament, per un costat, i d'elevació i millorament de la seva qualitat i del rendiment educatiu, per l'altre".¹ En aquesta llei també s'especificava que s'havien d'introduir noves metodologies i moderns mitjans d'ensenyament. Un dels apartats que feia referència de forma explícita a la geografia era el 5è que deia que s'havia d'adquirir un coneixement pràctic i efectiu del medi ambient i la projecció del centre docent en la comunitat, amb temps i activitats programades per a aquest fi, com excursions, visites, entrevistes... Era obrir les portes a l'entorn, al medi físic i social, a l'escola, i allò que era més innovador, assenyalar-nos que ja no valia quedar emmarcats dins les quatre parets de l'aula, i que, a partir d'aquells moments, els continguts no es reduïen solament als conceptuals i abstractes, sinó que també se n'obrien uns de nous, eren els procedimentals i concrets juntament als actitudinals i formatius.

En el punt 4 d'aquesta mateixa llei del 70 es deia a l'apartat d'Àrees d'Experiència que s'havia de posar els escolars en contacte amb la realitat circumdant i iniciar-los en l'experimentació elemental i directa, despertant la capacitat d'anàlisi i síntesi, així com desenvolupar la capacitat d'observació. Les sortides, ja no eren simples excursions on predominava l'aspecte lúdic, sinó que formaven part de tot l'entramat curricular. Si s'havien d'estudiar els accidents geogràfics de relleu, res millor que fer-ho amb una sortida per la Serra de Tramuntana o la de Llevant o en el cas dels torrents fer-ho amb una visita a algun apropiat al centre escolar, i així

Foto cedida pel CP Rafal Vell

l'alumnat podia aprendre d'una manera més assimilativa i més comprensiva, és a dir, amb el terme encara desconegut per a molts dels docents en aquells anys, de manera més significativa.

"...l'objectiu més important era conèixer l'espai apropiat com a primera passa per arribar a comprendre aspectes de llocs més allunyats..."

S'ha que dir que molts i moltes mestres, i d'una manera peculiar el geògraf i professor Antoni Ballester, varem respondre d'una manera ferma la teorització que promulgava aquesta llei i ho volguérem fer palès en la pràctica. Per això, després del pas per l'Escola de Magisteri, va seguir una altra formació molt més específica a través de lectures. Un fet bàsic i molt important fou l'arribada a les llibreries d'obres d'autors fins en aquells moments poc coneguts com C. Freinet, Freire, Gianni Rodari, Bruno Ciari, A.S Neill, G. Mialaret, J. Holt... i tants d'altres que ens varen resoldre molts dubtes i a la vegada ens plantejaren nous interrogants. Les idees claus des d'un punt de vista pedagògic general que més ens varen influir foren les de Jean Piaget i Barbel Inhelder i en el camp més concret de la didàctica de la geografia, les de Debesse-Arvisset, Patrick Bailey, John Bale, Yves Lacoste... D'aquest darrer geògraf record un paràgraf que en moltes ocasions hem discutit amb n'Antoni Ballester, i que és molt significatiu i explicatiu de les causes per les quals cal innovar i renovar metodologies, en el nostre cas en Geografia: *"Entre les dificultats de funcionament que coneixen les societats anomenades de consum, algunes de les més espectaculars van estretament unides als problemes d'espacialitat diferencial: per exemple, la paràlisi total de la circulació, durant hores, quan no durant dies, al llarg de centenars de quilòmetres de carretera... Però la majoria dels automobilistes no s'atreveixen a ficar-se per altres xarxes. No els resulten de cap utilització, perquè, malgrat l'ajuda de múltiples cartells indicadors, no tan sols no saben llegir els mapes de carretera, que no obstant són molt senzills i molt còmodes... L'exemple d'aquesta incapacitat col·lectiva en el marc d'una pràctica senzilla encara que tan evident, dona una idea de la indigència*

¹ Nuevas Orientaciones Pedagógicas, para la educación preescolar, Educación General Básica y Educación permanente de adultos. Editorial Escuela Española, S.A. 1974. Pàg. 12

intel·lectual en què es trobarien les persones si es vessin obligades a construir un raonament geogràfic un poc més complex, almenys directament lligat a allò concret. Ara bé, totes aquestes persones saben llegir; han anat a l'escola i en ella, com se sol dir, han estudiat geografia.² Tot això sintetitzava el que nosaltres pensàvem, és a dir, fugir dels plantejaments d'una geografia que no tenia res a veure amb les realitats quotidianes de l'alumnat i que no responia a cap necessitat positiva, la didàctica geogràfica del moment no ens satisfia de cap de les maneres. Per a nosaltres, l'objectiu més important era conèixer l'espai apropiat com a primera passa per arribar a comprendre aspectes de llocs més allunyats, passar de allò conegut i concret a allò desconegut i abstracte, treballar les tècniques cartogràfiques, les diferents formes d'orientació..., enfront de la simple descripció i enumeració d'accidents geogràfics, que indubtablement no descartàvem, ja que també crèiem que s'havien de conèixer.

Aquells primers anys en què començàvem a exercir d'ensenyants, aquestes controvèrsies sobre la necessitat de fer un canvi radical a la didàctica de la geografia i fugir de la simple definició i descripció dels accidents geogràfics per passar a fer-la més real i operativa des del punt de vista pràctic, ens va servir per dur a terme investigacions i experimentacions que, a poc a poc, anàvem aplicant a l'aula i que amb el temps foren publicades. Molts d'aquests treballs i investigacions han estat exposats i analitzats per Antoni Ballester en una obra fonamental i que és necessari conèixer per a qualsevol geògraf que es consagri a l'ensenyament de la geografia, *"La didàctica de la geografia. Aprenentatge significatiu i recursos didàctics de les Illes Balears"*³ que recull una ingent quantitat de recursos creats durant la dècada dels anys vuitanta i noranta del passat segle.

Amb Antoni Ballester ens trobarem a la UIB on seguirem els debats i plantejaments didàctics

² Lacoste, Y. (1977). *La geografia: un arma para la guerra*. Editorial Anagrama. Barcelona. Pàg. 37-38.

³ Ballester, A. (1999). *La didàctica de la geografia. Aprenentatge significatiu i recursos didàctics de les Illes Balears*. Edicions Documenta Balear. Palma de Mallorca.

sobre quina geografia aplicar a les nostres aules. Dia a dia extrèiem conclusions més clares i convinents. Un dels geògrafs que més influïren en la nostra formació fou Climent Picornell Bauzà. De la seva mà, quan acabarem la carrera d'Història i Geografia presentarem experiències sobre ciències socials a altres estudiants de la carrera de Geografia.

Així mateix, treballàrem durant molts anys amb el suport teòric dels pedagogs i geògrafs abans esmentats, però no ens conformàvem amb aquestes teoritzacions i anàvem introduint altres suports en la nostra praxis docent. Per a nosaltres era important la motivació de l'alumnat davant el treball, saber com aquest alumnat aprenia, quins conceptes sabia abans, quins conceptes recordaven més temps i quins eren fàcilment oblidats... Va ser durant la primeria dels anys noranta quan de la mà dels escrits del psicòleg bielorrús Lev Semionovítx Vigotski ens endinsàrem en les idees constructivistes, aquestes ens han demostrat que els plantejaments didàctics que hem seguit al llarg dels cursos escolars tenien vigència, la qual cosa ens demostrava que anàvem pel bon camí. Serà David Ausubel i sobretot Josep Novak els qui ens donaran a conèixer els mapes conceptuals per aplicar un ensenyament-aprenentatge realment efectiu. L'aplicació d'aquests mapes com a eina didàctica quotidiana en qualsevol procés didàctic és bàsic i condicional, perquè aquest sigui significatiu.

La investigació dins i fora de l'aula és una necessitat per millorar l'aplicació didàctica de qualsevol àrea, i indubtablement ho és encara més en una disciplina com la geografia. En un article deia: *"En moltes ocasions parlem d'innovar, però no pot haver-hi innovació sense investigació, sense plantejar-nos preguntes: com ensenyam?, què ensenyam?, per què ensenyam?, quina metodologia és la més adequada?, quins nous plantejaments didàctics sorgeixen dia a dia a cada una de les àrees?, quina metodologia apliquen els nostres companys?... Respondre aquestes preguntes és necessari i imprescindible, si volem aconseguir uns resultats òptims en el procés d'ensenyament-aprenentatge"*⁴

Antoni Ballester ha publicat un llibre gratuït en suport informàtic *"El aprendizaje significativo en la práctica. Cómo hacer el aprendizaje significativo en el aula"*⁵ a la web www.aprendizajesignificativo.com, on exposa de forma molt clara quines són les passes per dur a terme un aprenentatge el més significatiu possible i en concordança amb els nous temps. Aquest treball és fruit de la investigació i de les experiències que durant anys n'Antoni ha duit a terme en els centres escolars on ha exercit la seva feina i també en els seminaris que aquest ha coordinat. A la introducció del llibre, Josep D. Novak diu: *"El treball es basa en la teoria de l'aprenentatge d'Ausubel (1978; 2000), en les idees constructivistes i epistemològiques de la naturalesa del coneixement i de la naturalesa de la creació del coneixement, i en sòlides pràctiques d'ensenyament basades en la investigació portada a terme durant les dues darreres dècades"*⁶.

"...fugint de la rutina diària i fer-lo sentir element actiu i principal dins tot el procés educatiu."

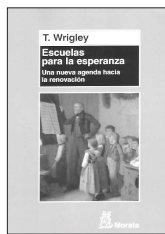
Davant aquesta globalització galopant on els problemes a les aules es multipliquen, alumnat que en moltes ocasions rebutja els aprenentatges, a la majoria de les classes predomina la desmotivació..., és necessari que el professor esdevengui imaginatiu, creatiu i il·lusionat amb la seva tasca didàctica diària. Això vol dir que ha de saber implicar l'alumnat en la feina, motivar-lo amb pràctiques actives o experiències innovadores, fugint de la rutina diària i fer-lo sentir element actiu i principal dins tot el procés educatiu. Sabem, així i tot, que el professorat no pot ser utòpic, les nostres aules són quatre parets, és una construcció física i a la vegada freda on un conjunt de persones participen en un procés formatiu, per tant, hem de procurar que l'ambient sigui agradable i el més afectiu possible, i que l'ensenyament sigui real per aconseguir que en finalitzar els estudis, la seva formació, en tots els aspectes, sigui el més integral i completa possible. □

⁴ Calviño, C. i Sampol J. (2004). Els mapes conceptuals, una estratègia bàsica per a l'aprenentatge. Revista *Cantabou* núm. 17. Desembre. C.E.P. d'Inca. Pàg. 7.

⁵ Ballester, A. (2002). *El aprendizaje significativo en la práctica. Cómo hacer el aprendizaje significativo en el aula*. www.aprendizajesignificativo.com

⁶ Ballester, A. (2002). *El aprendizaje significativo en la práctica. Cómo hacer el aprendizaje significativo en el aula*. Pàg. 7.

llibres

Wrigley, Terry (2007)

Escuelas para la esperanza

Madrid. Ediciones Morata, S. L.

El desig de millorar les institucions escolars ocupa un lloc preeminent en l'ordre del dia dels governs, però què volem realment per a les nostres nines i nins? S'ha d'obsessionar l'educació per aconseguir un alt rendiment, per exemple en matemàtiques, descuidant la formació d'estudiants socialment responsables, creatius i entusiastes? Els centres d'ensenyament s'han de comprometre amb qüestions de ciutadania democràtica, pensament crític, creativitat i comunitat: l'èxit en el sentit més ampli.

AAVV (2007)

Revista Osal núm. 22. Observatorio Social de América Latina

Buenos Aires. CLACSO Libros

Aquesta revista tracta els debats sobre la refundació de l'Estat a Amèrica Llatina, l'anàlisi de casos en el procés de l'Assemblea Constituent a Bolívia, algunes aportacions al pensament crític llatinoamericà (textos que han fet història), diferents experiències dels moviments socials llatinoamericans, la criminalització i els drets humans en el conflicte mapuche i ressenyes bibliogràfiques i documents.

Abdellah-Bauer, Bárbara (2007)

El desafío del bilingüismo

Madrid. MEC i Ediciones Morata, S. L.

Ajudar nins i nines a construir una identitat a partir de dos idiomes i dues cultures és un dels reptes als quals s'enfronten les famílies en les noves societats de la informació i de la comunicació. L'autora es basa en les investigacions més recents i en nombroses experiències pràctiques d'educació bilingüe per oferir respostes molt valuoses a les persones interessades en el bilingüisme.

Rudduck, Jean; Flutter, Julia (2007)

Cómo mejorar tu centro escolar dando la voz al alumnado

Madrid. Ediciones Morata, S. L.

Aquest llibre és el resultat de les investigacions de les autores. Els resultats els avalen per reclamar canvis en la percepció de l'alumnat en els col·legis i instituts; ens animen a prendre seriosament allò que els estudiants ens diuen sobre les seves experiències escolars, allò que els desanima en les seves tasques i allò que els ajuda en els seus aprenentatges.

Bonet, Blai (2007)

El color

Palma. Edita Consell de Mallorca.

Departament de Cultura i Patrimoni (Mixtàlia, 12)

En aquest llibre es recullen els quatre primers poemaris que donà a la llum pública Blai Bonet. Aquests són: Quatre poemes de Setmana Santa, Entre el coral i l'espiga, Cant espiritual i Comèdia. Tot i que hi ha una evolució estilística si es miren globalment, formen un conjunt i es pot dir que, ahora, formen un cicle coherent. De fet, el següent recull de poemes que publicà l'autor suposà l'inici d'una altra etapa creativa diferenciada. El títol del llibre fa referència a un dels elements que té un particular protagonisme dins l'obra de Bonet: una aventura plena de misteri.

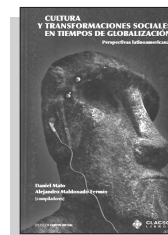

AAVV (2007)

Cultura i transformaciones sociales en tiempos de globalización

Buenos Aires. CLACSO Libros

Aquest llibre mostra i analitza com la producció social de representacions d'idees que orienten les accions d'actors que juguen papers clau en significatius processos sociopolítics contemporanis es produeix en el marc de processos i relacions transnacionals. Tracta les idees de nació i nacionalitat, la democràcia, la reforma judicial, la llibertat, la societat civil, el (neo)liberalisme, el desenvolupament sostenible, la cultura i el desenvolupament, identitats indígenes, cultures juvenils, etc.

Casaldàliga, Pere i Vigil, José María

Llatinoamericana mundial 2008

La política s'ha mort... Visca la política!

Comissió de l'Agenda Llatinoamericana de Girona

I Comitè Oscar Romero de Barcelona

L'Agenda Llatinoamericana 2008 és editada i distribuïda per tots els països de Llatinoamèrica, Canadà, EUA, Espanya i Catalunya. S'edita en català, castellà, anglès, portuguès, italià i esperanto. Hi podreu trobar més de 40 articles, majoritàriament sobre política. Aquí en teniu un fragment de la contraportada de Pere Casaldàliga: Política sí o política no? Cal reconèixer que la decepció que ha vingut provocant la política, pràcticament a tots els països, crea una actitud de desconfiança, de menyspreu i fins i tot d'indignació envers la política. Els escàndols de corrupció i nepotisme, la falsedat de les promeses electorals, les aliances espúries, la inèrcia interessada de les oligarquies nacionals i la submissió de governs i polítics a la macrodictadura del capitalisme neoliberal... Aquesta política cal que mori. Mundialment ja és una política morta.

Trobareu tota l'agenda a <http://latinoamericana.org>

llibres

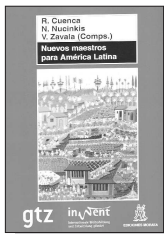

AAVV (2007)

Cultura i neoliberalisme

Buenos Aires. CLACSO Libros

Neoliberalisme és, generalment, sinònim d'un tipus de política o model econòmic. Aquí es refereix també a la configuració sociocultural que fa possible, i que és el resultat de, aquesta forma de l'economia i la política. El desafiament consisteix a realitzar una anàlisi i balanç del període que s'obre a diferents països llatinoamericans a final dels anys 80 i inici dels 90.

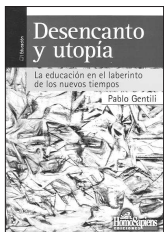

AAVV (2007)

Nuevos maestros para América Latina

Madrid. GTZ, Invent i Ediciones Morata, S. L.

Aquest llibre s'ha dedicat al col·lectiu de professionals involucrats en la formació docent en una Amèrica Llatina que, cada vegada més, reconeix i accepta positivament la seva diversitat cultural i lingüística. Es pretén contribuir a aquesta discussió i anàlisi reunint treballs amb un balanç i perspectives de la formació docent en un grup de països llatinoamericans en els quals s'estan implantant reformes educatives.

Gentili, Pablo (2007)

Desencanto y utopía

Argentina. Homo Sapiens Ediciones

És un llibre sobre els dilemes de l'educació, sobre els seus sentits i desafiaments, sobre les frustracions que carrega i el potencial transformador que té. El seu contingut convida a reflexionar sobre les trampes que solen amagar els discursos prometeix i sobre les bondats suposadament il·limitades de les pràctiques educatives. Si ens diuen que l'educació és la clau del progrés, del benestar i del creixement econòmic, es pot arribar a la conclusió que la crisi educativa és culpable de tots els mals que assolen la societat.

Barkley, Elizabeth F.; Cross, K. Patricia; Howell Major, Claire (2007)

Técnicas de aprendizaje colaborativo

Madrid. MEC i Ediciones Morata, S. L.

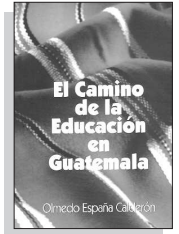
Una preocupació predominant a les aules és implicar l'alumnat en un aprenentatge actiu. Per promoure'l, docents de totes les disciplines i de tot tipus de centres universitaris incorporen l'aprenentatge col·laboratiu a la seva metodologia didàctica. Aquest és un manual clar, exhaustiu i pràctic per a professores i professors universitaris, així com de batxillerat, que vulguin motivar els seus estudiants perquè es responsabilitzin més a les aules.

España Calderón, Olmedo (2007)

El camino de la educación en Guatemala

Guatemala. Editorial Oscar de León Palacios

Perquè Guatemala assoleixi el desenvolupament sostenible, té moltes tasques pendents, però la implementació d'un model educatiu que conjugui l'Homo Sapiens amb l'Homo Faber, és la més sensible de les urgències, amb el risc de perdre la viabilitat històrica com a país, com a poble i com a cultura. És necessari fer l'aportació corresponent al procés evolutiu de la humanitat.

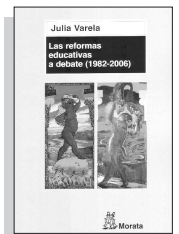

Varela, Julia (2007)

Las reformas educativas a debate (1982-2006)

Madrid. Ediciones Morata, S. L.

Aquest llibre presenta una anàlisi de les reformes educatives que constitueix un material de primera mà per recuperar la memòria col·lectiva. Sens dubte despertarà un gran interès en el professorat, estudiants i famílies respectives, així com en responsables polítics i, en general, en tots aquells ciutadans i ciutadanes compromesos amb el futur de la societat, la justícia social i, per tant, amb l'aprofundiment de la democràcia en les institucions educatives.

Carbonell, Jaume; Carrillo, Isabel

Formación y cooperación

Una experiencia de prácticas de educación en Centroamérica

Barcelona. Ediciones Octaedro, S. L.

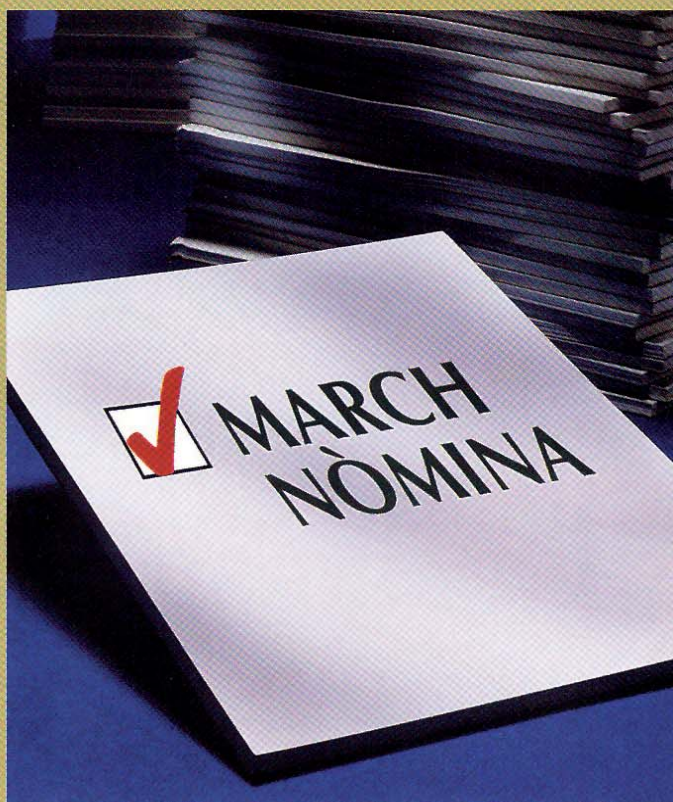
Articulada al voltant d'una experiència de pràctiques a Centreamèrica, a comunitats de Guatemala, l'obra reflexiona sobre la Formació Inicial i analitza el valor pedagògic de la cooperació educativa en els plans d'estudi. En un primer moment s'exposa el lloc que cal que ocupi la cooperació i l'educació per a la solidaritat en la formació docent entenent que aquest ha de ser un procés on l'acció es transformi en formativa. En els capítols següents s'aprofundeix en la necessitat de l'aprenentatge de la cooperació en un món globalitzat, ja que la cooperació educativa pot ser una experiència de valor transformadora. S'expliciten també els diferents moments d'aquesta experiència de pràctiques, moments de compromís i responsabilitat ètica, evidenciant tot el que s'aprèn a través de les lectures, les vivències, el diari i la memòria de pràctiques. Amb tot això l'obra s'endinsa en les relacions educatives i els processos d'ensenyament-aprenentatge per aprofundir en nous elements que permetin pensar la formació inicial del professorat i d'altres professions educatives. Una formació més vinculada a la realitat, i no tan sols centrada en l'adquisició de coneixements i competències, sinó també d'actituds i valors. Un projecte formatiu, en definitiva, la utopia del qual és l'educació alternativa.

SERVEI NÒMINA

Oferta especial per a personal docent

Has examinat la teva nòmina?

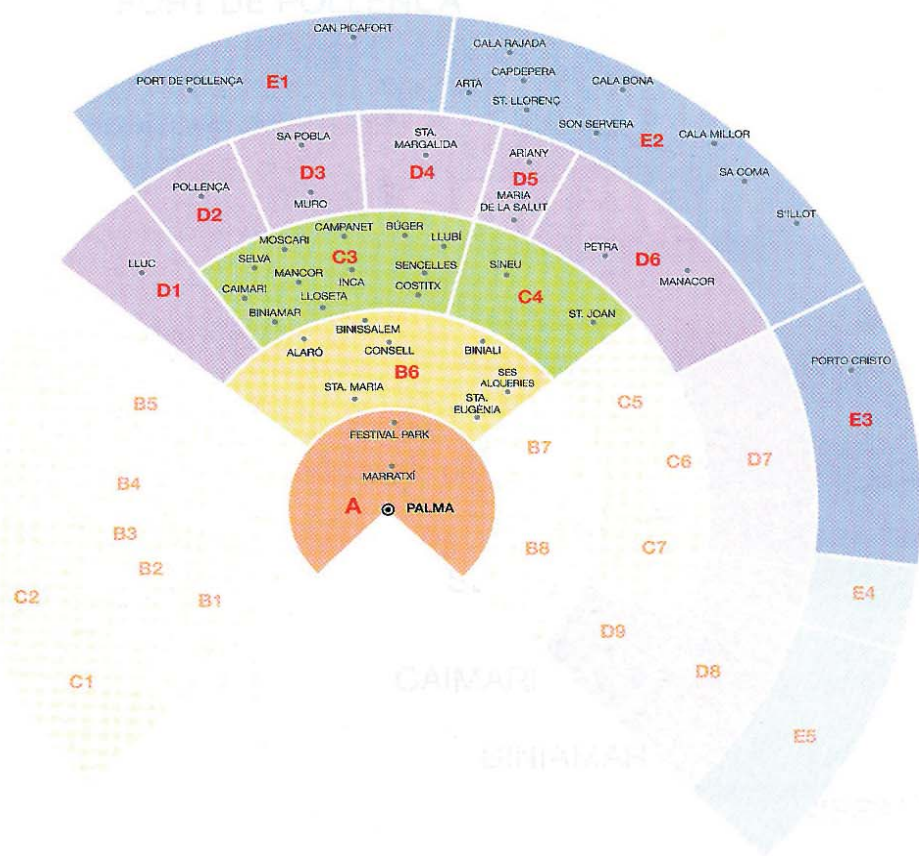
Afegeix punts a la teva
qualitat de vida:

- ☒ Assegurança d'accidents sense cost.
- ☒ Assegurança multiassistència sense cost.
- ☒ Condicions especials a préstecs personals i hipotecaris, avançaments de nòmina, dipòsits a termini, plans de pensions i fons d'inversió.
- ☒ Servei de banca a distància.
- ☒ Targetes VISA i 4B-MasterCard.

Informi-se'n a les nostres oficines o telefonant al **901 111 000**

Nou Sistema Tarifari Integrat Tren i Bus + Tren

Entra en vigor el nou Sistema Tarifari Integrat en el servei de Tren i Bus + Tren

Amb la Targeta Intermodal... Hi sortiràs guanyant!!!

- Targeta genèrica: entre 26 i 64 anys
- Targeta jove: fins a 25 anys
- Tercera edat i pensionistes: a partir del 65 anys i pensionistes
- Targeta família nombrosa

On es pot aconseguir? A l'Estació Intermodal de Palma (Punt d'Informació) i als punts d'informació de les estacions del tren d'Inca i de Manacor, de forma gratuïta.

On es pot utilitzar? Ara la Targeta Intermodal es pot utilitzar en la xarxa de TREN de serveis ferroviaris de Mallorca i a les línies d'autobús amb servei de BUS + TREN.

On es recarrega? En les màquines automàtiques de recàrrega de les estacions de Jacint Verdaguer, Marratxí, Inca, Son Costa - Son Fortesa, Manacor, sa Pobla i la Intermodal de Palma i a les taquilles de les principals estacions. També pot recarregar-la el conductor de l'autobús amb servei de BUS + TREN.

		0 Salts	1 Salt	2 Salts	3 Salts	4 Salts
T20	Caduca als 120 dies	12€ 0,80 €/un.	16€ 0,80 €/un.	27€ 1,35 €/un.	36€ 1,80 €/un.	45€ 2,25 €/un.
T40	Caduca als 45 dies	19,20€ 0,48 €/un.	25,20€ 0,63 €/un.	36€ 0,90 €/un.	48€ 1,20 €/un.	60€ 1,50 €/un.

Des del dia 14 de gener de 2008 no es venen més títols de transport Tren-5, Tren-10, Tren Mes, Targeta Blava, etc. Per recuperar l'abonament dels viatges no realitzats heu de dirigir-vos a les taquilles abans del dia 15 de març de 2008.

Per a més informació: Tel. 971 177 777 · <http://tib.caib.es>

Govern de les Illes Balears
Conselleria de Mobilitat i Ordenació del Territori

**FES-LA
TEVA**